Gobierno Di Aruba

JAARVERSLAG 2023

De Minister-President van Aruba

Evelyn Wever-Croes

Gobierno di Aruba

Jaarverslag 2023
Ministerie van Algemene Zaken,
Innovatie, Overheidsorganisatie,
Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening



VOORWOORD

Het jaar 2023 stond in het teken van het herstel van Aruba. Herstel op het gebied van de economie, het toerisme, de werkgelegenheid en de openbare financiën.
Na drie moeilijke jaren als gevolg van de Covid-19 pandemie, heeft Aruba een economische groei in 2023 meegemaakt van 13.7%, als gevolg van een sterke toeristische sector. Per eind 2023 was het aantal toeristen reeds op 11% meer dan 2019, het jaar voor de pandemie, en de ontvangsten van het toerisme lieten een verhoging zien van 36%. De werkloosheid bereikte het laagste punt sinds 10 jaar. Het werkloosheidscijfer, welke tijdens de pandemie 8.8% bereikte, was in 2023 gedaald naar 4.0%. En de jeugdwerkloosheid liet een daling zien van 25.9% naar 9.9%. De openbare financiën laten ook een sterke verbetering zien. Aruba realiseerde in 2023 een begrotingsoverschot van 2%, hoger dan het begrote en wettelijk vereiste surplus van 1% van het BNP. De staatsschuld, die in 2020 110.1% bereikte, was eind 2023 reeds gedaald tot 81.7%. Met unanimiteit stemde het Parlement van Aruba voor de wijzigingen in de toezichtslandsverordening, LAft, om de nieuwe financiële normen wettelijk te verankeren, en zo deugdelijk financieel beheer te garanderen. Deze macro indicatoren zijn het bewijs dat Aruba volop in herstel is, en dit is ook door het IMF bevestigd.

Op die terreinen die nog de aandacht behoeven, is ook ingezet. Zo is onder andere, om het koopkrachtverlies van met name de minder toebedeelden te compenseren, het minimumloon en het ouderdomspensioen verhoogd, en de belastingen en premies op met name lage inkomens werden verlaagd. Sinds het aantreden van het Kabinet Wever-Croes, zijn het minimumloon en het ouderdomspensioen voor de vierde maal verhoogd. Om te zorgen dat deze welvaart structureel vertaald wordt in welzijn voor elke burger van Aruba, is een onderzoek opgestart om te komen tot een bestaansminimum voor de verschillende gezinssamenstellingen die Aruba kent. In 2024 zullen de eerste resultaten bekend zijn.

Wij hebben ons verplicht om niet alleen te herstellen van de pandemie, maar om er sterker en weerbaarder uit te komen. Om dit doel te bereiken is in 2023 met man en macht gewerkt aan de hervormingsplannen die gebaseerd zijn op het Masterplan 'Repositioning our Sails' en het Landspakket, op het gebied van financieel beheer, kosten en effectiviteit van de publieke sector, belastingen, financiële sector, economische hervormingen, zorg, onderwijs en versterken van de rechtsstaat. Deze afspraken zijn in 2023 verankerd op Koninkrijksniveau in een Onderlinge Regeling.

Aruba is weliswaar een klein eiland in de Caribische Zee, maar de kracht van de Arubaan, de liefde voor ons land, en het constante streven naar zelfredzaamheid, hebben zich nu weer bewezen. Het jaar 2023 was uitgeroepen tot het jaar van "Union y Positivismo", eenheid en positivisme, waarbij de nadruk lag op de kracht die Aruba als land heeft wanneer iedereen zich achter hetzelfde doel schaart. Het was een jaar vol uitdagingen, maar de eenheid van ons volk en het positivisme van de burgers van Aruba, hebben hun kracht wederom bewezen.

> ***"Aruba will not only bounce back from the pandemic, but we will also bounce forward."***
>
> **Evelyn Wever-Croes, Prime Minister of Aruba**
> **United Nations, 2020**



INHOUDSOPGAVE



ALGEMENE ZAKEN 1

1.1 AFSPRAKEN REGEERAKKOORD

"ARUBA MESTER DI NOS TUR"

Het ministerie van Algemene Zaken stuurt het algemeen regeringsbeleid aan. Daarbij is het uitgangspunt het behartigen van het algemeen belang van de bevolking van Aruba waarbij de mens centraal staat.

Tijdens Kabinet Wever-Croes I is een plan opgesteld om Aruba sterker uit de COVID-19-pandemie te laten komen. Circa 150 professionals zijn tijdens de pandemie samen gekomen, op vrijwillige basis, en hebben de kaders aangegeven waar aandacht aan besteed moet worden om sterker en weerbaarder uit de crisis te komen. Dit is uitgemond in het masterplan 'Repositioning Our Sails' dat een strategisch structuur biedt om structurele hervormingen door te voeren met als doel een weerbaarder Aruba te ontwikkelen, waarbij slimme, inclusieve en veerkrachtige economische ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt.

Het overgrote deel van deze hervormingen is later overgenomen in het Landspakket dat op 13 november 2021 met Nederland is overeengekomen in een Onderlinge Regeling, waarover hierna meer. Breed draagvlak voor de hervormingsplannen is een noodzakelijk vereiste om de continuïteit te garanderen. In het verlengde hiervan en met inachtneming van de 'Sustainable Development Goals' (SDG's), zoals door de Verenigde Naties gehanteerd, zijn er een aantal prioriteiten gesteld.

In het Regeerakkoord "Aruba mester di nos tur" hebben de coalitiepartijen afspraken gemaakt over de beleidsuitgangspunten van Kabinet Wever-Croes II, die in zekere mate een vervolg zijn van de beleidsuitgangspunten van Kabinet Wever-Croes I (2017-2021).

In de Beleidsvoornemens behorende bij de Begroting 2023 zijn beleidsdoelen 2023 opgenomen. De combinatie van het masterplan, het landspakket en de beleidsvoornemens hebben als rode draad gefungeerd voor de werkzaamheden van dit ministerie in 2023.

AFSPRAKEN REGEERACCOORD "ARUBA MESTER DI NOS TUR"

Algemene Zaken	Versterken wetgevingscapaciteit		Heeft continu de aandacht; er wordt inmiddels samengewerkt met de private sector, met andere landen binnen het Koninkrijk, en er wordt gewerkt aan beter beloningsstructuur
	Versterken van de rechtstaat	Verzelfstandigingen van de RvA, ARA, Staten	De verzelfstandiging van de RvA is gereed. Het proces van verzelfstandiging van de Staten is gaande. Het proces van verzelfstandiging van de ARA ook
		Instelling Bureau Ombudsman	De werving en selectieprocedure voor een Ombudsman is in 2023 gestart, en zal in 2024 worden afgerond
	Buitenlandse relaties	Creëren van nieuwe kansen	De samenwerking binnen het Koninkrijk is geïntensiveerd, en er wordt binnen de OCTA ook nauwer samengewerkt (EU)
Innovatie	Instelling Directie voor Innovatie		Instelling is in de laatste fase
	e-Government	Roadmap E-government uitvoeren	Vanwege gebrek aan financiële middelen, kon het project niet eerder starten; in 2024 worden EU-middelen verwacht
	E-Learning en 21st Century Skills stimuleren	Ondersteuning geven aan onderwijsveld	Project uitgevoerd als EduTech
Overheidsorganisatie	Business model review, organisatie doorlichting om de serviceverlening te verbeteren	Onderzoek naar verhoging van de effectiviteit van de publieke sector	Onderzoek is in 2022 reeds gestart en in 2023 zijn verschillende deelprojecten opgeleverd
	Capacity building	Versterken van de institutionele capaciteit	Land Aruba Academy biedt gratis trainingen aan overheidsmedewerkers
			Gewerkt wordt aan nieuwe primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden
	Effectiviteit van de publieke sector verhogen en doorlooptijden verminderen	Prestatie managementsysteem invoeren	Is in 2023 een realiteit geworden
Infrastructuur en Ruimtelijke Ontwikkeling	Efficiënte en productieve organisatie, rekening houdende met natuur en milieu, en circulaire economie	Inhalen van achterstanden in uitgifte van terreinen en andere vergunningen	In 2023 is de basis gelegd voor een grootscheepse inhaalactie die in 2024 zal worden uitgevoerd
		Uitvoering van de ROP en ROPV	Wordt stipt nageleefd
		Oplossing voor RWZI, samen met ministerie van natuur	Oplossing is gevonden in privatisering van de RWZI; de voorbereidingen zijn in 2023 getroffen en privatisering zal in 2024 plaatsvinden
		Bouwvoorschriften aanpassen om 'energy efficiency', 'climate adaptation' en 'build with nature' uitgangspunten te stimuleren	Zijn opgenomen in de nieuwe Bouw en sloop verordening

De prioriteiten lagen in 2023 op implementatie van het Landspakket/Masterplan 'Repositioning our sails', modernisering van wetgeving en versterking van de rechtstaat, het versterken van de banden in het Koninkrijk, samen met Futura bewustheid creëren van het belang van de '21st century skills', verhogen van de efficiënte van de overheidsorganisatie, inhaal van achterstanden bij de diensten belast met infrastructuur en ruimtelijke ordening en het introduceren van duurzame systemen in deze sector, waarbij gestreefd wordt naar een balans vinden tussen ontwikkeling en behoud van het natuur. De bescherming van beschermde natuurgebieden heeft hierbij de hoogste prioriteit.

In de hiernavolgende hoofdstukken wordt nader ingegaan op de gerealiseerde doelstellingen op het gebied van Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening. Niet alle voorgenomen doelstellingen zijn gehaald, voornamelijk vanwege het groot gebrek aan mensen in bijna alle diensten, en vanwege de bezuinigingsrondes die in 2023 nog steeds moesten plaatsvinden, op advies van het CAft.

Alvorens op deze gebieden in te gaan, volgt eerst een relaas van de belangrijkste werkzaamheden die op het terrein van Algemene Zaken een rol hebben gespeeld.

1.2 HERVORMINGEN

MASTERPLAN 'REPOSITIONING OUR SAILS'

In 2020 heeft Aruba als gevolg van de economische schade die door de COVID-19-pandemie werd veroorzaakt, het masterplan 'Repositioning our sails' opgesteld. Dit in samenwerking met diverse partners afkomstig uit de publieke en private sector. Het masterplan fungeert als een routekaart die zal bijdragen aan het herstel van de Arubaanse economie.

Circa 125 deelnemers hebben aan dit plan gewerkt. In het plan zijn elementen opgenomen afkomstig uit de National Strategic Plan (NSP).
Als gevolg van de afspraken die met Nederland zijn gemaakt en waaruit de hervormingen uit het landspakket voortvloeien, is er getracht om in het kader van efficiëntie zoveel mogelijk samenhang te creëren tussen het masterplan en het landspakket.

Vanwege beperkte capaciteit konden niet alle projecten tegelijkertijd opgepakt worden. De projecten waar hoger prioriteit aan gegeven is, worden hierbeneden weergegeven:

- **Business model review**
- **e-Government Road Map**
- **Measurement and monitoring**
- **Performance improvement-management program for new business model**
- **Data-driven policymaking**
- **Government debt and wage bill reduction**
- **Budget execution and legal framework**
- **Political accountability**
- **Comprehensive and executable road map**
- **Execution of plan of action**
- **Tax alignment and reform**
- **Tax Compliance and Institutionalization**

LANDSPAKKET

Het jaar 2023 kenmerkte zich door de voorzetting van de werkzaamheden van het landspakket. Zoals bekend is in het jaar 2020 een akkoord met Nederland gesloten, naar aanleiding van de COVID-19 pandemie, in de vorm van het landspakket. Dit akkoord is vervolgens in het jaar 2023 verder juridisch verankerd bij wijze van de 'Onderlinge regeling samenwerking bij hervormingen'. Enkele uitgangspunten van de in 2023 overeengekomen onderlinge regeling zijn:

- **Eigenaarschap,**
- **Gelijkwaardigheid en gemeenschappelijkheid,**
- **De staatsrechtelijke positie van de landen eerbiedigend.**

De voornoemde uitgangspunten zijn voor Aruba van groot belang en vormen de basis waarop werkzaamheden in het kader van het landspakket verder gevoerd worden.
Voortgang:

Uitvoeringsagenda's
In het jaar 2023 zijn er 4 uitvoeringsagenda's gepubliceerd corresponderende met de volgende periodes:

- **Uitvoeringsagenda Aruba 1 januari - 31 maart 2023**
- **Uitvoeringsagenda Aruba 1 april – 30 juni 2023**
- **Uitvoeringsagenda Aruba 1 juli - 30 september 2023**
- **Uitvoeringsagenda Aruba 1 oktober - 31 december 2023**

Uitvoeringsrapportages
Daarnaast zijn er in hetzelfde jaar 3 uitvoeringsrapportages gepubliceerd corresponderende met de volgende periodes:

- **UR Q1-2023 – 16 november 2022 – 15 februari 2023**
- **UR Q2-2023 – 16 februari – 30 juni 2023**
- **UR Q3-2023 – 1 juli – 30 september 2023**

UR Q4-2023 is in 2024 gepubliceerd.

De agenda's en rapportages worden ook naar de Staten van Aruba verzonden, en desgevraagd wordt in een vergadering nadere informatie verstrekt.

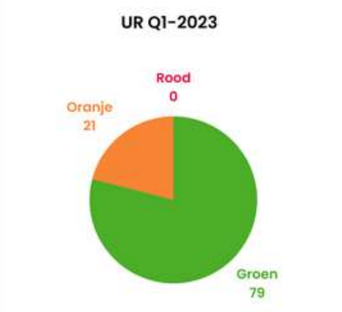
Acties per kwartaal
In het eerste kwartaal van 2023 dienden er 100 acties te worden gerealiseerd waarvan 79 op voortvarende wijze zijn gerealiseerd en 21 acties, in overeenstemming met TWO-NED, op een later tijdstip dienden te worden afgerond.

In het tweede kwartaal van 2023 dienden er 118 acties te worden gerealiseerd waarvan 102 op voortvarende wijze zijn gerealiseerd en 16 acties, in overeenstemming met TWO-NED, op een later tijdstip dienden te worden afgerond.

In het derde kwartaal van 2023 dienden er 103 acties te worden gerealiseerd waarvan 82 op voortvarende wijze zijn gerealiseerd en 19 acties, in overeenstemming met TWO-NED, op een later tijdstip dienden te worden afgerond. Bij twee acties was er sprake van bestuurlijke interventie. Het betrof hierbij de maatregel behorende bij thema E en in het bijzonder die betreffende de versnelling van vergunningenbesluiten en de maatregel behorende bij thema H betreffende de positie van Arumil'ers. Voor wat betreft de eerste maatregel is er een besluit genomen door de ministerraad van Aruba om een andere invulling hieraan te geven dat beter past bij de lokale context. Voor wat betreft de tweede maatregel is de realisatie hiervan in handen van Nederland.

De acties worden in tabel 1 grafisch weergegeven.

UR Q1-2023 (16 NOVEMBER 2022- 15 FEBRUARI 2023)	
Groen	79
Oranje	21
Rood	0
	100



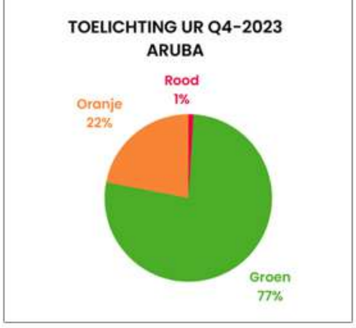
UR Q2-2023 (16 FEBRUARI 2023- 30 JUNI 2023)	
Groen	102
Oranje	16
Rood	0
	118



UR Q3-2023 (1 JULI 2023- 30 SEPTEMBER 2023)	
Groen	82
Oranje	19
Rood	2
	103



TOELICHTING UR Q4-2023 ARUBA (21 OKTOBER 2023-31 DECEMBER 2023)	
Groen	61
Oranje	17
Rood	1
	79



Werksessies:
Ook zijn er in de hiernavolgende periodes werksessies met de lokale projectleiders, de Nederlandse counterparts en TWO-AUA en TWO-NED[1] georganiseerd:

- TWO-NED 16 – 22 februari 2023 (virtueel)
- Bezoek TWO-NED 22 mei - 2 juni 23
- Bezoek TWO-NED 14 - 18 augustus 23
- Bezoek TWO-NED 8 - 14 november 23

Plannen van aanpak
De volgende plannen van aanpak zijn in het jaar 2023 vastgesteld door middel van besluitvorming door de ministerraad van Aruba:

- **PvA A.1.1-11 Verbeteren Financieel Verslaggeving stelsel van Aruba**
- **PvA A.1.1 Versterken financiële kolom Juridisch kader aanpassen**
- **PvA B2.1 Deelnemingen- en dividendbeleid Aruba**
- **PvA A1.3 Opstart capaciteitsuitbreiding Centrale Accountantsdienst (CAD)**
- **PvA A.1.3 Capaciteitsondersteuning Directie Financiën**
- **A1.3 Optimalisering financiële werkprocessen en inrichting 3LoD-model**
- **PvA F3 Uitbreiding huisartsenopleiding Aruba**
- **PvA A3 Implementatie aanbevelingen subsidies**

Hoogtepunten:

Thema A
In het jaar 2023 is wederom op slagvaardige wijze gewerkt aan de hervorming van de financiële kolom van Land Aruba. Met name stappen richting het verbeteren van het financieel beleid en beheer zijn op te merken. Zo is een aanpak gericht op policy based budgeting bestuurlijk goedgekeurd alsook een aanpak voor het benutten van quick-wins ten behoeve van het verbeteren van het begrotingsproces.

Thema B
Naar aanleiding van een besluit door de ministerraad van Aruba is het traject betreffende de herinrichting van het overheidsapparaat voortgezet. Daarbij zijn door middel van een externe adviseur tezamen met het projectteam van Aruba brede consultaties met het apparaat gehouden. Het resultaat hiervan is een eerste deelrapport waarbij de contouren van de herinrichting in beeld zijn gekomen. De verwachting is dat het eindrapport in Q2 van 2024 opgeleverd wordt. De herinrichting is een belangrijke stap richting de optimalisatie van het overheidsapparaat.
Daarnaast is in 2023 een doorlichting van overheidsbedrijven uitgevoerd om beter beeld te krijgen van de huidige invulling van het publiekaandeelhouderschap. Als resultaat van de doorlichting zal er in het jaar 2024 een deelnemingen- en dividendenbeleid opgesteld worden.

Thema C
Voor wat betreft het thema belastingen kan aangegeven worden dat het jaar 2023 zich kenmerkt door enkele grote hervorming van het belastingenstelsel. Deze hervormingen worden op zorgvuldige wijze gemonitord door de overheid. Daarnaast heeft de belastingdienst op succesvolle wijze een OECD[2] evaluatie doorstaan. Op basis van de evaluatie wordt de belastingdienst geschikt bevonden om automatisch en veilig gegevens met derden uit te wisselen en te ontvangen. In het jaar 2024 zal de belastingdienst zich verder volledig inzetten op het verbeteren van de bedrijfsvoering o.a. door uitvoering te geven aan het project in het kader van landpakket betreffende het inhalen van achterstanden.

Thema E
In 2023 is ook door de ministerraad een groot principebesluit genomen betreffende het creëren van een sociaalzekerheidstelsel alsook de herziening van de arbeidsmarkt. Dit besluit heeft ertoe geleid dat er in 2024 diverse implementatieplannen opgesteld zullen worden om concrete uitvoering te geven aan dit beleid. Van belang is dat de verdere uitvoering van deze maatregel te allen tijde op basis van slagvaardigheid en draagvlak zal geschieden.

1 Tijdelijke Werkorganisatie Nederland
2 Organization for Economic Co-operation and Development

Een zeer grote mijlpaal is de officiële instelling en lancering van Aruba Fair Trade Authority. Dankzij de lokale visie hieromtrent en de vruchtbare samenwerking met Nederlandse experts is het gelukt de mededingingsautoriteit op te richten. De mededingingsautoriteit zal, onder anderen zorgen voor een gelijkspeelveld binnen de Arubaanse economische sector.

Thema F
Het jaar 2023 kenmerkt zich ook door een historisch zorgakkoord. De minister van Toerisme en Volksgezondheid heeft samen met zorginstellingen en zorgverleners een akkoord gesloten om de gezondheidszorg op Aruba verder te verbeteren. Waarbij het uitgangspunt is kwaliteit en houdbaarheid van de zorg waarborgen. Dit proces wordt ondersteund door een zorgeconoom van het Radboud UMC in Nederland.

Thema G
Op slagvaardige wijze is in het jaar 2023 gewerkt aan een routekaart ten behoeve van de verbetering van het onderwijssysteem in Aruba. Dit traject is reeds enkele jaren ingezet door middel van het Plan Educacional Nacional (PEN) en is in 2023 verder ondersteund door TWO-NED door middel van het ministerie OCW[3]. De routekaart richt zich op diverse thema's waaronder professionalisering, het werken met kengetalen en het bewerkstelligen van een sterk zorgstructuur.
Daarnaast is in ditzelfde jaar het eindrapport betreffende de doorlichting van het onderwijs in Aruba opgeleverd. Het rapport is tot stand gekomen door de samenwerking tussen Inspectie Onderwijs Aruba en Nederland.

Thema H
In het jaar 2023 is ook de businesscase opgeleverd opgesteld ten behoeve van de oprichting van een kansspelautoriteit. De kansspelautoriteit houdt toezicht op de reeds inwerking getreden Landsverordening toezicht kansspelen. De centrale doelstelling hierbij is een adequaat toezichtregime creëren ten aanzien van de toelating en beheer van aanbieders van kansspelen alsook het voldoen aan internationale standaarden.

In 2023 zijn de volgende bedragen door Nederland geinvesteerd in de hervormingsplannen:

	AUA	2023	A.1	Bijdrage/subsidie	Versterking capaciteit CAD	175
	AUA	2023	A.1	Bijdrage/subsidie	Versterking capaciteit Directie Financien	358
	AUA	2023	A.1	Opdracht	Impactanalyse verslaggevingsstelsel (GePe Interim Finance)	31
	AUA	2023	B.5	Opdracht	Onderzoek arbeidsvoorwaarden (Curconsult)	72
	AUA	2023	C.4	Bijdrage/subsidie	Inhalen achterstanden belastingdienst	342
	AUA	2023	E.4	Opdracht	Onderzoek sociale zekerheid (De beleidsonderzoekers)	2
	AUA	2023	F.3	Bijdrage/subsidie	Uitbreiding huisartsenopleiding	413
	AUA	2023	A.1	Bijdrage/subsidie	Bijdrage aan ICTU-implementatie begrotingssysteem	72
	AUA	2023	A.1	Bijdrage/subsidie	Programmamanager voor thema A	159
	AUA	2023	A.1	Opdracht	Onderzoek inrichting financiele werkprocessen (KPMG)	121
	AUA	2023	Algemeen	Opdracht	Leergang project- en programmamanagement voor overheid Aruba	38
	AUA	2023	B.1	Bijdrage/subsidie	Programmamanager voor thema B	159
	AUA	2023	B.11	Bijdrage/subsidie	Quickscan overheid Aruba op het gebied van digitalisering (ICTU)	80
	AUA	2023	B.4	Opdracht	Knelpuntenonderzoek wetgevingsfunctie (VU)	4
	AUA	2023	B.4	Opdracht	Doorlichting overheid Aruba (PwC)	739
	AUA	2023	G.1	Bijdrage/subsidie	Registratiesysteem kengetallen onderwijs	305
Totaal					Miljoen euro	3.071

Over het algemeen valt op te merken dat er bij alle thema's op slagvaardige wijze wordt gewerkt om vanuit de lokale context invulling te geven aan de diverse hervormingen.

1.3 KONINKRIJKSRELATIES

Sinds het aantreden van Kabinet Wever-Croes I en ook tijdens het Kabinet Wever-Croes II, heeft de Minister-President structureel gewerkt aan de versterking van de banden tussen Aruba, Curaçao en Sint-Maarten enerzijds en met Nederland anderzijds. Met name sinds 2020, toen duidelijk bleek dat als gevolg van de COVID-19-pandemie, Aruba geen toegang meer kon krijgen tot de internationale kapitaalmarkt en liquiditeitssteun vanuit Nederland en in nauwe samenwerking met Curaçao en Sint-Maarten, de enige opties waren.

[3] Onderwijs Cultuur en Wetenschap

ARUBAHUIS

Het Arubahuis heeft ondanks diverse uitdagingen, o.a. personeelstekort door langdurig ziekteverzuim, tekort aan financiële middelen, werkdruk, naweeën van het strafrechtelijk onderzoek dat verlammend heeft gewerkt, toch succes geboekt op het politiek, Europees, gemeentelijk, onderwijs en cultureel gebied.
Ook intern heeft het Arubahuis voortgang geboekt met het opschonen van het archief, verbeteren van het imago en versterken van de inkoopprocedure en bewaking van de begroting.

Mijlpalen

I. Verbeteren van het (politiek) imago van Aruba

II. Versterken van de rol van het Arubahuis binnen het Koninkrijk en de EU

III. Versterken van de relatie van het Arubahuis met Gemeenten, Ambassades, Instituten, Politiek Den Haag en de Arubaanse Gemeenschap

IV. De economische- en investeringsmogelijkheden vanuit Nederland en EU beter inzetten voor Aruba

V. Ondersteuning van de Arubaanse studenten in Nederland

VI. Het versterken van het team van het Arubahuis met middelen en bijscholing ter bevordering van een meer klantgerichte dienstverlening

Resultaten 2023 – Politiek en EU

- Succesvolle deelname aan werkbezoeken van MinOS, MinAZOIRO, Min FIC, MinJSZ
- Succesvolle bezoeken aan Gemeentes Venray, Maastricht, Amsterdam, Zwolle, Den Haag, Rotterdam, Leeuwarden, Groningen, Leiden, Heerlen en Limburg met omtrent knelpunten Arubaanse burgers en studenten en samenwerking met Aruba
- Participatie aan Rijksministerraadvergaderingen
- Verschillende EU-vergaderingen en workshops
- Gesprekken gevoerd met Ambassade van Suriname, Italië, Kazachstan, India, Noord-Amerika, en Canada met als resultaat, Ambassadeursconferentie 2024 in Aruba.
- Kranslegging Dodenherdenking
- Bijwonen Prinsjesdag en Nieuwjaarsreceptie Koning Willem Alexander
- Bijwonen Nationale Herdenking Slavernij

Resultaten 2023 –Onderwijs, Welzijn en Cultuur

- Samen met MinOS voorbereidingsdossier gemaakt ter voorbereiding van studenten voordat ze in Nederland komen studeren
- Bezoeken en besprekingen met NHL Stenden Hogeschool, Hanze Hogeschool, Universiteit van Wageningen, ArtEZ, en De Haagse Hogeschool
- Werving van nieuwe mentoren en succesvolle begeleiding van alle mentoren
- Samengewerkt met diverse stakeholders waaronder de Ombudsman Nederland en Zorg studenten, BZK, DUO, ABN over BSN-nummer, herinvoering basisbeurs, huisvesting, zorgverzekering.
- Succesvolle opvang van 300 nieuwe Arubaanse studenten en 110 studenten van het Nigel Matthew College
- Inventarisatie van de knelpunten per gemeente van Arubaanse studenten
- LOI met Gemeente Venray voor een Carnaval tentoonstelling in Augustus 2024
- Uitvoering van project opvang Freemovers
- Advies over Arubadag viering aan MinAZIORI
- Begeleiden op sociaal terrein van studenten, interventies op psychisch gebied etc.

Resultaten 2023 – Intern

Directie

- Meer cohesie en teambuilding binnen het team
- Reguliere werkoverleggen met personeel
- Meer begeleiding in het kader van Wet Poortwachter aan het ziek personeel
- 80% van de planningsgesprekken behaald in het kader van invoering van het prestatiemanagementsysteem
- Ontwikkeling van een alternatief personeelsplan met missie en visie welke vertaald is naar een organiek organisatieplan

Afdeling Financiën

- Actieve samenwerking met CAD en de Nederlands accountantsbureau Flynth voor goedkeuring jaarrekening 2021 en 2022.
- Succesvolle beheer van begroting 2023 en indiening van begroting 2024, als ook jaarplan 2023 en 2024
  Afdeling voorlichting en media
- Er zijn meer dan 142 persberichten gestuurd van alle bezoeken, lezingen, symposia op sociaal media, website en pers.
- In 2023 is begonnen met de nieuwe WEBSITE van het Arubahuis
- In 2023 zijn 3 interne nieuwsbrieven verschenen

Afdeling Archief

- 90% van het fysiek personeelsdossier is opgeschoond en bijgewerkt
- Semi-statisch archiefmappen worden op 19 januari 2024 vernietigd
- Opschonen en verdeling van een gedeelte van de database zijn voltooid
  Afdeling Juridisch en Beleid
- Culturele interactie met ambassade Italië
- Bezoek Ambassadeur India naar Aruba
- Opstarten en coördinatie Pensioenregeling
- Afhandelen mails, telefoons en stukken RMR
- Ondersteunen van Directie en GevMin

Afdeling Facilitair/IT

- Aanwerven projectleider renovatie Arubahuis
- Taxatierapport opgemaakt van Arubahuis en Ambtswoning
- Afronden Design Renovatie Arubahuis
- Aanwerven nieuw bedrijf voor vernieuwen Website Arubahuis

Afdeling Welzijn en Sociaal

- Verkenning van samenwerkingsmogelijkheden tussen Aruba en Gemeenten.
- Congressen bijgewoond over het signaleren, analyseren en interpreteren van trends en sociale ontwikkelingen
- Inventarisatie van sociale vraagstukken waarmee Arubahuis te maken heeft
- Voorbereiding informatiedagen voor pensioengerechtigden
- Culturele interactie met ambassade Italië

EU-vertegenwoordiging

In 2023 is de functie van EU-vertegenwoordiging uitgeoefend door de Gevolmachtigde Minister. Dit uit het oogpunt van kostenbesparing. De EU-vertegenwoordiger was in 2023 tevens penningmeester van de Oversees Countries & Territories Association OCTA.

Op het gebied van EU-werkzaamheden was de focus in 2023 deelname aan workshops/ programma's die van relevant zijn voor Aruba, te weten:
- de workshop EU-fondsen op Bonaire
- de lancering van de BestLife2030 programma (programma inzake biodiversiteit) in Brussels.

Daarnaast als lid van de Executieve Committee van de OCTA, was de EU-vertegenwoordiger namens Aruba betrokken bij de diverse overleggen met andere LGO's en de Europese Commissie. De focus hierin lag o.a. in het samenwerken aan een nieuw strategisch plan voor OCTA, de voorbereidingen voor de 20th EU-OCTs Forum (februari 2024) en waarbij Aruba de OCTA-voorzitterschap zal krijgen, en de follow up op de voortgang van de voorbereidingen met betrekking tot ondertekening van de financial agreement van de e-government.

Ook vindt er regelmatig overleg plkaats tussen het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister, de DEZHI en DBB over de EU-werkzaamheden.

Waarom zijn bepaalde resultaten niet bereikt?

- In 2023 is geen Arubadag georganiseerd, omdat er nog geen beslissing was genomen over het nieuwe format van de viering
- Door tekort aan financiële middelen is het Dande evenement niet doorgegaan in 2023
- Door langdurig ziekteverzuim van een deel van het personeel, gecombineerd met een tekort aan personeel is er hoge werkdruk ontstaan waardoor verschillende onderzoeken en projecten niet uitgevoerd konden worden, zoals overleg met de mentoren.
- Het strafrechtelijk onderzoek naar mogelijke onregelmatigheden, heeft zwaar mentale druk gezet op het personeel
- Vanwege de afstand is de communicatie met ministers in Aruba niet altijd even effectief, waardoor projecten geen doorgang vinden, of vertraging oplopen, en kansen onbenut worden gelaten
- Het digitaliseren van bestanden vergt meer voorbereidend werk, tijd en middelen om volgens de richtlijnen te digitaliseren. Bijvoorbeeld scanner die niet voldoet aan de eisen.
- Door onvoorziene omstandigheden is het project free-movers niet voltooid en moet weer opgepakt worden
- Het afronden van deponeren van RMR stukken 2018 t/m 2022 is niet gelukt wegens andere prioriteiten
- Aruba Business Summit is verschoven naar 2024

Ondanks de uitdagingen in 2023, heeft het Arubahuis veel van haar doelstellingen bereikt dankzij de inzet van een kleine groep personeel.
Om de plannen van 2024 te kunnen halen is een optimale bezetting, een goede samenwerking met Oranjestad en extra financiële middelen een vereiste.

Bilateraal overleg met de Staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties

In 2023 vonden maandelijks virtueel bilateraal overleg plaats met de Staatsecretaris voor Koninkrijksrelaties. Daarnaast heeft de Minister-President met de Staatsecretaris overlegd in:
- Januari in Sint Maarten
- April in Den Haag
- Juli in Aruba,
- September in New York, en marge van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties
- Oktober in Aruba
- November in Den Haag

Maandelijks vind in ieder geval een virtueel overleg plaats voor de vergaderingen van de Rijksministerraad, om de agendapunten af te stemmen. Daarnaast hebben in het kader van de onderhandelingen omtrent de herfinanciering van de Covid-leningen verschillende gesprekken plaatsgevonden.

Tripartiet overleg Aruba, Curaçao en Sint Maarten

Er heeft in 2023 een fysieke tripartiet overleg plaatsgevonden in Sint Maarten, waar de Premiers van de Aruba, Curacao en Sint Maarten aanwezig waren. Dit was en marge van het vierlanden overleg.
Verder heeft in 2023 verschillende malen virtueel overleg plaatsgevonden tussen de drie Premiers.

Vier-landen-overleg Koninkrijksaangelegenheden

In 2023 hebben er twee vier-landen-overleggen plaatsgevonden:
- Januari in Sint Maarten
- April in Den Haag

Een belangrijke mijlpaal waren de succesvolle onderhandelingen omtrent de Rijkswet Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling "COHO". Deze hebben in april geleid tot een Onderlinge Regeling waarin de afspraken inzake de hervormingen en Landspakketten zijn vastgelegd. Daarmee is de noodzaak voor een rijkswet komen te vervallen. Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Nederland ondertekenden op 4 april 2023 de Onderlinge Regeling voor hervormingen.

Met de handtekeningen van de minister-presidenten van Aruba, Curaçao en Sint Maarten en de staatssecretaris van Koninkrijksrelaties onder een nieuwe Onderlinge Regeling is de juridische basis gelegd voor duurzame samenwerking aan de hervormingen in de publieke sector van de Caribische landen van het Koninkrijk. Naast financiële, economische en sociale hervormingen, gaat het ook over hervormingen in het onderwijs, de zorg en het versterken van de rechtsstaat.

De hervormingen worden sinds twee jaar uitgevoerd op basis van de landspakketten van de Caribische landen. Het doel is het verhogen van de economische weerbaarheid en bestuurskracht van de landen, in het belang van hun inwoners. Dit is nodig, omdat de coronapandemie de kwetsbaarheid van de Landen voor economische tegenslag en daarmee de noodzaak voor hervormingen zichtbaar maakte.

De nieuwe Onderlinge Regeling is het instrument dat ingezet wordt voor een duurzame samenwerking binnen het Koninkrijk. De regeling gaat uit van gelijkwaardigheid, eigenaarschap en gemeenschappelijkheid. Ook is er sprake van wederzijdse commitment. Zo committeren de regeringen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten zich voor vier jaar aan de uitvoering van hervormingen te werken. Nederland verbindt zich op haar beurt aan het bieden van de nodige ondersteuning daarbij. Dit gebeurt door het beschikbaar stellen van uitvoeringscapaciteit en financiële middelen.

Op basis van de nieuwe Onderlinge Regeling stellen de Caribische landen van het Koninkrijk, elk afzonderlijk, samen met Nederland uitvoeringsagenda's op. Hierin staan maatregelen en projecten om de beoogde hervormingen in de publieke sector te realiseren. Het doorvoeren van de hervormingen is primair een verantwoordelijkheid van de regering van die landen. De verantwoordelijkheid voor de coördinatie van de uitvoering van de hervormingen berust in de Caribische landen bij de ministers van Algemene Zaken en de onder hen vallende uitvoeringsorganisaties. In Nederland ligt de coördinatie bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en wordt uitgevoerd door de Tijdelijke Werkorganisatie (TWO).

HERFINANCIERING COVID-LENINGEN

Tijdens de pandemie heeft Aruba Afl. 916 miljoen geleend van Nederland, om te kunnen 'overleven'. De initiële rente was 0%, met dien verstande dat uiterlijk 10 oktober 2023 de lening wordt afgelost, danwel wordt geherfinancierd tegen een hogere rente. In 2023 is intensief onderhandeld over de herfinancieringsvoorwaarden. Het aanbod van Nederland was:

1. Rente van 3.4% indien het financieel toezicht van Aruba in een rijkswet wordt verankerd

of

2. Rente van 6.9% indien dit niet het geval is

Een tussenrente van 5.1% zou in werking kunnen treden nadat Aruba een bestuurlijke commitment geeft voor ad. 1, tot aan de inwerkingtreding van de rijkswet.

De Staten van Aruba hebben een eerdere versie van een rijkswet RAFT afgewezen, en hebben in een motie van 7 september 2023 de regering verzocht om te blijven onderhandelen.

Aruba heeft tijdens de onderhandelingen verschillende alternatieven aangedragen, om tegemoet te komen aan de wens van Nederland voor meer 'comfort' v.w.b. het toezicht, met name om te voorkomen dat een toekomstige regering in Aruba het toezicht eenzijdig wil aanpassen.

Omdat Nederland dreigde met een default voor Aruba op 10 oktober 2023 werd Aruba gedwongen de herfinancieringsovereenkomst voor 20 jaar te ondertekenen met een rentepercentage van 6.9%, ondanks dat de landen nog niet uitonderhandeld waren. Wel is afgesproken dat verder onderhandeld kan worden voor een lager rentepercentage. Die vervolgonderhandelingen zijn nog gaande.

Omdat Sint Maarten wel akkoord is gegaan met de door Nederland gestelde voorwaarde inzake ENNIA, heeft Sint Maarten een rente gekregen van 3.4%.

Omdat Curaçao niet akkoord is gegaan met dezelfde voorwaarde, maar heeft aangegeven te zullen werken aan een ander alternatief, heeft Curaçao een rente gekregen van 5.1%, totdat over het Curaçaose alternatief is besloten, waarna de rente met terugwerkende kracht naar 3.4% zal dalen.

KENNISMAKINGSBEZOEK VAN KROONPRINSES MET CARIBISCH DEEL VAN NEDERLAND IN 2023

Z.M de Koning, H.M. de Koningin en H.K.H. de Prinses van Oranje hebben van 30 januari tot 1 februari 2023 een bezoek gebracht aan Aruba. Op het Wilhelminaplein in hoofdstad Oranjestad was een welkomstceremonie. Na een gesprek met gouverneur Alfonso Boekhoudt volgde een wandeling naar de Staten, het hoogste bestuursorgaan op het eiland. Daar ontmoette de Koninklijke familie de fractievoorzitters. Aansluitend wandelden ze naar het bestuurskantoor, het onderkomen van de ministerraad. Hier werd geluncht met de Arubaanse minister-president en ministers. Onderweg werden zij verwelkomd door meer dan 1000 leerlingen van de basisschool en traden het leerorkest en het jeugdkoor op.

Zij hebben ook een bezoek gebracht aan San Nicolas. Op het Filomena College vond een voorstelling plaats over Boy Ecury, een Arubaans-Nederlandse verzetsheld. De presentatie was bij een 'mural' over Ecury. Tijdens een wandeling door de stad stonden ook andere kleurrijke murals centraal. De muurschilderingen zijn ontstaan tijdens de Aruba Art Fair, door internationale en lokale artiesten. Het gezelschap bracht ook een kort bezoek aan het Industriemuseum en bekeek tot slot een straatoptreden met onder meer breakdance, spoken word en een carnavalsoptreden door jongeren.

Op de tweede dag bezochten het Koninklijk Paar en de Prinses van Oranje het AriKok National Park. Het beschermde gebied beslaat 20% van Aruba. Zij maakten een hike door het park, ontmoetten de makers van een natuurfilm over de zes eilanden en spraken in het center of cultivation met junior rangers over onderhoud en beheer.

Vervolgens brachten zij een bedrijfsbezoek aan Koninklijke Aruba Aloë, dat in 1890 is opgericht. Het Koninklijk Paar en de Prinses van Oranje bekeken hoe het bedrijf aloë vera cultiveert en produceert tot verzorgingsproducten en spraken met medewerkers.
Daarna bezochten zij de universiteit van Aruba. Zij woonden een deel bij van een hoorcollege over Caribisch recht en spraken met studenten.
Aansluitend brachten de Koning en de Prinses van Oranje een bezoek aan de voetbal academy in het Compleho Deportivo Frans Figaroa. Getalenteerde jongeren krijgen hier voetbaltrainingen in samenwerking met de KNVB.

Koningin Máxima bracht een veldbezoek aan een groenteteler, die deelnemer is aan de business academy van kredietverstrekker Qredits.
Op de laatste avond van hun bezoek vond bij Fort Zoutman het Bon Bini Festival plaats. Na een rondgang over het Plaza Padú, met een presentatie van lokale producten en muzikale optredens, woonden de Koning, Koningin Máxima en de Prinses een verkenning bij over de cultuur en geschiedenis van Aruba, met Caribische muziek en dans.

Het bezoek is succesvol verlopen.

BEZOEK VAN PRINSES BEATRIX VAN ORANJE IN 2023

H.K.H. Prinses Beatrix bezocht dinsdag 7 tot en met vrijdag 10 november Curaçao en Aruba. Het bezoek stond in het teken van het werk van Dutch Caribbean Nature Alliance (DCNA) en sociaal-maatschappelijke initiatieven op de eilanden. Aanleiding voor het bezoek was het congres van DCNA over natuurvriendelijke oplossingen voor herstel van de ecosystemen op de Nederlandse Caribische eilanden. De Prinses is beschermvrouwe van DCNA.

Zij bezocht Aruba op 9 november. In de ochtend bezocht Prinses Beatrix de speeltuin Neptali Henriquez Park. Sinds 2010 zetten vrijwilligers en diverse initiatieven zich in om de speeltuin te onderhouden, te renoveren en uit te breiden. Zo wordt verval tegengegaan. De speeltuin geldt als een inspirerend voorbeeld voor andere speeltuinen die Jantje Beton op Aruba wil realiseren, in nauwe samenwerking met Arubaanse maatschappelijke organisaties. De stichting wil op verschillende locaties in het Caribisch deel van het Koninkrijk speeltuinen renoveren, zodat deze voldoen aan de veiligheidseisen en kinderen weer veilig buiten kunnen spelen. Prinses Beatrix is beschermvrouwe van Jantje Beton.

Vervolgens bracht Prinses Beatrix een bezoek aan het hoofdkantoor van Telefon pa Hubentud, de Arubaanse kindertelefoon. Komend jaar bestaat de organisatie 25 jaar. Inmiddels is de Arubaanse kindertelefoon zo succesvol dat ook kinderen en jongeren uit Bonaire, Sint Eustatius en Saba bellen voor een luisterend oor. De Prinses sprak met medewerkers en vrijwilligers over de aard en omvang van de sociale vraagstukken op Aruba en kreeg uitleg over de diverse werkzaamheden en projecten van de stichting. Afsluitend onthulde zij het nieuwe logo van Telefon pa Hubentud. Aansluitend bood de gouverneur van Aruba, Alfonso Boekhoudt, de Prinses een lunch aan op Cas Ceremonial.

In de namiddag bracht Prinses Beatrix een bezoek aan het Spaans Lagoen, een wetland- en natuurgebied met mangrovebossen. Hier presenteerden medewerkers van Fundacion Parke Nacional Aruba (FPNA) het project ‘Turning the Tide', een klimaatadaptatie- en natuurherstelpilotproject. Het project vindt plaats in samenwerking met de Universiteit van Aruba, ScubbleBubbles Foundation en Wageningen University & Research en is mogelijk gemaakt door fondsen van het EU-programma RESEMBID. In de dichtgeslibde mangrovebossen worden geulen gegraven om slib op te vangen, met als doel de waterkwaliteit en kraamkamerfunctie van de mangroven te herstellen en de nabijgelegen koraalriffen te beschermen. Daarnaast wordt er gewerkt aan het herstel van de koraalriffen door het plaatsen van twee typen kunstriffen. Tijdens een korte wandeling kreeg de Prinses een toelichting op het belang van mangrovebossen en koraalriffen voor natuurherstel en de biodiversiteit.

In de ochtend van de tweede dag van het bezoek, 10 november, bracht Prinses Beatrix een bezoek aan Parke Nacional Arikok. Hier is FPNA een project gestart om een op het eiland uitgestorven vogelsoort, de lora, te herintroduceren in de natuur. Het dier heeft een beperkt verspreidingsgebied, waardoor herintroductie op Aruba des te belangrijker is. De Prinses woonde een toelichting op dit programma voor behoud van biodiversiteit bij en bezichtigt de vogels op locatie. Tevens sprak zij met betrokkenen over het belang van dit project. In de middag woonde de Prinses op de universiteit van Aruba de afsluiting bij van het DCNA-congres. Het evenement wilde kennis- en ervaringsuitwisseling mogelijk maken, zodat samengewerkt kan worden aan natuurlijke oplossingen voor behoud en herstel van de ecosystemen in het Caribisch gebied. De zes betrokken parken presenteerden hun aandachtpunten, oplossingen en samenwerkingsverbanden om het natuurbeheer op de Nederlandse Caribische eilanden te bevorderen.

Het bezoek is succesvol verlopen.

1.4 BUITENLANDSE BETREKKINGEN

INLEIDING

De Directie Buitenlandse Betrekkingen (DBB) heeft als doel de beleidsontwikkeling, advisering en uitvoering van zowel de internationale samenwerking met andere nationale overheden en internationale organisaties, als ook de samenwerking tussen de Landen binnen het Koninkrijk te onderhouden. Het doet dit conform eenheid van het Buitenlandse beleid van het Koninkrijk der Nederlanden. Daarom worden op diverse dossiers allerlei activiteiten uitgevoerd, waarover in dit jaarverslag over 2023 op een geclusterde manier inzicht wordt geboden. De dossiers zijn gegroepeerd rond een aantal specifieke thema’s, waarbij er speciaal aandacht wordt gegeven aan Venezuela en de Verenigde Staten van Amerika aangezien deze de belangrijkste themalanden waren voor Aruba in 2023.

DOSSIERS JURIDISCHE ZAKEN EN VERDRAGEN

DBB biedt op het vlak van juridische zaken en verdragen diverse activiteiten, met name gericht op algemene juridische ondersteuning, de coördinatie rond medegelding van verdragen en specifieke juridische adviezen. In 2023 gebeurde dat door:

- Beantwoorden van vragen van bezoekers en personen die telefonisch of via de email om informatie verzoeken
- Periodieke afstemming met Ministerie van Buitenlandse Zaken, Ambassades en consulaten van het Koninkrijk der Nederlanden, Staatsraad, Arubaans Lid van de Raad van State, en met de Consul-Generaal van de Verenigde Staten van Amerika te Willemstad
- Bijdragen aan beleidsdocumenten voor de DBB, waaronder het jaarverslag, de halfjaarlijkse rapportage, de beleidskaders en de -voornemens van DBB

- Bijgedragen aan de instructie die de Ministerraad opstelt voor de Gevolmachtigde Minister.
- Beantwoording opstellen voor vragen van de Tweede Kamer, zoals bijvoorbeeld betreffende het Zeegrensverdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Dominicaanse Republiek
- Correspondentie opgesteld ten behoeve van het aantreden van nieuwe gezagsdragers, overlijden van staatshoofden, en soortgelijke gelegenheden
- Relevante juridische documenten doorgeleid naar de Gouverneur van Aruba en naar de Voorzitter van de Staten van Aruba
- Coördineren van de juridische advisering en afhandeling van verzoeken tot uitlevering en rechtshulpverzoeken, waarbij overleg plaatsvindt met het Openbaar Ministerie en het Kabinet van de Gouverneur
- Voorbereidende gesprekken t.b.v. het Koninkrijk rond mogelijk uitleveringsverdrag tussen Colombia en het Koninkrijk
- Samenwerking in de Commision Mixta Colombia, om binnen die door Colombia opgerichte commissie de liaison te vormen met de betrokken overheidsdiensten, en de banden regionale en met de CARICOM-leden te versterken. Daarnaast wordt vanuit de afdeling gericht gewerkt aan 12 projecten van deze op CARICOM gerichte commissie.
- Overige activiteiten, gericht op onder andere het verzoek tot uitbreiding van het Derde Aanvullend Protocol bij het Raad van Europa Verdrag betreffende Uitlevering, en het mogelijk vaststellen van een protocol met Suriname als aanvulling op het bilaterale rechtshulp- en uitleveringsverdrag.
- De afdeling heeft een coördinerende en leidende rol vervuld bij het adviseren van de Minister-President over verdragen, het toetreden en ratificeren van verdragen en het rapporteren over de uitvoering van verdragen.
- Het thema medegelding van internationale verdragen heeft de meer onder de aandacht gebracht bij de overheidsdepartementen en de bevolking. Met het Ministerie van Buitenlandse Zaken is het in 2022 gestarte project verder ingevuld om achterstanden rond medegelding in te lopen. In mei 2023 vond een meewerkstage plaats waarbij een collega-medewerker van de Afdeling Verdragen uit NL meedraaide op de afdeling, en met haar hulp is gekomen tot een prioriteitenlijst en een gerichte planning. Het is echter onvoldoende gelukt om in het kader van deze planning afdoende af te stemmen met de relevante diensten van de Arubaanse overheid.
- Aanvang van nieuw beleid waarin de Koninkrijkslanden hun standpunt ten aanzien van de medegelding van verdragen reeds in een vroeg stadium te kennen geven, en niet pas wanneer de benodigde uitvoeringswetgeving volledig gereed is.
- In maart 2023 vond het jaarlijkse Verdragenoverleg plaats, met deelname van de Afdeling Verdagen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en met de collega-DBBs.
- Met de collega's van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken wordt regelmatig overleg gevoerd over de realisatie van benodigde uitvoeringswetgeving

Verder heeft de afdeling Juridische Zaken diverse adviezen uitgebracht, gericht op zaken als:

- Douaneovereenkomst voor het internationaal vervoer van goederen onder dekking van carnets TIR;
- Overleg met de Raad van State van het Koninkrijk over lopende en mogelijke adviestrajecten vanuit de RvS betreffende het Koninkrijk, Unierecht en Verdragen;
- Briefwisseling en Notawisseling met de VS over de beveiliging van gerubriceerde gegevens;
- Raamverdrag met de VS over de samenwerking op het gebied van defensie aangelegenheden;
- Conventie en wijzigingsprotocol over de bescherming van personen bij de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens.

DOSSIERS ROND POLITIEKE, ECONOMISCHE EN CONSULAIRE ZAKEN

DBB heeft op de dossiers die Politieke, Economische en Consulaire Zaken betreffen, als voornaamste activiteiten gedurende 2023 de volgende activiteiten ondernomen:

- Het toezien op het naleven van bilaterale en multilaterale verdragen waar Aruba als autonoom rijksdeel medegelding voor heeft
- Het adviseren inzake het agreement van ambassadeurs en consulaire ambtenaren, alsmede de erkenningen en toelating van andere geprivilegieerde personen van internationale- en regionale organisaties op grond van onder andere de Weense verdragen inzake diplomatieke verkeer en consulaire betrekkingen
- Het toetsen samen met andere vakdepartementen, voorbereiden van adviezen en het op stellen van goedkeuringen of afwijzingen van diplomatieke in- en uitklaringen voor overvlieg- en landingsvergunningen van militaire- en staatsvliegtuigen, vlootbezoeken van militaire vaartuigen, militaire oefeningen in Aruba en vluchten van de Forward Operating Locations (FOLs) ten behoeve van de Premier van Aruba
- Het opstellen van werkdossiers tijdens bezoeken uit het buitenland voor de Gouverneur, Minister-President van Aruba en overige ministers van de Regering van Aruba, en mede voor de Minister van Buitenlandse Zaken van het Koninkrijk der Nederlanden te Den Haag
- Het regelmatig onderhouden van contact met het Corps Consulair en Corps Diplomatiek voor Aruba en eveneens betrokken vakdepartementen over de van toepassing zijnde privileges en immuniteiten die het Corps Consulair en Corps Diplomatiek voor Aruba genieten
- Verfijning en verbetering t.o.v. 2022 van de diplomatieke jaarklaring rond de in- en uitklaringen voor overvlieg- en landingsvergunningen van staatsvliegtuigen en vlootbezoeken van militaire vaartuigen
- Agendering eventuele taakverschuiving van het Kabinet van de Gouverneur naar DBB, nader uit te werken in 2024

DOSSIERS MULTILATERALE EN REGIONALE ORGANISATIES EN ECONOMISCHE DIPLOMATIE

Deze dossiers zijn gericht geweest op het representeren van het Arubaanse belang te midden van andere landen, multilaterale en regionale organisaties en de samenwerking met de Koninkrijkspartners, en op het implementeren van de Sustainable Development Goals (SDGs) 2030 door:

- Op continue basis in ambtelijke overleggen met het Ministerie van Buitenlandse Zaken om aanknopingspunten met de beleidsprioriteiten van Aruba te maken;
- Technische assistentie aan te vragen vanuit de VN-agentschappen, bijvoorbeeld het United Nations Multi-Country Sustainable Development Cooperation Framework (MCSDCF) 2022-2026
- Aruba tijdens multilaterale bijeenkomsten te presenteren als een ambitieus en vooruitstrevend eiland op het gebied van duurzame ontwikkeling

Dit heeft geleid tot:

- Deelname aan verschillende internationale overleggen en vergaderingen, zoals de 2e (mede door het Koninkrijk georganiseerde) VN Water Conferentie, de SIDS 4 Interregional Preparatory Meeting, de 78ste AVVN, de 42e Algemene Conferentie van de UNESCO, en de de UNFCCC Conference of Parties 28 (klimaatconferentie)
- Afstemming met de Association of Caribbean States (ACS), het Stockholm Environment Institute en het overleg rond de Koninkrijk Klimaat Routekaart
- Diverse inkomende bezoeken van hoogwaardigheidsbekleders vanuit diverse multilaterale organisaties, zoals het UN Country Team, de Permanente Vertegenwoordiger (PV) bij UNESCO, PV VN-Genéve, Resident Representative UNDP, PV VN-New York, UN Resident Coordinator T&T Multi Country Office. Ook zijn er diverse formele bezoeken geweest door vertegenwoordigers van individuele landen, namelijk Duitsland, Zwitserland, Suriname, de Dominicaanse Republiek en India. Deze waren gericht op thema's als toerisme, economische diversificatie, cybersecurity, wellness en voedselzekerheid
- De reguliere deelname aan de Aruba Trade Board, om waar nodig verbinding te leggen tussen het internationale (me name diplomatieke) netwerk en lokale ondernemingen en betrokken overheidsdiensten. Op verzoek van DEZHI heeft DBB geadviseerd over de handelsreis naar Colombia
- De reguliere (wekelijkse) bijeenkomsten van de SDG-commissie, gedurende 2023 vooral gericht op verder vormgeven van technische assistentie vanuit de VN-agentschappen in het kader van MCSDCF 2022-2026.

- De indicator working group (IWG), heeft haar werk voortgezet om wederom een assessment te maken van de indicatoren di gemeten kunnen worden en het verder lokaliseren van indicatoren.
- Ook Coördineert de Awareness Raising Group een project met de United Nations Resident Coordinator's Office uit Trinidad and Tobago die Aruba steunt bij het ontwikkelen van een SDG Awareness Raising Plan. In het voorjaar 2024 zal er ook training gegeven worden aan Communicatieadviseurs van de Ministeries en Departementen.
- Ook is er start gemaakt aan een project met technische assistentie van UNDP om de implementatie van de SDG Roadmap op Aruba verder uit te voeren.

Door deze activiteiten zijn de bezoekende partijen beter op de hoogte van de problemen en oplossingen die Aruba heeft. Er zijn verbindingen gelegd tussen lokale organisaties en eventuele samenwerkingspartners buiten Aruba, op allerlei gebieden waaronder klimaat, natuur, economie, welzijn en duurzaamheid. Verder heeft Aruba in de diverse Koninkrijksaangelegenheden actief kunnen bijdragen aan de agendavoorbereidingen, met name gericht op het aangaan en versterken van de banden met de SIDS, en zijn er stappen genomen in de implementatie van de SDGs.

DOSSIER VENEZUELA

Venezuela is Aruba's dichtstbijzijnde buurland en het grootste buurland van het Koninkrijk. Het is van grote politiek-strategische belang voor het Koninkrijk in het algemeen en voor Aruba specifiek, met name vanwege de risico's rond de veiligheid, de politieke instabiliteit en migratie naar Aruba. Sinds mei 2019 zijn de grenzen met Venezuela gesloten.

- Onder leiding van DBB heeft de commissie geadviseerd om de maritieme grens met Venezuela te openen, wat in mei is gebeurd. Effecten hiervan worden momenteel gemonitord. Analyse van deze effecten, en de input vanuit diverse partners zoals onder andere Directie Luchtvaart en de justitiële keten zullen worden gebruikt bij het adviseren over een tijdslijn voor het heropenen van het luchtruim tussen Aruba en Venezuela.
- DBB regelde een werkbezoek voor de gouverneur van de staat Falcon, waarbij de nadruk lag op economische samenwerking.

DOSSIER VERENIGDE STATEN

De VS vormen de belangrijkste buitenlandse stakeholder voor Aruba. Daarom is het bestaand beleid dat in Washington een uitgezonden kracht aanwezig is, conform het toevoegingsprotocol tussen Aruba en Den Haag. Deze gevolmachtigd minister (GevMin Washington) valt binnen het kader van het buitenlandbeleid van Aruba, en wordt daarom inhoudelijk aangestuurd vanuit DBB, net zoals de vakattacheés op de ambassade worden aangestuurd vanuit hun respectievelijke ministeries in Den Haag. Op het dossier Verenigde Staten zijn in 2023 met name de volgende zaken aan de orde geweest:

- Afronding van het in 2022 ingezette teruggaveproces van het bij U.S. Southern Command (SOUTHCOM) in beheer zijnde terrein naar de airport, zonder dat dit heeft geleid tot het opzeggen van het FOL-verdrag
- Voortgang van onderhandelingen met de Department of State en de Department of Homeland Security/US Customs and Border Protection Preclearance. De eisen vanuit de VS richten zich op het gebruik van (non lethal) protection devices, vergoeding voor extra personeel en overtime, en toekennen van functionele immuniteit voor het personeel van de USCBP.
- Relatie met het Amerikaanse consulaat op Curaçao: DBB heeft regelmatig overleg gevoerd met het Amerikaanse consulaat over politieke, economische en consulaire zaken, waaronder publieksdiplomatie en onderwijs.
- GevMin Washington heeft aangegeven niet optimaal te kunnen functioneren vanwege zware werklast en budgettaire beperkingen, en meer steun nodig te hebben voor het uitvoeren van onderzoek en lobby. Mede daarom is per oktober een beleidsmedewerker binnen DBB ingezet op dit dossier. Ook was er grote terughoudendheid bij de Amerikaanse autoriteiten rond het verlenen van vergunningen en licenties betreffende relevante dossiers van niet-USA stakeholders. Hierover hierna meer.
- Per 1 december heeft mevrouw Zulema Dabian-Erasmus de positie van GevMin Washington overgenomen van mevrouw Joselin Croes.

ORGANISATIEONTWIKKELINGEN

Binnen DBB hebben zich gedurende 2023 meerdere relevante ontwikkelingen voorgedaan. De voornaamste hiervan zijn, in chronologische volgorde:

- Februari: Overstap naar nieuwe IT-email provider
- Maart: start van raadadviseur mw. Jocelyne M.M. Croes als directeur DBB.
- Mei: Voor de reorganisatie en fusie van DBB en BEUK is door DBB samengewerkt met het ministerie van Algemene Zaken en DRH om EU-gerelateerde taken en verantwoordelijkheden voor de nieuwe organisatie te identificeren, te definiëren en toe te wijzen.
- Juni-september: Herschrijven van het organisatieprofiel, taken en daaruit volgende formatierapport, met daarbinnen de constatering dat de bezetting van DBB niet de invulling heeft die het takenpakket met zich meebrengt (11 fte beschikbaar van de benodigde 22 fte). Verwachting is dat na de reeds uitgevoerde analyse door PwC en de aankomende advisering door DRH en goedkeuring door de Ministerraad er significante stappen kunnen worden genomen in 2024.
- Juni: Start van het werken met prestatiedoelen, onder begeleiding van DRH.
- Oktober: Besluit om niet per jaareinde te huidige locatie op te zeggen, in afwachting van duidelijkheid over de formatie-uitbreiding en de fasering ervan. De huidige huisvesting is inmiddels te klein.
- Oktober-november: Goedkeuring ontvangen om, vooruitlopend op definitief formatieplan, uit te breiden met 2 fte (waarvan 1 fte nog vóór jaareinde ingevuld). De nieuwe medewerker heeft als kerndossier de VS, onder andere om namens DBB de beleidsliaison te zijn met de GevMin in Washington.
- December: Bestelling nieuwe computers, ter vervanging van de veelal sterk verouderde apparatuur.
- December: De start van een nieuwe GevMin (Washington), die inhoudelijk wordt aangestuurd vanuit DBB, conform vakattaché-beleid van MinBuZa.

GEVOLMACHTIGD MINISTER WASHINGTON

De complexe mondiale problemen en de schaarse middelen die Aruba heeft, vergen vooral nu meer samenwerking met andere landen buiten het Koninkrijk. De vertegenwoordiger van Aruba in Washington DC is in deze het gezicht, de stem en de oren en ogen van Aruba.

In 2023 is de nieuwe Gevolmachtigde Minister, mw. Zulema Dabian-Erasmus, per 1 december 2023 benoemd. Mw. Joselin Croes heeft haar termijn op 30 november 2023 afgerond.
Het profiel van de organisatie van de GMA in 2023 was als volgt:

- Gevolmachtigd Minister - 1 FTE (bekostigd door Land Aruba);
- Secretarieel medewerker - 0,5 FTE (bekostigd door BZ, conform Overeenkomst Toevoegingsprocedure);
- Stagiaire (Augustus – December) - 1 FTE (bekostigd door BZ).

De ambassade in Washington, DC heeft ruim 100 medewerkers die werken voor het Koninkrijk der Nederlanden. Terwijl de politieke afdeling van de Ambassade zich vooral richt op wat zich in Europa, Rusland, China en de VS afspeelt, is het voor Aruba belangrijk om zich te richten op Latijns-Amerika, de VS en het Caribisch gebied om beleid voor te bereiden waarin rekening wordt gehouden met wat er in de regio gebeurt. Dit levert een zware werkdruk op voor de Gevolmachtigd Minister en de assistent. Door budgetbeperking is het niet realistisch een beleidsmedewerker aan te trekken, maar twee stagiaires per jaar die zes maanden stage lopen, kan al een begin zijn. Vooral als de assistent ook de functie van beleidsondersteuner krijgt. Zo kunnen de taken beter verdeeld worden, is er meer ruimte voor onderzoek en kan de Gevolmachtigd Minister meer tijd besteden aan het signaleren en opvolgen van kansen voor het eiland. Bovendien kent de VS elk jaar tal van subsidies toe voor programma's gericht op o.m. duurzame ontwikkeling en hernieuwbare energie. Een klein team komt er hier niet aan toe.
In het verleden had Aruba altijd een lobby- of advocatenkantoor dat het eiland adviseerde en voor het eiland lobbyde bij de Amerikaanse regering. Het is belangrijk om opnieuw een lobbyist aan te trekken als Aruba succesvol wil zijn bij de aanvraag van OFAC-licenties, DOT-licenties e.d. In de VS wordt de aanvraag van vergunningen en licenties vooral gefaciliteerd door professionele lobbyisten.
In de termijn van de vorige GevMin heeft Aruba vele malen zonder succes geprobeerd om licenties of vergunningen te verkrijgen. De reden hiervoor is dat de meeste beslissingen worden genomen door politici en niet door overheidsfunctionarissen. Een lobbyist is gespecialiseerd in interactie met politici en vertrouwd met de gangbare systemen en kanalen in DC.
Kortom, het huidige team van Aruba heeft extra hulp nodig voor onderzoek en advies over alle mogelijke kansen die voor Aruba open liggen.

GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN 2023

- Succesvolle deelname van MinFin aan de lente-en jaarlijkse vergaderingen van het IMF en de WB, van Premier aan de 78e AVVN en van Min OS aan diverse steden in de VS en Canada.
- Technische bijstand van State Department voor Aruba m.b.t. TIP-rapport, die heeft geleid tot een Tier 2 upgrade.
- Ontmoeting met Valencia College, University of Central Florida, Florida International University, University of South Carolina, Universities at Shady Grove, University of Maryland Baltimore County om samenwerking tot stand te brengen.
- Succesvolle onderhandelingen met CPB/State/DHS i.v.m. Pre-Clearance Agreement.
- Overdracht aan opvolger Gevolmachtigde Minister in November.

Aan het eind van de termijn van de Gevolmachtigde Minister heeft mw. Joselin Croes bij het bezoek van de Minister Onderwijs en Sport aan South Carolina en Maryland nog kunnen assisteren. Tijdens het bezoek vonden bijeenkomsten plaats met de Secretary of State van Maryland, University of South Carolina, University of Maryland Baltimore County en Universities at Shady Grove. Verder was er een ontmoeting met Montgomery College (MD), resulterend in de intentie om samen te werken, zodat EPI een associate degree in ICT kan opzetten.

Er zijn bepaalde doelstellingen voor 2023, die niet zijn gerealiseerd. In de eerste plaats kampt de vertegenwoordiger van Aruba in de VS met een tekort van personeel. Door budgetbeperking van Land Aruba is het moeilijk geweest een fulltime beleidsmedewerker aan te trekken. Verder waren sommige universiteiten niet geïnteresseerd in het ondertekenen van een MoU met Aruba. Een voorbeeld is Florida International University en University of South Florida. De besprekingen met Boston zijn voortgezet, maar nog niet afgerond

De pre-clearance-onderhandelingen waren bijna afgerond zowel in 2022 als 2023, maar steeds kwam een nieuw controverse naar voren. Het document ligt nu bij State Department voor commentaar. Het is van belang in 2024 deze te bespreken en te bezien in hoeverre het commentaar geaccepteerd kan worden om over te gaan naar indienen ter ratificering van het verdrag.

1.5 SDG-COMMISSIE

De inzet voor het Koninkrijk met betrekking tot Multilaterale Zaken kent vier pilaren en drie dwarsdoorsnijdende thema's. De agenda van de Verenigde naties, "VN 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling" en de daaraan verbonden SDG's vormen een leidend beginsel. De bevordering van de rechten van vrouwen en van gendergelijkheid, is een integraal onderdeel van het multilaterale beleid en de beleidsinzet, zoals uiteengezet in de paragraaf 'Buitenlandse Betrekkingen'. De landen kunnen hierin aansluiting zoeken om hun eigen doelen te bereiken.
De sterke internationale oriëntatie en de relatief beperkte geografische en bevolkingsomvang van het Koninkrijk (Nederland en de Caribische delen van het Koninkrijk) maken multilaterale samenwerking op deze terreinen noodzakelijk.

Vanuit Den Haag wordt aangegeven dat er steeds stil gestaan moet worden bij een aantal specifieke belangen van de Caribische delen van het Koninkrijk, in het bijzonder gerelateerd aan hun status als Small Island Developing States (SIDS).

Binnen de multilaterale wereld liggen er voordelen binnen bij de organisaties die zich richten op multilaterale samenwerking. Het VN-ontwikkelingssysteem, bestaande uit diverse gespecialiseerde organisaties, biedt programmalanden (inclusief Aruba) de mogelijkheid tot ondersteuning bij het behalen van de VN 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling en de daaraan verbonden SDG's en overeenkomsten zoals de Samoa Pathway voor kleine eilandstaten. Multilaterale organisaties als de VN zijn wat het Koninkrijk betreft onmisbare partnerorganisaties bij de implementatie van de SDG's.

De VN is immers de plek waar de hele wereld samenkomt en werkt aan oplossingen voor wereldwijde uitdagingen. Hier liggen er kansen voor Aruba om allianties te vormen, technisch advies te ontvangen en fondsen aan te boren.
Dit kan alleen bereikt worden door aan tafel te zitten en deel te maken van de beslissingen die voor Aruba van belang zijn. Deelname aan beleidsprocessen binnen het Koninkrijk en op internationaal en multilateraal niveau is daarom voor Aruba van essentieel belang.

De SDG's vormen een integraal deel en vormen een leidend beginsel van het multilateraal beleid van het Koninkrijk. De regering van Aruba heeft zich gecommitteerd aan de SDG's en deze vormen en rode draad binnen het regeerakkoord.

1.6 GENDERSTUURGROEP VOOR GENDERGELIJKHEID

Aruba heeft haar eerste Nationale Gender beleid ontwikkeld, dit met behulp van technische assistentie van UN Women. Het genderbeleid bevat een actieplan en een monitoring en 'evaluation framework'. Ook een primeur voor Aruba.
Dit beleid is in maart 2022, in het kader van de viering van de Internationale Dag van de Vrouw, in de aula van de Universiteit van Aruba gepresenteerd in aanwezigheid van alle stakeholders die daarmee hebben samengewerkt.
Een eerste exemplaar van het beleid is overhandigd aan de Staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties tijdens een vrouwen seminar 'Choose to Challenge' op 24 mei 2022, waar de Minister-President en de Staatssecretaris samen het podium deelden.

Aruba vormt nu deel van een regionaal project (gecoördineerd vanuit de UN Women regional multi-country office voor het Caribisch gebied), om de capaciteit van o.a. de Arubaanse 'Gender Machinery' (NGM) te belichten. Dit met het oogpunt om na te gaan hoe wij onze Machinery kunnen versterken om zo het Genderbeleid te kunnen uitvoeren.
Het aanboren van fondsen voor capaciteitsopbouw in Aruba en het uitvoeren van het Aruba Nationaal Gender Beleid, blijft een prioriteit en daarvoor zijn de nodige stappen ondernomen met de VN-organisaties en met Nederland voornamelijk voor technisch advies en in het kader van capaciteitsopbouw.

COMMISSIE "STOP VIOLENCIA CONTRA HENDE MUHER"

De gelijkheid in de positie van vrouwen en mannen is een belangrijke en noodzakelijke fundering voor een vreedzame, welvarende en duurzame wereld. Aruba moet voldoen aan internationale verplichtingen zoals vastgelegd in

- de Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW), welke was aangenomen door de Verenigde Naties in 1979 met de expliciete commitment om ongelijkheid tussen vrouwen en mannen wereldwijd uit te bannen, en die voor Aruba geldt sinds Augustus 2002;
- de Beijing Declaration and Platform for Action, aangenomen in 1995 tijdens de Fourth World Conference on Women in Beijing;
- de Sustainable Development Goals (SDGs), in het bijzonder SDG 5, die meetbare indicatoren stellen om gelijkheid in de positie van vrouwen en mannen te bereiken.

Aruba heeft reeds grote stappen ondernomen om de ongelijkheden in de positie tussen vrouwen en mannen uit te bannen, maar de positie van vrouwen, vergeleken met mannen, is nog steeds kwetsbaar is op bepaalde terreinen, zoals uit verschillende beleidsdocumenten blijkt, waaronder de National Gender Policy. Daarnaast vindt (huiselijk) geweld tegen vrouwen in toenemende mate plaats, zelfs met fatale gevolgen, veroorzaakt onder meer door een diepgeworteld gevoel dat de vrouw niet gelijk is aan de man, en dus niet met hetzelfde respect behandeld dient te worden als de man. Er is dus gecoördineerde aandacht en inspanning nodig om de gelijke positie van vrouwen en mannen in Aruba te bereiken, en de noodzaak bestaat om met urgentie tot meer gecoördineerde akties te komen om dit soort geweld tegen vrouwen af te remmen. Hierbij moeten overheidsdiensten ressorterende onder verschillende ministeries, en instellingen uit de semi-publieke en private sector betrokken worden.

Hierdoor is de coördinatie vanuit het Ministerie van Algemene Zaken vereist is, en is besloten om Centro pa Desaroyo di Hende Muher (CEDEHM) aan te wijzen om deze gecoördineerde acties te trekken, en om de aanbevelingen opgenomen in de "National Gender Policy" met betrekking tot de ongelijke positie van de vrouw in Aruba, op te volgen. Om deze reden is besloten om een commissie in te stellen, genaamd "stop violencia contra hende muher", bestaande uit het hoofd CEDEHM, tevens Voorzitter, een vertegenwoordiger aangewezen door de Minister van Algemene Zaken, tevens Secretaris, een vertegenwoordiger aangewezen door de Minister van Justitie en Sociale Zaken, een vertegenwoordiger van de semi-publieke sector, en een vertegenwoordiger van de private sector. De commissie is belast met de taak om gecoördineerde acties te trekken om de ongelijkheden in de positie tussen vrouwen en mannen in Aruba uit te bannen, om (huiselijk) geweld tegen vrouwen effectief af te remmen en te stoppen, en om de aanbevelingen opgenomen in de "National Gender Policy" met betrekking tot de ongelijke positie van de vrouw in Aruba, op te volgen. De commissie is gevraagd om op binnen zes maanden een implementatieplan op te stellen.
Deze commissie is bij Ministeriele Beschikking in het leven geroepen, en op 7 december 2023, tijdens de "16 days of activism against gender based violence", bekend gemaakt.

1.7 STAATSVEILIGHEID

VEILIGHEIDSDIENST ARUBA (VDA)

Als gevolg van zowel internationale als regionale (geopolitieke) ontwikkelingen wordt het dreigingsbeeld van Aruba continu beïnvloed. De primaire focus van de Veiligheidsdienst (VDA) lag in 2023 op het onderkennen van risico's en dreigingen om tijdig en proactief te kunnen reageren middels beleidsmatige interventies of repressief vanuit de opsporing. Dit doet de VDA in samenwerking met lokale ketenpartners (o.a. OM en KPA) en internationaal met buitenlandse collega-diensten. De druk om informatie te delen was in 2023 groot.

VEILIGHEIDSONDERZOEKEN

In 2023 is binnen de VDA begonnen met de doorontwikkeling van het team veiligheidsonderzoeken. Het ligt in de bedoeling om een Business Unit VO op te richten. Daarnaast is begonnen met een herziening/ evaluatie van het landsbesluit aanwijzing vertrouwensfunctie en veiligheidsonderzoeken in het bijzonder de lijst van vertrouwensfuncties. Deze lijst dient bijgewerkt en geactualiseerd te worden; een aantal functies zal van de lijst gehaald worden en er zullen nieuwe functies aan toegevoegd worden. Er is in 2023 een eerste concept opgesteld. De wetswijzing van de LvVDA van 2021, biedt de overheid de mogelijkheid om de kosten voor het doen van veiligheidsonderzoeken (cost of doing business) te door te berekenen aan de belanghebbenden. In 2023 hebben er verkennende en uitvoeringsgesprekken met DWJZ en Directie Financiën plaatsgevonden.

INFORMATIEBEVEILIGING EN CYBERSECURITY

Aruba digitaliseert. Er vinden steeds meer digitale transacties plaats op Aruba, tussen burgers, zakelijk en ook met de overheid. Deze toegenomen digitalisering verhoogt ook de risico's en de noodzaak voor het beveiligen van bijzondere informatie en aandacht voor cybersecurity. Kern is de beveiliging van informatie (data) De VDA had in 2023 aandacht voor het verhogen van de weerstand van de informatiebeveiliging bij de overheid. Een beleidsmatige en juridische interventie ter verhoging van de weerstand van bijzondere informatie is nodig. De dienst zal in samenspraak met het Ministerie van Algemene Zaken en overige stakeholders, de benodigde beleidsontwikkeling en voorschriften terzake informatiebeveiliging en cybersecurity doorontwikkelen.

FORMATIE EN INRICHTING

DRH is begonnen met de aanpassing van de formatie en inrichting van de Dienst. De VDA heeft in het kader van het project 'Herinrichting van de overheid van Aruba' (Landspakketmaatregel B.4.3.5) in 2023 intensief meegewerkt met de consultants van PWC en heeft de nodige informatie verschaft aangaande de benodigde inrichting van de VDA om in staat te zijn om te kunnen voldoen aan datgene wat van een inlichtingen- en veiligheidsdienst wordt verwacht en om toekomstbestendig te zijn. Van de VDA wordt continu daadkracht verwacht. Echter, om tijdig relevante ontwikkelingen te onderkennen en om aanslagen te voorkomen, moet de organisatie steeds goed op orde zijn en moet, naast informatie, ook worden beschikt over voldoende mensen en middelen.

OPLEIDINGEN EN TRAINING PERSONEEL

In 2023 heeft de Dienst de mogelijkheid gehad om verschillende medewerkers aan een totaal van 5 specifieke cursussen/ trainingen te onderwerpen. Training Veiligheidsonderzoeken, Cyber, Basiscursus criminele analyse, Clingendael training, cursus nieuw wetboek van strafvordering. Daarnaast worden de medewerkers aangespoord om via Land Aruba Academy, zich verder te ontwikkelen conform het aanbod aan cursussen en trainingen. Drie Medewerkers zijn bezig met hun vervolgstudie aan de Universiteit van Aruba respectievelijk aan de rechten faculteit, Organization Government and Management en Master Good Governance & Leadership (GG&L).

KONINKRIJKSOVERLEG INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

Twee keer per jaar komen de hoofden van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten van het Koninkrijk bij elkaar. De DG van de AIVD, de directeur van de MIVD en de hoofden van de veiligheidsdiensten van Aruba, Curacao en Sint Maarten bespreken dan relevante ontwikkelingen die betrekking hebben op de veiligheid van de landen van het koninkrijk afzonderlijk of in zijn geheel.

Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk der Nederlanden

In 2023 heeft de VDA samen met lokale ketenpartners alsmede met ketenpartners van de andere landen van het Koninkrijk, een bijdrage geleverd voor het opstellen van de Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk. Het is voor het eerst dat een dergelijke strategie is opgesteld op koninkrijksniveau.

CARIBBEAN REGIONAL INTELLIGENCE CONFERENCE (CARIC)

Op 9-11 mei 2023 heeft de Caribbean Regional Intelligence Conference (CARIC) plaatsgevonden. CARIC is een regionaal Inlichtingen samenwerkingsverband waarbij de directeuren van de Inlichtingendiensten van de geaffilieerde landen (waar de VDA lid van is) jaarlijks in een algemene vergadering bijeen komen om op strategisch niveau te spreken over regionale veiligheidsvraagstukken, gedeelde inlichtingenbeelden en inlichtingenbehoeften (requirements). De Southern Command van de Verenigde Staten (US SOUTHCOM) heeft het permanente secretariaat van CARIC en de host nation rouleert. Dit jaar was de Dominicaanse Republiek de host Nation. Onderwerpen die in de algemene vergadering van 2023 uitgebreid werden besproken waren o.a.: Caribbean Threat Networks, Haiti's Impact on the Caribbean Security Landscape, External State Actors in the Caribbean.

COMUNIDAD LATINOAMERICANA Y DEL CARIBE DE INTELIGENCIA (CLACIP)

Op 13-14 juli 2023 heeft de jaarlijkse bijeenkomst van civiele en politie inlichtingendiensten van het Caribisch gebied en Latijns Amerika plaatsgevonden in Bogota, Colombia. Deze vijftiende editie van de conferentie stond in het teken van de uitdagingen met Big Data, de metaverse, AI en milieuveiligheid.

INTERPOL

De landen van het Koninkrijk der Nederlanden zijn afzonderlijk lid van Interpol. Aruba werd op de 91ste algemene vergadering vertegenwoordigd door de korpschef KPA en Hoofd VDA.

COMMISSIE VAN TOEZICHT (CTVDA)

In maart 2023 bracht de CTVDA het onderzoeksrapport nummer zes uit. Voorwerp van onderzoek betrof de naleving door de veiligheidsdienst (VDA) van de aanbevelingen die de CTVDA in eerdere rapporten 2 tot en met 5 heeft gedaan. Het in het najaar van 2022 uitgevoerde onderzoek om na te gaan in hoeverre de Dienst de aanbevelingen uit eerdere rapporten van de CTVDA heeft opgevolgd, werd op 6 maart 2023 vastgesteld door de Minister van Algemene Zaken en de Minister van Justitie en werd door hen in april 2023 voorgelegd aan de Staten van Aruba. Uit het onderzoek bleek dat de Dienst nog werk heeft te verrichten, in het bijzonder op het juridisch vlak als in het uitwerken van intern beleid en procedures ter uitvoering van de wettelijke verplichtingen zoals opgelegd door de LVDA.

1.8 VEILIGHEIDSHUIS ARUBA

Het Veiligheidshuis Aruba is op 18 mei 2018 opgericht en is een fysieke locatie waar verschillende instellingen uit de straf-, en zorgketen en andere partners (denk aan onderwijs) samenwerken aan het terugdringen van overlast, huiselijk geweld en criminaliteit waarachter een complexe problematiek schuilgaat. De meerwaarde van de samenwerking zit in de keten overstijgende aanpak, die de afzonderlijke aanpakken versterkt. Daarbij behouden alle partners hun eigen (wettelijke) verantwoordelijkheden. De Minister-President is de voorzitter van de Hoogambtelijke Stuurgroep van het Veiligheidshuis Aruba.

KERNPARTNERS

- Bureau Leerplicht
- Bureau Slachtofferhulp
- Bureau Sostenemi
- Dienst Publieke Scholen (zorgteam)
- Directie Sociale Zaken
- Directie Voogdijraad
- FCCA
- Fundacion Guia Mi
- Fundacion Salud Mental Aruba, Respaldo
- Korps Politie Aruba
- Ministerie van Justitie en Sociale Zaken
- Openbaar Ministerie
- Stichting Hunto
- Stichting Reclassering Aruba
- Korrectie Instituut Aruba
- Wit Gele Kruis

DOELGROEPEN

Doelgroepen Veiligheidshuis Aruba

Complexe problematiek doet zich vooral voor binnen bepaalde doelgroepen. Om die reden ligt de focus van het Veiligheidshuis op de volgende doelgroepen:

- Risicojongeren
- Verwarde personen
- Dubbele Diagnose-problematiek
- Daders en slachtoffers van relationeel geweld
- Adulto Mayor
- Ongedocumenteerden

5 JAAR VEILIGHEIDSHUIS

In mei 2023 is stil gestaan bij het vijf jarig bestaan van het Veiligheidshuis. In dit kader brachten de Minister-President en de Procureur-Generaal een bezoek aan het Veiligheidshuis. Daarbij schoven zij aan bij een bijeenkomst waar alle kernpartners bij aanwezig waren. Samen met de Minister-President als voorzitter van de stuurgroep blikte het Veiligheidshuis met trots terug op de eerste vijf productieve jaren, waarbij meer dan 700 casussen van multi-probleemgezinnen en personen in beeld werden gebracht. De noodzaak om samen te werken wordt door alle partners gedragen. De regering van Aruba houdt zich aan de commitment met het Veiligheidshuis.

RESULTATEN VAN DE SAMENWERKING 2023

Het zorg- en veiligheidsoverleg staat centraal bij dit samenwerkingsverband. Tijdens het twee wekelijks overleg worden zowel nieuw aanmeldingen besproken en het systemisch plan van aanpak bepaald, alsook de terugkoppeling en afstemming van de casuïstiek die reeds in behandeling is. Er wordt gebruikt gemaakt van een digitaal systeem ter ondersteuning van deze werkprocessen.

In 2023 hebben er 19 zorg- en veiligheid overleggen plaats gevonden met een participatie van 95% van de kernpartners en zijn er 133 nieuwe aanmeldingen geregistreerd in het digitaal casus ondersteunend systeem. Wat op een gemiddelde komt van 7 nieuwe aanmeldingen per overleg. Dit is over de afgelopen 5 jaren een constant aantal, maar verontrustend is de toegenomen complexiteit van de problematiek waar bij mishandeling en geweld de boventoon voeren, alsook drugsverslaving en psychiatrische problematiek.

Inzake de terugkoppel casuïstiek worden er per zorg- en veiligheidsoverleg tussen de 25 en 30 casussen besproken die reeds in behandeling zijn en is er afstemming van de gemaakte afspraken en de stand van zaken. Indien er nadere interventies nodig zijn en het plan van aanpak aangepast moet worden, of de casuïstiek afgesloten kan worden.
Meer dan de helft van de casussen (65%) wordt in goede banen geleid door de gezamenlijke aanpak en de hulp en behandeling in de hulpverleningsketen.
Indien nodig worden ze door de casusregisseur weer ingebracht. Hierbij zien we in 2023 een toename van de heraanmeldingen, een en ander doordat de therapie- en medicatie niet strikt worden opgevolgd, en omdat er vaak geen inzicht is in het eigen ziektebeeld.

TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

De geconstateerde zorgelijke ontwikkeling in 2022 van het toegenomen aantal meldingen inzake de risicojeugd en zorg mijdende jongeren zet zich jammer genoeg ook voort in 2023.
Een en ander als gevolg van de onderliggende complexe problematiek als een licht verstandelijke beperking (LVB), school drop-outs, huiselijk geweld, verslaving, early childhood trauma's, psychiatrische problematiek, financiële problematiek, huisvesting, ouder-kind relatie, opvoedproblematiek alsook criminelen die misbruik maken van jongeren in een kwetsbare positie bij het plegen van ondermijnende (drugs)criminaliteit.

Gezien het bovenstaande heeft het Veiligheidshuis in 2023 diverse initiatieven ondernomen om in samenwerking en overleg met de keten het zorg- en veiligheidsoverleg uit te breiden met een structureel jeugdoverleg waarbij meerdere partners als bv. de zorgteams van de schoolbesturen en de Bario-regisseurs van het KPA als vaste keten partner aansluiten.
Hierbij zal worden ingezet op de vroege signalering, inzetten op het vrijwillige hulpaanbod, 'outreachende' hulp middels de systemische aanpak als de multidimensionale familie therapie methode; maar ook het realiseren van het jeugd- FACT Respaldo.

Eind 2023 is mede hiertoe het zorgteam van de DPS-scholen toegetreden als vaste kernpartner bij de zorg- en veiligheid overleggen van het Veiligheidshuis.

HULPVERLENING EN UITDAGINGEN

Naast de focus op de jeugd blijft ook de duurzame aanpak en ketenontwikkeling inzake de problematiek omtrent de andere bovengenoemde doelgroepen van het Veiligheidshuis een prioriteit.

De hulpverlening vanuit een Veiligheidshuis is gericht op daders, slachtoffers en andere betrokkenen (zoals bijvoorbeeld gezinsleden, familie of buren). Vaak betreft het daders met meerdere en structurele problemen, voornamelijk op het gebied van werk en inkomen, verslaving, geestelijke gezondheid of huisvesting. Het doel is om de betrokken personen voor langere periode te begeleiden naar structurele oplossingen en terugval of herhaling te voorkomen.

Niet voor alle casuïstiek is een oplossing, maar deze worden wel geregistreerd op de zogenoemde schaduwlijst. Met name de dubbele diagnose gevallen, justitiabele jongeren die behandeling in een gesloten setting behoeven en voor verslaafde vrouwen zijn dringend voorzieningen nodig. Alsook de nazorg voor diegenen die een behandeling aangaande hun verslaving in het buitenland zijn ondergaan.
Tevens is een punt van zorg de woonsituatie en opvang voor onze (hoog)bejaarde burgers (Adulto Mayor).

De uitdagingen worden niet minder, en ook niet minder complex. Met elkaar in dialoog blijven is een 'must' voor het realiseren van perspectieven voor die casuïstiek waar cruciale randvoorwaarden ontbreken.

1.9 CALAMITEITEN

CRISIS MANAGEMENT OFFICE

Het afgelopen jaar markeerde een fase van ingrijpende veranderingen en mijlpalen, waarbij het CMO evolueerde van het Bureau Rampenbestrijding Aruba naar een volwaardig Crisis Management Office. Deze rebranding weerspiegelt niet alleen een naamswijziging maar ook een strategische verschuiving naar een breder kader voor crisisbeheer.

Een hoogtepunt was de succesvolle ondertekening van het Project Early Warning System Aruba, een strategisch initiatief gericht op het versterken van de veerkracht en weerstandsvermogen van Land Aruba.

PROJECTAFSLUITINGEN

1. Voorjaarsnota 2019 Projecten

- Het jaar 2023 kenmerkte zich door de succesvolle afronding van projecten die werden geïnitieerd op basis van de Nederlandse Voorjaarsnota 2019, totaal Afl. 10.242.843,00. In totaal zijn er meer dan 20 projecten uitgevoerd. Deze projecten hebben aanzienlijk bijgedragen aan het versterken van de algemene paraatheid en responsmogelijkheden van Aruba met coördinatie en ondersteuning van het CMO.

2. Project Wachtlijst Geestelijke Gezondheidszorg

- Dankzij de financiering door AZV kon het CMO met succes het project Wachtlijst Geestelijke Gezondheidszorg aanpakken, waarmee de betrokkenheid bij de gezondheidszorg werd vergroot en de capaciteit werd verbeterd om adequaat te reageren op crisissituaties binnen deze sector.

3. Project Beschermd Wonen Geestelijke Gezondheidszorg

- Eveneens gefinancierd door AZV, werd het project Beschermd Wonen Geestelijke Gezondheidszorg met succes aangepakt. Dit heeft een positieve impact gehad op de dienstverlening (RESPALDO) en paraatheid binnen dit cruciale domein.

Helaas zijn niet alle voorgenomen doelen behaald, veelal vanwege het tekort aan personeel overheidsbreed, waardoor niet de nodige prioriteit kan worden toegekend aan deze aspecten, tekort aan middelen, en wellicht niet voldoende kennis van de processen. De niet-behaalde doelen dienen als leerpunten en zullen de basis vormen voor strategieën en verbeteringen in de komende periode. Hieronder volgt een overzicht van de doelen die niet volledig zijn gerealiseerd:

1. Versterking van Afdelingen: Initiatieven voor transformatie in Bedrijfsvoering, Beleidszaken en Logistiek hebben niet het gewenste effect gehad op nationaal niveau.
2. Verhogen van Weerstandsvermogen in Noodsituaties: De ontwikkeling van een geavanceerd weerstandsvermogensplan kreeg niet de gewenste prioriteit.
3. Digitale Revolutie: De digitale transformatie, inclusief het Early Warning System Aruba, is niet zo snel verlopen als gehoopt.
4. Grootschalige Projectcoördinatie: Coördinatie van grootschalige projecten heeft niet altijd de verwachte impact gehad op de nationale veerkracht.
5. Opleiding-Training-Oefening (OTO) Kalender: De implementatie van een geavanceerde OTO-kalender is niet volledig gerealiseerd.
6. Kerntakenanalyse: De diepgaande analyse van kerntaken (Landspakket) heeft nog niet alle beoogde efficiëntieverbeteringen opgeleverd in het conceptrapport.
7. Vaststellen van Formatierapport CMO: De vaststelling van het formatierapport heeft nog niet plaatsgevonden
8. Verminderen van Onderbemanning in Logistiek: De strategie om onderbemanning te minimaliseren heeft niet de gewenste resultaten opgeleverd.
9. Achterstanden en Digitalisering: Het opstellen van een actieplan om achterstanden in te halen en digitalisering te bevorderen is niet volledig geslaagd.
10. Verbetering Dienstverlening aan de Burger: Voortdurende verbetering van de dienstverlening aan de burger door gebruik te maken van vrijwilligers, heeft niet de gewenste hoogten bereikt in 2023. (24 Teams van 6 personen Community Emergency Response Team).
    De niet-behaalde doelen van 2023 zullen dienen als katalysator voor verbeteringen en versterkingen, en we kijken uit naar een jaar van groei en veerkracht.

MIGRATIECRISIS VENEZUELA

De humanitaire crisis in Venezuela, heeft een ernstige migratie crisis veroorzaakt in onze regio. Vanaf 2015 tot heden is deze migratiecrisis verder uitgegroeid tot een wereldwijd fenomeen met over 7.7 miljoen Venezolaanse vluchtelingen en migranten wereldwijd, volgens de UNHCR, de overgrote meerderheid in landen in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied. Aruba, als buurland van Venezuela, is hierdoor ook hard getroffen.

Na een korte periode waarin de "dollarization" een interne boost gaf aan de Venezolaanse economie, hebben uiteindelijk de hoge inflatie, lage salarissen, daling van de koopkracht en de productie van goederen deze opleving tenietgedaan.
"The boom is over", volgens een artikel van Reuters van september 2023, en het effect op interne situatie in het land zal waarschijnlijk wederom een invloed hebben op de drang naar externe migratie. De onderhandelingen tussen de Verenigde Staten en Venezuela hebben geleid tot het tijdelijk opschorten van een deel van de oliesancties in oktober 2023 met als voorwaarde dat eerlijke verkiezingen in 2024 gehouden worden met deelname van de kandidaat van de oppositiepartijen en onder toezicht van internationale waarnemers. Zowel de tijdelijke opschorting van de sancties en de verkiezingen zullen een invloed hebben op de migratiestromen. De verkiezingen vinden plaats op 28 juli 2024.

MENSENRECHTEN, INTERNATIONALE ORGANISATIES EN VERDRAGSBESCHERMING

De Venezolaanse migratie crisis heeft ertoe geleid dat verschillende mensenrechtenorganisaties van de UN zich actief zijn gaan inzetten op het naleven van de verplichtingen inherent aan de mensenrechtenverdragen.
Vanaf 2019, zijn de UNHCR, IOM, HIAS en PADF-actief op Aruba om te verzekeren dat er rekening gehouden wordt met de rechten van de migranten, met name Venezolaanse nationaliteit. Indien mogelijk, bieden deze organisaties ook ondersteuning aan de kwetsbare lokale bevolking. De Ketenmanager Venezuela, die onder het Ministerie van Algemene Zaken ressorteert, fungeert als liaison en onderhoudt regulier contact met genoemde organisaties in het kader van samenwerkingsprojecten. Vanuit de overheid proberen de diensten de betrokkenheid van de internationale organisaties te stimuleren om met name in Venezuela ondersteuningsprojecten op te zetten om de migratiedrang te mitigeren, om de terugkerende migrant te helpen en zelfredzaamheid te kunnen stimuleren.

Een belangrijk akkoord in 2023 tussen de overheid en de UNHCR is de implementatie van een "Quality Assurance Initiative" (QAI) project. Het doel van deze actie is om de kwaliteit en efficiëntie van nationale procedures in het asielstelsel te evalueren, te bevorderen en te verbeteren in het kader van efficiëntie en handhaving van hoge kwaliteitsnormen. Dit project wordt gezamenlijk geleid door de asielautoriteiten in Aruba en de UNHCR en zal in 2024 afgerond worden. Hiermee biedt de UNHCR, in overeenstemming met zijn mandaat, haar steun aan de regering van Aruba.

De Nederlandse tak van Amnesty International heeft in navolging van eerdere onderzoeken in de andere landen van het Koninkrijk, besloten om ook een onderzoek in te stellen naar het migratie- en detentieproces in Aruba. Tijdens hun werkbezoek in september 2023 werden er besprekingen gehouden met de betrokken diensten in het kader van genoemd onderzoek. Het eindrapport wordt in 2024 afgerond en gepubliceerd. Als primeur zal dit rapport ook in het Papiaments worden vertaald. Ook met de Amnesty International Nederland is er sprake van een goede relatie met open communicatie.

Als een SIDS-land, is het structureel onmogelijk voor Aruba om de impact van met name de migratiecrisis alleen te kunnen adresseren. Hierdoor is de steun vanuit de internationale organisaties zeer gewaardeerd. Ook is aan de internationale organisaties voorgedragen om de enorme impact van de migratie crisis op Aruba sterker te belichten bij internationale commissies die actief bij de migratiecrisis betrokken zijn.

VERDRAGSBESCHERMING

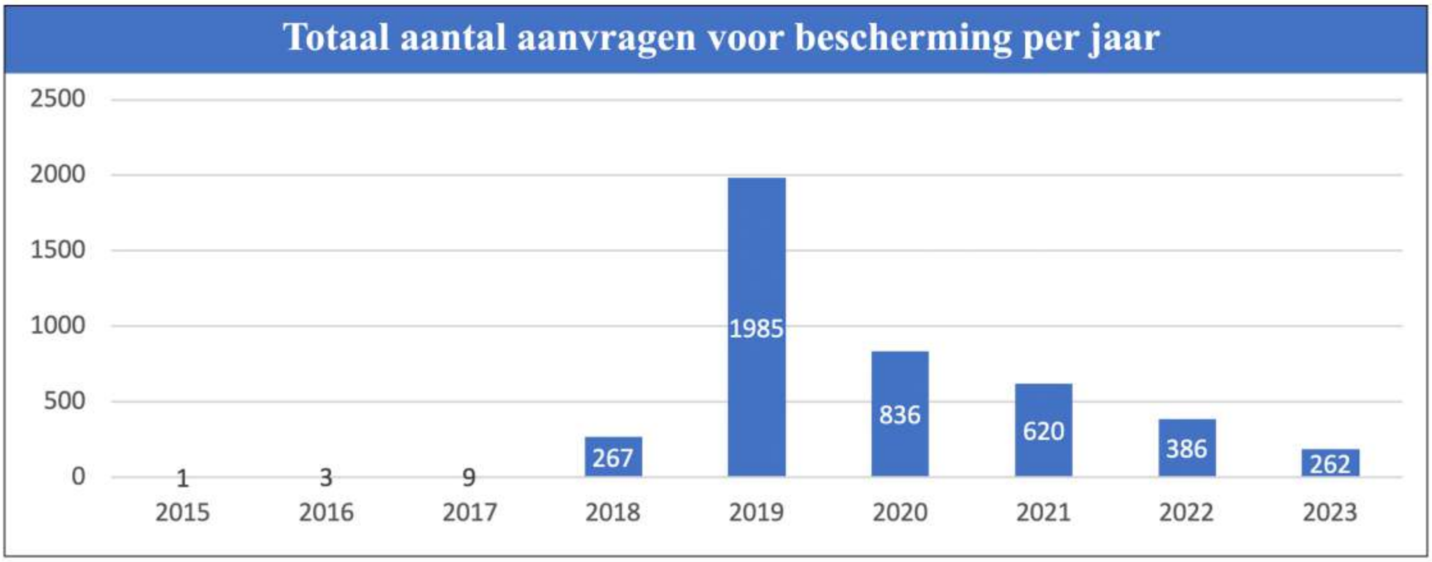
Aruba is aangesloten bij het Protocol bij het VN Vluchtelingenverdrag (1967) en het Europees Verdrag voor Rechten van de Mens (EVRM). In Aruba is de asielprocedure wettelijk vastgelegd. Een asielbeoordelingscommissie adviseert de Minister van Integratie over het al dan niet toekennen van asiel. Daartoe is een asiel-unit opgericht.
Vooruitlopend op het 5-jarig bestaan van de asielunit in Februari 2024, is besloten om deze unit te formaliseren als een afdeling verdragsbescherming. Deze unit werd opgericht als antwoord op het toenemend aantal asielaanvragen te behandelen en af te handelen binnen een bepaalde tijdsperiode en rekening houdend met verdragsverplichtingen. Het laatste is van belang aangezien Aruba door internationale mensenrechtenorganisaties hierop aangesproken kan worden.

Met middelen uit de bestedingsplannen van crisis Venezuela is het voornemen om de asielunit naar een apart gerenoveerd pand te huisvesten in het eerste kwartaal van 2024. De toename van asielaanvragen vereiste een herstructurering van het registratieproces en afhandelingsproces en werd gekozen voor de aanmaak van een apart registratiesysteem genaamd VIDA (Verdragsbescherming Identificatie en Data Administratie). De VIDA werd eind 2023 geactiveerd.

Hiermee heeft Aruba nu het meest modern en meest compleet verdragsbeschermingsregistratiesysteem die qua kwaliteit, inhoud en functionaliteit te vergelijken is met het registratiesysteem die de UNHCR hanteert. Hoog op de agenda van de regering is de correcte implementatie van verdragen en de daarmee gepaard gaande werkzaamheden. De investering in het opzetten van de beschermingsprocessen en het specialiseren van het personeel hebben ertoe geleid dat deze processen internationaal erkend en ondersteund worden als best practice.

ASIELPROBLEMATIEK

De asielproblematiek in Aruba is groot en staat wederom hoog op de prioriteitenlijst van de regering. Net als in andere en grotere landen zorgt dit nog steeds voor een enorme druk op de reeds beperkte capaciteit van ons land. Hier volgt een grafische weergave van het aantal verzoeken verdragsbescherming vanaf 2015 t/m 2023.



Hieruit kan de conclusie getrokken worden dat de asielproblematiek niet een tijdelijk is fenomeen is, maar een zorgwekkende situatie die op een structurele wijze geadresseerd dient te worden. De politieke en economische instabiliteit zowel in de regio als wereldwijd hebben een grote invloed op de migratiestromen, wat zich op Aruba vertaalt in een enorme druk op de bestaande beperkte capaciteit en middelen.

In onderstaand tabel wordt een overzicht gegeven van het totaal aantal ingediende en afgehandelde verzoeken per hoofdaanvrager en de eindvoorraad van 2023.

OVERZICHT ASIEL BESTAND

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Begin voorraad	9	177	1749	1834	1753	1711
Ingediende verzoeken	267	1985	836	620	386	262
Uitgegeven beschikkingen	76	335	660	630	363	217
Ingetrokken/correctie aanvragen	23	78	91	71	65	38
Eind voorraad	177	1749	1834	1753	1711	1718

Bron: asielunit DIMAS

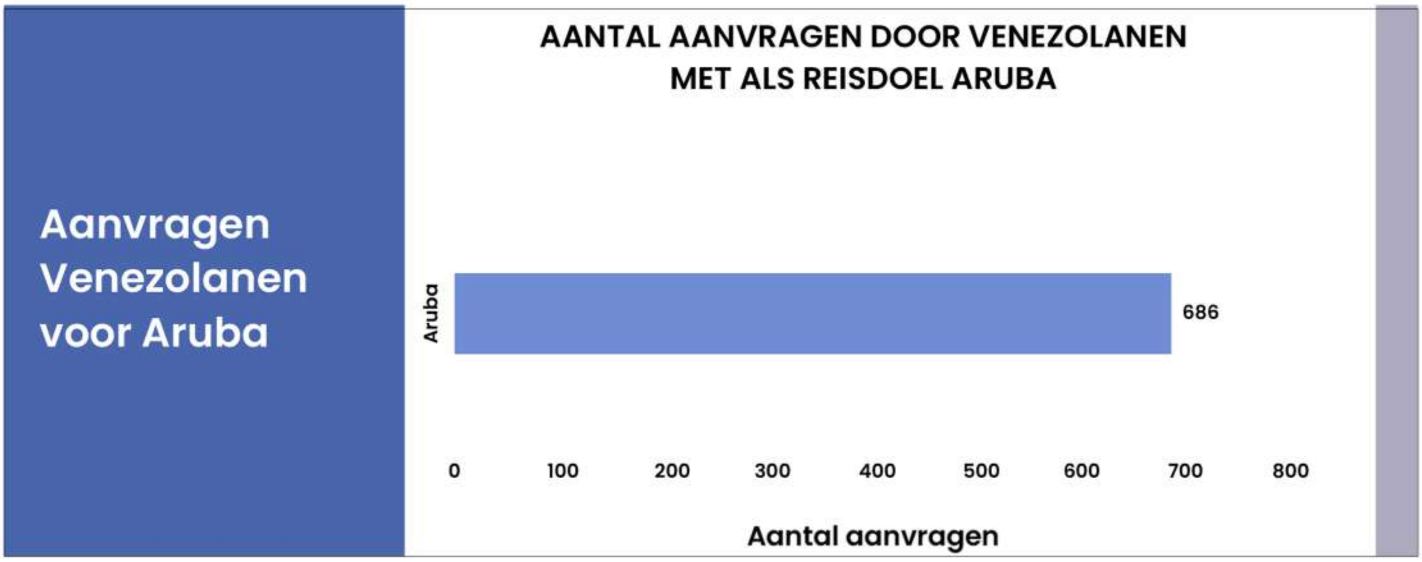
Het totaal aantal ingediende asielaanvragen over de periode van 2015 tot en met 2023 is 4.369 en betreft 5.534 personen. Het grootste deel van de asielaanvragen behelst migranten uit Venezuela en Colombia.
Het merendeel van de verzoeken worden afgewezen. De redenen voor de afgewezen beschikkingen variëren van aard, met het overgrote deel zijnde niet ontvankelijk of kennelijk ongegrond.

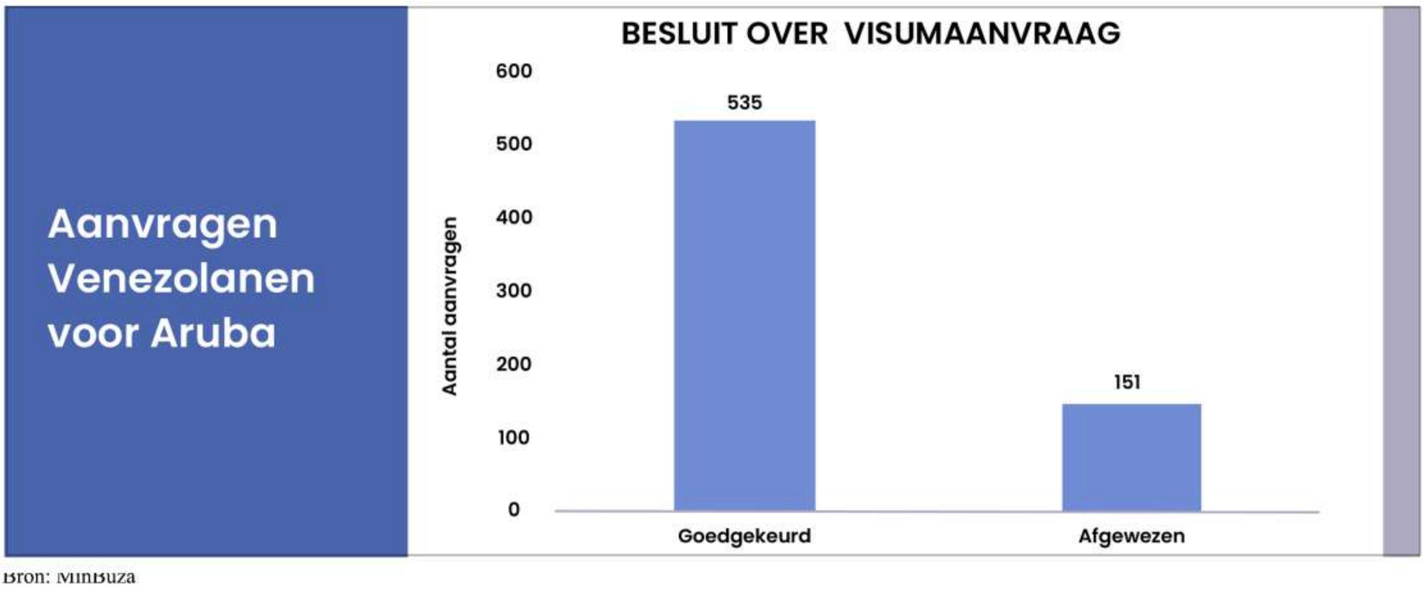
DE GRENSSITUATIE EN DE EFFECTEN OP DE ECONOMIE

De grens tussen Aruba, Bonaire, Curaçao en Venezuela werd voor de tweede keer eenzijdig en zonder enige verklaring door Venezuela gesloten in februari 2019. Toen Venezuela op 10 mei 2019 eenzijdig de grens met (alleen) Aruba opende, heeft Aruba de grens meteen gesloten, vanwege het hoog risico van massale influx, aangezien de humanitaire crisis op dat moment wederom groot was.
In 2023 vonden onderhandelingen plaats met Venezuela over de heropening van de grenzen. Bonaire en Curaçao hebben de grenzen op 3 april 2023 geopend, en Aruba heeft de maritieme grens met Venezuela op 1 mei 2023 geopend, met het doel om voornamelijk de inflatie te kunnen mitigeren door het stimuleren van handel. De overheid blijft alternatieve handelsroutes in de regio verkennen om de impact van de hoge prijzen te minimaliseren. Van oudsher is Venezuela een goede handelspartner voor Aruba geweest.
De luchtgrens met Venezuela is nog steeds gesloten, waardoor er geen directe vluchten mogelijk zijn tussen Aruba en Venezuela en vice verse. De regering van Aruba streeft er dan ook naar om de luchtgrens in 2024 gefaseerd te kunnen heropenen.

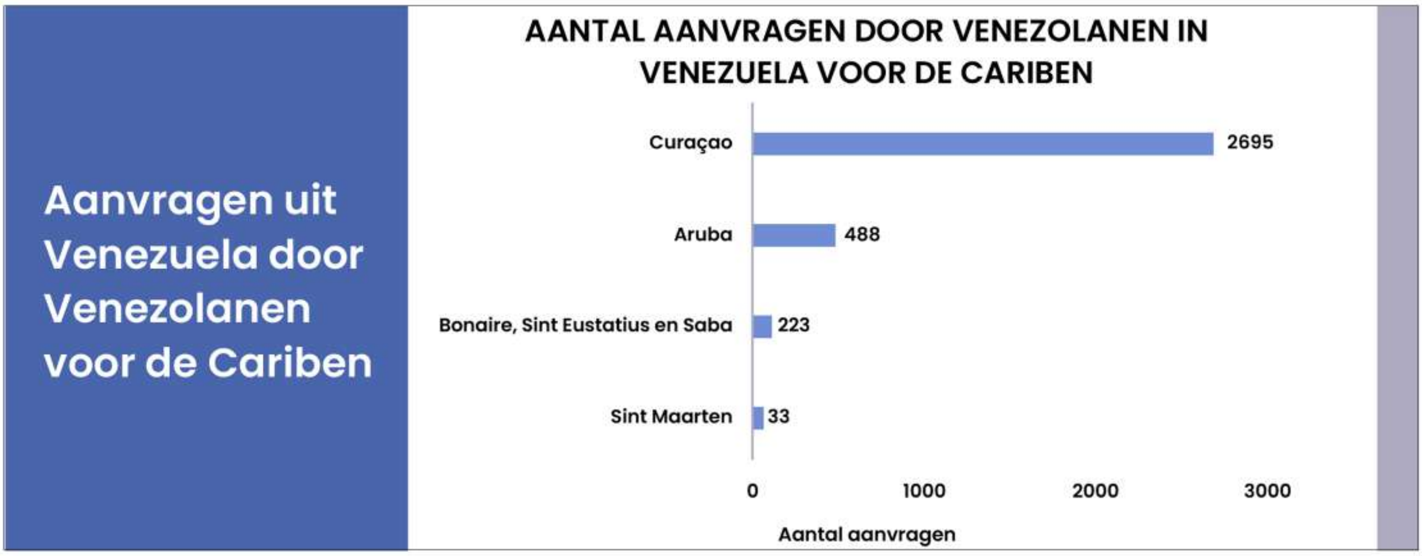
VISUMPLICHT VENEZOLANEN

De vanaf 15 januari 2021 ingevoerde visumplicht voor Venezolanen heeft invloed gehad op de migranten instroom. Er kunnen maximaal 8.000 Caribische visums per jaar worden uitgegeven. In totaal zijn er 3684 visums goedgekeurd. In 2023 zijn er totaal 686 verzoeken voor een visum voor Aruba ingediend en 535 toegekend. Het is belangrijk te vermelden dat een visum een onderdeel is van het toelatingsproces en weigering van toelating tot Aruba kan alsnog geschiedden bij aankomst. In 2023, werden in totaal 19 passagiers van Venezolaanse nationaliteit de toegang tot Aruba geweigerd vanwege het niet voldoen aan alle toelatingscriteria.

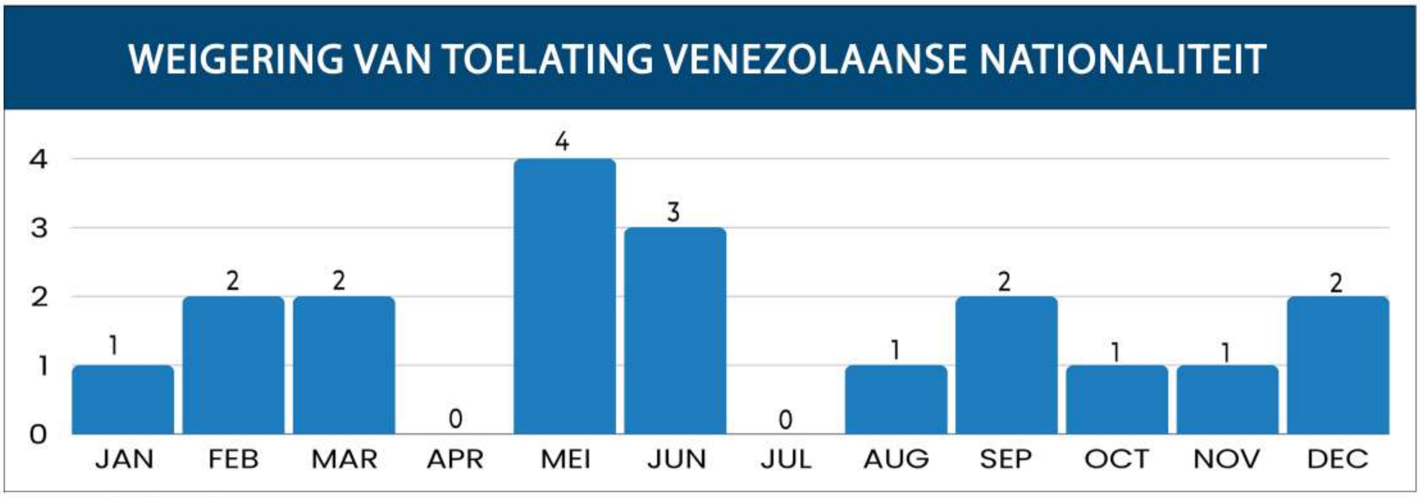




Bron: MinBuza



Bron: MinBuza



Bron: Inmigracion Aruba

Andere aspecten gerelateerd aan de migratie problematiek

De migratiecrisis heeft een grote impact gehad op verschillende sectoren, zoals arbeid, onderwijs, justitie, huisvesting en gezondheidszorg. De zorgen in verband met de voortdurende migratiecrisis in de regio en nu ook wereldwijd, zijn in 2023 niet verminderd. De druk op de overheid en de betrokken diensten is enorm en vergt tijd, middelen en capaciteit.

In 2024 zal er meer aandacht worden besteed aan het bestrijden van illegaal verblijf om het 'overstay' risico te verminderen. Het betreft mensen die zowel op legale en illegale manier Aruba binnenkomen. Ook staan verschillende onderzoeken gepland met betrekking tot het huidige garantstellers procedure en zullen de procedures hiervoor gereviseerd en aangescherpt worden.

Helaas komen er nog steeds (boot)aanlandingen voor, met ook steeds vaker intercepties van drugtransporten door de Kustwacht. Deze aanlandingen en intercepties brengen een grote druk met zich mee op de diensten van de vreemdelingenketen, zowel qua middelen als capaciteit. De overheid streeft naar een verhoging van structurele ondersteuning door onder andere, vernieuwing en versterking van samenwerkingsprotocollen met Defensie Nederland en de Amerikaanse autoriteiten in verband met het surveilleren van de omringende zeegebieden.

Na het inventariseren van aanbevelingen en het opzetten van projecten, zullen, in het kader van het landspakket, verschillende acties en projecten in 2024 geïmplementeerd worden met het doel om de vreemdelingenketen en de lokale grenzen nog meer te versterken en hiermee de bestaande hiaten te dichten. Door het versterken van de vreemdelingenketen streeft de overheid ernaar om de impact van de migratiecrisis nog meer te kunnen minimaliseren.

1.10 OMBUDSMAN

De noodzaak van het instellen van een Ombudsman wordt al geruime tijd erkend. Het is van vitaal belang voor het goed functioneren van een rechtsstaat dat burgers vertrouwen hebben in de overheid. In het kader hiervan is de Landsverordening Ombudsman in 2020 (AB 2020 no. 145) aangenomen in de Staten. Voor wat betreft de benoeming en de taak van de Ombudsman is gekozen om deze niet op te nemen in de landsverordening, maar deze te verankeren in de Staatsregeling. Helaas konden deze aanpassingen van de Staatsregeling slechts rekenen o de steun van de coalitiepartijen, en niet op 2/3 deel van de stemmen. De verankering in de Staatsregeling is dus in 2021 afgewezen.

Op dat moment is begonnen met het ontwerp van een wijziging van de Landsverordening Ombudsman, om de benoeming en de taak van de Ombudsman in die landsverordening op te nemen. Deze wijzigingen zijn uiteindelijk na goedkeuring van de Staten, opgenomen in de landsverordening van 9 februari 2023 (AB 2023 no. 5).

De Ombudsman speelt een cruciale rol bij het bevorderen van vertrouwen in de overheid door op te treden als een onafhankelijke en onpartijdige instantie. De Ombudsman heeft als taak om op verzoek of uit eigen beweging onderzoek te verrichten naar gedragingen van bestuursorganen, publiekrechtelijke rechtspersonen, nutsbedrijven, privaatrechtelijke organisaties die een taak van algemeen belang uitvoeren en uit dien hoofde een bijdrage uit landskas ontvangen en privaatrechtelijke organisaties belast met een taak jegens jeugdigen op het terrein van onderwijs, jeugdhulp, kinderopvang en gezondheidszorg. Onderzoek door de Ombudsman is gericht op het bevorderen dat burgers, waaronder jeugdigen, op een behoorlijke wijze bejegend worden door de genoemde instellingen, het bevorderen dat de rechten van de mens, waaronder de rechten van jeugdigen geëerbiedigd worden en het bevorderen van kansengelijkheid voor jeugdigen.

Na de aanpassingen in AB 2023 no. 5, is de Staten aan de slag gegaan met de voorbereidingen voor de werving en selectieprocedure. Nadat het profiel en de functie-eisen door de Staten werden goedgekeurd, is de werving en selectie procedure van start gegaan.

Overeenkomstig de Landsverordening Ombudsman (AB. 2020 no 145) geschiedt de benoeming van de Ombudsman door de Staten op basis van een voordracht bevattende de namen van tenminste drie personen, die in gezamenlijk overleg is opgemaakt door de voorzitter van de Raad van Advies, de voorzitter van de Algemene Rekenkamer en de president van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: commissie belast met de voordracht).

In het kader van vorengenoemde taak is de commissie belast met de voordracht in 2023 bijeengekomen om de voordracht procedure vast te leggen en een aanvang te maken met de werving en selectie procedure van een Ombudsman voor Aruba. De werving en selectieprocedure bevindt zich momenteel in een vergevorderd stadium, waarbij de benoeming van een Ombudsman voor Aruba naar verwachting in 2024 zal plaatsvinden.

Tegelijkertijd is de kwartiermaker actief bezig met het aanpakken van de organisatorische en logistieke aspecten met betrekking tot de oprichting van het Bureau van de Ombudsman. Dit omvat onder meer het selecteren van een geschikte locatie, het opzetten van de benodigde infrastructuur, het voorbereiden van administratieve procedures en het ontwikkelen van beleidsrichtlijnen voor klachtenafhandeling etc. Het is van essentieel belang dat het Bureau van de Ombudsman effectief kan functioneren zodra de benoeming van de Ombudsman is voltooid.

Het is tenslotte belangrijk om te benadrukken dat de overheid geen actieve rol vervult, noch bij de werving en selectie, noch bij de voordracht, noch bij de benoeming. De verantwoordelijkheid van de overheid is strikt beperkt tot het verschaffen van middelen om ervoor te zorgen dat het bureau van de Ombudsman adequaat kan functioneren.

1.11 COMMUNICATIE

Kabinet Wever-Croes 2 blijft de nadruk leggen op de goede informatieverstrekking aan burgers. De COVID-19-pandemie heeft aangetoond hoe belangrijk communicatie is in beheersing van een crisis. Er is gewerkt aan de versterking en verduurzaming van het bureau voorlichting (BUVO).

"ISLA ONLINE"

Het online dagblad van de regering, " Isla Online", die dagelijks van maandag tot en met vrijdag wordt gepubliceerd, met nieuws over de werkzaamheden van de ministers en de onder hen ressorterende diensten, blijft effectief bij de uitvoering van het communicatieplan van de overheid. Isla Online is ook uiterst geschikt om "fake news" te bestrijden. Immers, eenieder heeft gratis toegang tot het officiële nieuws van het Kabinet.

Daarnaast is **BUVO** ook ingeschakeld in het communicatieplan naar de burgers toe.

PERSCONFERENTIES

Voor het Kabinet is het verstrekken van informatie aan burgers op een toegankelijke, betrouwbare en transparantie wijze van groot belang. In 2023 zijn er totaal 144 persconferenties geweest.

MAAND	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	TOTAAL 2023
TOTAAL	13	7	14	9	19	9	7	9	12	21	17	7	144

Continue investeringen in de persconferentiezaal hebben ertoe bijgedragen dat de persconferenties van kwalitatief hoog niveau zijn.

"DIA DI PRENSA"

Daarnaast is ook geïnvesteerd in verbeteren van de relatie tussen de ministers en de leden van de pers. In het kader van de dag van de pers op 1 september, is een bijeenkomst georganiseerd met leden van de pers in een informele en gezellige sfeer, met name om de leden van de pers te erkennen en te bedanken.

"PERIODISTA PA UN DIA"

Ten einde meer erkenning en begrip te creëren voor het belangrijk werk van de pers, is in 2023 wederom het project "Periodista pa un dia", journalist voor een dag, georganiseerd. Leerlingen van de basisscholen kunnen zich hierover inschrijven. Totaal hebben 30 leerlingen meegedaan, in 5 live-uitzendingen.

Als onderdeel van het project krijgen de leerlingen een uitleg van het werk van een journalist door een erkende journalist in Aruba, en worden zij voorbereid om "live" deel te nemen aan een persconferentie met de minister-president. Zij stellen tijdens de persconferentie hun vooraf voorbereide vragen, en krijgen direct antwoord van de Minister-President op hun vragen. Het programma wordt uitgezonden via de nationale tv -zender, TeleAruba. Het doel van het project is om jonge kinderen kennis te laten maken met het belangrijke beroep van journalist, en om ze te stimuleren om kritische vragen te stellen. En om ze van dichterbij kennis te laten maken met het bestuur van ons Land.

"BEWUSTWORDINGSCAMPAGNES"

Kabinet Wever-Croes 2 werkt samen met verschillende organisaties die zich begeven op het terrein van bewustwording, en het PR-team verleent ondersteuning waar nodig en mogelijk. Ook worden bijzondere ceremonies georganiseerd voor het Bestuurskantoor, met verlichting speciaal in het kader van bewustwording, zoals roze voor borstkanker, blauw voor autisme, oranje voor de strijd tegen huiselijk geweld.

"MACHTSOVERDRACHT TIJDENS CARNAVAL"

Traditioneel draagt de Minister-President van Aruba gedurende de laatste twee weken van de Carnavalsperiode, de macht symbolisch over aan de carnavals monarchen. Gedurende deze activiteit lezen de monarchen voor hoe zij het Land symbolisch zullen besturen, waarna de Minister-President sleutel van het Kabinet overdraagt. De monarchen worden daarna uitgenodigd om in het Bestuurskantoor kennis te maken met de taken en verantwoordelijkheden van het bestuur. In 2023 is dit groot gevierd.

1.12 BIJZONDERE COMMISSIES 2022

COMMISSIE VERSTERKING DEMOCRATISCH BESTEL

Inleiding

De Commissie Versterking Democratisch Bestel is in 2018 ingesteld door de Minister van Algemene Zaken, en de Minister van Justitie (MB no 598/18). De Hoge Colleges van Staat - de Staten, de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer - hebben hiermee ingestemd en zijn ook alle lid.

Reden voor instelling van de commissie is dat in het Regeerakkoord 'Hunto pa Aruba' van 1 november 2017 is aangegeven dat de Hoge Colleges van Staat een belangrijke rol spelen bij de waarborging van de checks and balances binnen het Arubaanse staatsbestel en dat zij die taak in volstrekte onafhankelijkheid en onpartijdigheid moeten kunnen uitoefenen. In de praktijk is gebleken dat het noodzakelijk is om de randvoorwaarden voor die onafhankelijkheid en onpartijdigheid van deze colleges te versterken. Hiertoe is tijdens het eerste Kabinet Wever-Croes de Commissie versterking democratisch bestel ingesteld. De Commissie heeft tot taak om wetsvoorstellen en convenanten te ontwikkelen voor de verzelfstandiging en de versterking van de bestaande Hoge Colleges van Staat, en ten tweede om advies uit te brengen over de instelling, onderbrenging en inrichting van nieuwe staatsorganen ter waarborging van de democratische rechtsstaat. De werkzaamheden van de Commissie worden tijdens het Kabinet Wever-Croes II onverkort voortgezet.

Voortgang

Er zijn zorgen om de voorgang van enkele trajecten.
Ten aanzien van het verzelfstandigingsproces van de Staten ligt er een ontwerp welke als basis kan dienen. De Voorzitter van de Staten heeft in 2023 formeel aangegeven juridische ondersteuning nodig te hebben. De Commissie is ervan overtuigd dat een meer intensieve ondersteuning door de Directie Wetgeving ook behulpzaam zal zijn bij het zelf kunnen formuleren door de desbetreffende Colleges van de wensen t.a.v. de verdere verzelfstandiging.

Ten aanzien van het verzelfstandigingsproces van de Algemene Rekenkamer is zijdens het kabinet in 2022 bij herhaling besloten dat de leden voor een periode van 7 jaar worden benoemd met de mogelijkheid van een maal verlenging. Benoeming voor het leven wordt niet meer van deze tijd geacht en er wordt naar uniformiteit bij de Hoge Colleges van Staat gestreefd. Het vereiste van 2/3 meerderheid Staten bij benoeming blijft wel gehandhaafd. Wel is de Commissie gevraagd om samen met de Algemene Rekenkamer na te gaan of de procedure kan worden vereenvoudigd. Deze werkzaamheden lagen enige tijd stil, vanwege het feit dat de Algemene Rekenkamer niet voltallig was.

In 2023 werd de Kamer voltallig. In 2023 werd ook ondersteuning vanuit de Rekenkamer Nederland (RN) geboden. Hiervan is nog weinig gebruik gemaakt. De ondersteuning vanuit de RN loopt eind 2024 af. De Regering dringt erop aan dat er medio 2024 een eerste concept tot stand wordt gebracht, om deze ondersteuning en het momentum niet te verliezen. De Commissie heeft een werkwijze voorgesteld om dit ook daadwerkelijk te kunnen realiseren. Ook hier is het van belang dat er intensieve ondersteuning vanuit de Directie Wetgeving wordt gegeven.

COMMISSIE SEKSUEEL MISBRUIK MINDERJARIGEN

De Nationale Commissie tegen Seksueel Misbruik van Minderjarigen-kerngroep is in 2019 ingesteld (MB no. 82/19), en stelt zich – aldus de MB - proactief op en neemt de nodige stappen om klachten, signaleringen en bezorgdheden kenbaar te maken aan de Minister-President en andere instanties die een essentiële rol hebben binnen het Child Protective System (CPS) en overheidsprocessen. De commissie ressorteert onder de Minister van Algemene Zaken, omdat het ministerie overstijgende processen betreft. Daarin heeft de Commissie een adviserende rol, om ervoor zorg te dragen dat niemand tussen wal en schip valt.
Een beslissing ten aanzien van een kind is voor het leven, de CSMM stelt hoge prioriteit aan effectieve preventie, voorlichting, educatie en adequate ondersteuning c.q. hulpverlening.

Werkzaamheden CSMM-kerngroep 2023

De CSMM-kerngroep houdt zich voornamelijk bezig met het gevraagd en ongevraagd adviseren van de regering en/of het parlement over de knelpunten, signaleringen, wijzigingsvoorstellen van wet- en beleid c.q. processen dat de minderjarige slachtoffers c.q. rechten van jongeren raakt op het gebied van aandacht voor Seksueel Misbruik van Minderjarigen en of in het algemeen; informeren en voorlichten over de procedures, begeleiding en rechten van slachtoffers bij Seksueel Misbruik of problemen van jongeren in het algemeen; behandelen van signaleringen en klachten: niet alleen over overheidsorganisaties. Maar ook over andere organisaties met een taak op jeugdgebied. Dit met het doel om met name de dienst- en hulpverlening te verbeteren/efficiënter te maken en het CPS te ondersteunen; met name de burgers bij te staan mochten zij door hun traumatische ervaringen extra ondersteuning nodig hebben.

Het aanbieden van aanbevelingen door de CSMM aan de Regering

In het kader van het onderzoek en signaleringen/klachten die de CSMM-kernleden continu ontvangen zijn 33-tal knelpunten uit het CSMM-onderzoek voortgevloeid. Het aanbevelingenrapport is gepresenteerd op 17 augustus 2022 aan Minister-President, Minister van Justitie en Sociale Zaken en aan de Minister van Onderwijs. De Commissie overlegt met de desbetreffende Ministeries omtrent de werkzaamheden m.b.t procedures en processen in de CPS.

Verrichte werkzaamheden 2023

In de vorm van terugkoppelen aan de nog 33 punten, zijn de kernleden aan de slag gegaan, door met CPS-partners aan tafel te zitten en te zien waar er zaken zijn die overlappen en waardoor processen en procedures vaag zijn/worden voor m.n. de slachtoffers en hun omgeving. Het is niet de bedoeling om de instanties in een negatief daglicht te plaatsen, maar om wederzijds begrip te tonen voor elkaars werkzaamheden. Desondanks is het van groot belang dat alle partijen open staan voor opbouwende feedback en het afleggen van verantwoording van eigen handelen.

Gelet op voornoemde zijn in 2023 voorbereidingen getroffen voor de volgende voornemens in 2024;

1. Een conferentie tussen overheidsdiensten, onafhankelijke professionals en aanverwante Ngo's alsmede Hogere Raadsheren binnen het Koninkrijk der Nederlandsen en met Internationale Organisaties Wereldwijd bijvoorbeeld UNESCO, UNICEF, IMF etc.

2. Een onderzoek samen met 3de-jaars SW&D studenten van de UA met als onderwerp overmatig alcohol gebruik en seksueel misbruik m.n. van minderjarigen, gedurende de periode van Carnaval. Ook zal er gewerkt worden aan een bewustwordingscampagne tijdens de periode van Carnaval gelet op het feit dat Carnaval in 2024 in het groot gevierd zal worden.

De CSMM doet continu onderzoek naar publicaties, ontwikkelingen, beleid en wijzigingen op gebied van kinderbescherming, psychologische ontwikkelingen en andere ontwikkelingen die de kinderen en de instanties ten goede zou komen. De vergelijkingen worden op nationaal en op internationaal gebied gedaan vanwege de multiculturele samenleving welke in Aruba zijn vertegenwoordigd.

Cruciale succesfactoren ter efficiënter maken van de CPS

- Daadkrachtig samenwerken om kinderen te beschermen (gewoonlijk samen werken genoemd) is een wettelijke leidraad die door de overheid is opgesteld en waarin wordt uiteengezet hoe beroepsbeoefenaars die met kinderen, jongeren en gezinnen werken, moeten samenwerken om ervoor te zorgen dat kinderen en jongeren veilig blijven.
- Regelingen voor de bescherming van kinderen moeten in het Onderwijsbeleid van ALLE scholen zijn uiteengezet. Kinderen veilig houden in het Onderwijs 2023/24: wettelijke richtlijnen voor scholen, hogescholen en Universiteiten vaststellen. Met name de doorverwijzing bij signaleringen en/of vraag naar hulp. Het betreft hier naleving van wet- en regelgeving (korte termijn), Kinder Ombudsman (middellange termijn), en een goed beveiligingsbeleid en -procedures op te zetten en te volgen (lange termijn), zodat kinderen veilig zijn voor volwassenen en andere kinderen die een risico kunnen vormen. Dit omvat vrijwilligers- en gemeenschapsorganisaties, geloofsgroepen, aanbieders uit de particuliere sector, maar ook scholen, ziekenhuizen en sportclubs.

COMMISSIE INCLUSIE VAN MENSEN MET SPECIALE BEHOEFTEN

In 2018 is deze commissie in het leven geroepen (MB no. 1349/18) om multidisciplinair te werken aan inclusie van personen met speciale behoeften gedurende de gehele levenscyclus. Hierbij is aansluiting gezocht bij de SDG's. De Commissie adviseert de Minister van Algemene Zaken over alle aangelegenheden betreffende inclusie van mensen met speciale behoeften, voornamelijk omtrent de zorg, het onderwijs, werkgelegenheid, huisvesting.

In 2023 heeft de Commissie wederom gewerkt aan een oplossing voor een alternatief voor het voortgezet speciaal onderwijs, voor leerlingen die Scol Dununman afronden, en waarvoor thans nog geen voortgezet onderwijs is. Voor deze groep wordt de "scol Inclusion" in 2024 een alternatief.

Het voortgezet speciaal onderwijs is voortgezet onderwijs voor kinderen met een zwaardere ondersteuningsbehoefte. Het gaat meestal om leerlingen met een beperking, ziekte of stoornis. Het voortgezet speciaal onderwijs is onderverdeeld in vier clusters en leidt op tot een vervolgopleiding, een baan of dagbesteding.
Net als voorheen, zolang het voortgezet speciaal onderwijs niet structureel is geregeld in Aruba, zal de Commissie zich blijven inzetten voor deze groep leerlingen.

De Commissie heeft in 2023 ook overleg gevoerd met het Ministerie van Arbeid inzake ondersteuning welke nodig is in dit kader.

ACTIECOMITÉ HONDENVERORDENING

Het Actiecomité Hondenverordening is in 2019 ingesteld door de Minister van Algemene Zaken, handelende in overeenstemming met de Minister van Justitie, de Minister van Toerisme, en de Minister van Infrastructuur (MB no 768/19-A). Immers, in maart 2019 is er een probleem als urgent gesignaleerd verband houdende met het toenmalig zogeheten afmaakhok en de in Aruba heersende hondenepidemie. Deze problematiek van straathonden is het gevolg van het onverantwoord gedrag van de hondeneigenaar tegenover zijn hond. Dit blijkt uit het feit dat meer dan de helft van de honden die op straat loslopen een eigenaar hebben. Reden waarom de Hondenverordening in 2012 is herzien en op 1 januari 2015 in werking is getreden.

Een Nationaal Plan Hondenpopulatiebeheer werd in dezelfde maand maart opgesteld. Dit multidisciplinair plan van aanpak waaraan instemming is betuigd en in de Raad van Ministers in april 2019 is goedgekeurd, is per MB van oktober 2019 geconcretiseerd met het instellen van dit actiecomité. Het actiecomité Hondenverordening dient de regering te adviseren op alle beleidsterreinen gerelateerd aan onderhavige problematiek, waarbij tevens aandacht dient te worden besteed aan de volgende doelstellingen:

- Het bevorderen van verantwoordelijke hondeneigenaarschap;
- Het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van de hondenpopulatie van zowel honden met een eigenaar als ook van de honden zonder eigenaar (straathonden);
- Reductie van het aantal straathonden tot een acceptabel niveau;
- De preventie van illegale handel en illegale import van honden.

Uit de pilotcensus, op verzoek van het actiecomité, is eind 2019 echter gebleken dat overlast door loslopende honden, ondanks de inwerkingtreding van de Hondenverordening, nog steeds op nummer 2 staat van de top 5.
Het actiecomité heeft in augustus 2019 een korte voorlichtingscampagne gerealiseerd omtrent de Hondenverordening speciaal voor basisschoolleerlingen.

Begin 2020 is het zogeheten afmaakhok omgebouwd in een hondencontrolecentrum (CCC) waardoor het negatieve imago van afmaakhok langzaamaan zal moeten verdwijnen en ook de voorlichtingscampagne voor schoolgaande kleuter- en basisleerlingen is herhaald.

In 2021 is de hondencontrole-eenheid (DCU) opgericht, belast met het bestrijden van loslopende straathonden, er is ook weer een voorlichtingscampagne voor schoolgaande basisleerlingen herhaald en een aparte voorlichtingscampagne voor kleuters georganiseerd om liefde voor hun huisdieren te stimuleren.

Met het aantreden van het nieuwe kabinet Wever-Croes II in 2021, is het thema dierenwelzijn aan het ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken (MinTINO) toebedeeld. Er zijn middels overhevelingen voor het eind van dat jaar, middelen beschikbaar gesteld om in het Nationaal Plan te kunnen investeren. Zo zijn in begin 2022, 10.000 microchips gekocht, het ontwikkelen van een databestand gefinancierd, een voorlichtingscampagne begroot en ook materiaal voor CCC en DCU gekocht. De voorzitter van dit actiecomité heeft tot medio 2022 MinTINO geassisteerd bij het op rails brengen van verdere activiteiten omtrent het Nationaal Plan. Vanaf medio 2022, evenals gedurende 2023, was dit actiecomité niet even actief.

Het verheugt het actiecomité dat het ministerie van Onderwijs en van Justitie de voorlichtingscampagne voor schoolgaande leerlingen in 2022 hebben herhaald en dat ook in 2023 er twee voorlichtingscampagnes voor leerlingen zijn georganiseerd, een voor basisscholen en een voor kleuterscholen.

Daarnaast hebben in maart 2023, op verzoek van de Korpschef van Aruba, 11 bario regisseurs van KPA een theorie en praktijk cursus afgerond van de ins en outs van de Hondenverordening zodat zij de wet adequaat kunnen handhaven. Ook KPA meent dat dit een uit de hand gelopen situatie aan het worden is doordat een enorme stijging van het aantal (bijt)incidenten door honden wordt waargenomen.

In de eerste week van juli 2023 hebben 127 agenten van de surveillancedienst en de hondenunit een verkorte cursus van de Hondenverordening gekregen zodat ook zij op de hoogte blijven hoe te handelen en/of hoe zij hun bario-collega's kunnen assisteren bij incidenten waarbij een hond is betrokken, voornamelijk bijtincidenten. Dit, omdat KPA ingaande 1 juli met een voorlichtingscampagne is begonnen om vervolgens repressief te kunnen acteren vanaf september "cacho den cura", de hond in de tuin. Acties zijn vaak samen met Post Aruba N.V. georganiseerd, met als resultaat een totaal van 98 boetes en ook 200 waarschuwingen die zijn uitgedeeld.

Zoals voornoemd is in augustus een vijfde tekenwedstrijd, het eerste lustrum, voor basisscholen georganiseerd om in lijn te blijven met de voorlichtingscampagne van KPA; "Concurso di Pintamento - Cacho Den Cura", met als trekker de Minister van Onderwijs. Hieraan hebben 1222 leerlingen meegedaan; de succesvolle prijsuitreiking in een drukbezocht Bestuurskantoor vond plaats op 19 oktober waar ook de Korpschef acte van préséance heeft gedaan. Vlak hierna ving de kleurwedstijd voor kleuters aan; "Stima Bo Mascota 2023". De prijsuitreiking hiervan zal begin 2024 plaatsvinden.

Het actiecomité zal in 2024, waar nodig, vanwege de overkoepelende rol, ondersteuning bieden.

COMMISSIE ARUBA AMENITIES

In 2021 heeft de Minister-President de Commissie "Aruba Outdoors Amenities" in het leven geroepen, om met verschillende andere ministeries te werken aan een nieuwe economische pijler,
De creatieve en recreatieve industrie geconcentreerd rondom het natuurlijk, sociaal en historisch erfgoed van Aruba.

In het jaar 2022 is begonnen met het herstel en up-graden van Ayo Rock Formation. Ook is gewerkt aan het project "beach replenishment", waarbij de stranden van Arashi, Boca Catalina en Eagle Beach met nieuw zand zijn voorzien, en zijn verfraaid. Op 28 februari werd de "Tripadvisor's Travelers' Choice Awards 2023" bekend gemaakt, en de Eagle Beach in Aruba was het nummer 1 strand van het Caribisch gebied, en nummer 2 wereldwijd. Een mooie erkenning voor het project "beach replenishment".

Gedurende het jaar 2023 heeft Aruba Amenities zich ingezet voor diverse projecten op verschillende locaties. Hieronder volgt een samenvatting van de uitgevoerde werkzaamheden:

AYO:

- Plaatsing van nieuwe borden zowel binnen als buiten het gebied.
- Constructie van een houten brug.
- Renovatie van het wandelpad.
- Ontwikkeling van een interpretatieve pad (interpretative trail), welke in werking zal treden zodra de QR-code systemen zijn geïnstalleerd op de borden langs de wandelroute in Ayo; dit zal naar verwachting in de eerste helft van 2024 afgerond zijn.
- Renovatie van het parkeerterrein (deels nog af te ronden).

CASIBARI:

Eerste locatie-inspectie uitgevoerd waarbij werd vastgesteld dat:

- Het wandelpad volledig verlaten is en renovatie behoeft.
- Renovatie van de toiletvoorzieningen noodzakelijk is.
- Diverse bankpalen langs de hoofdklif loszitten en sommige verrot zijn.
- Dringende behoefte aan een georganiseerd parkeerterrein voor bussen en andere voertuigen, gezien de huidige chaotische situatie.

Ook Casibari zal gerenoveerd worden, en er zullen nieuwe borden worden geplaatst met QR-codes.

PROJECT "WORLD WAR II MEMORIAL" SEROE COLORADO/SAN NICOLAS.

Het betreft hier een project om de doden van de tweede wereldoorlog die in Aruba zijn gevallen, te herdenken. Aruba en Curaçao hebben een cruciale rol gespeeld tijdens de tweede wereldoorlog toen de raffinaderijen van Aruba en Curaçao de enige waren die brandstof kon genereren voor de geallieerden. Aruba werd daardoor door Duitsland aangevallen. Dit deel van de geschiedenis van Aruba wekt interesse overal, en dit project zal dit deel van de geschiedenis benadrukken, met een monument in Seroe Colorado, en straat panelen in het centrum van San Nicolas.

Er is reeds overleg gevoerd met stakeholders zoals de San Nicolas Business Association, ondernemers in San Nicolas en de touroperators, en er is veel interesse om dit project gezamenlijk aan te pakken om het een succes te laten worden voor San Nicolas. Reeds geruime tijd wordt gezocht naar een vorm om meer bezoekers naar het centrum van San Nicolaas te trekken; dit project zal de trekpleister kunnen worden. Het bestek voor de openbare aanbesteding voor het project Seroe Colorado is gereed, en de aanbesteding zal in 2024 plaatsvinden. Het streven is om het project te kunnen opleveren op Bevrijdingsdag 2024.

Deze plannen tonen de voortdurende toewijding van Aruba Amenities aan het verbeteren en onderhouden van het natuurlijk, sociaal en historisch erfgoed van Aruba.

1.13 KOSTEN BUREAU MINISTER-PRESIDENT

In het Regeerakkoord "Hunto Pa Aruba" van Kabinet Wever-Croes I is afgesproken dat de Ministers in Kabinet Wever-Croes met minder personeel zullen gaan werken dan de voorgangers. Dit omdat in de vorige regeringen geen maximum gold en de voormalige Minister-President aan het eind van zijn regeringsperioden 147 personen "in dienst" had. Er is daarom ingaande 2017 afgesproken dat elk ministerie maximaal 25 medewerkers zal aantrekken.

Ook is er - voor het eerst - een organogram vastgesteld voor de bureaus van de ministers. Deze afspraak is voortgezet in Kabinet Wever-Croes II. Er is daarnaast ook ingezet op versobering van de uitgaven van het bureau van de Minister-President. Hieronder wordt een vergelijking gedeeld:

SALARISSEN

Per 31 december 2022 bestond het personeelsbestand van het bureau van de Minister-President uit 23 medewerkers. Het betreft hier het gehele team dat werkzaam is bij het ministerie, t.w. beveiliging, chauffeur, secretaresses, schoonmaak, administratieve ondersteuning, adviseurs, woordvoerder, etc, conform een vastgesteld organogram.

Het bestand is in het Kabinet Wever-Croes II niet aangepast, ook niet nadat de Minister-President, naast het ministerie van Algemene Zaken, ook met het zeer zware ministerie van Infrastructuur werd belast. Dit aantal medewerkers is echter niet toereikend om al het werk uit te voeren dat op het ministerie moet worden uitgevoerd.

Ook het bureau van de Minister-President kampt met een schrijnend tekort aan personeel, net als (bijna) overal in de publieke sector. Indien dit vergeleken wordt met de voormalige Minister President Eman (AVP), bedraagt het verschil 124 minder. Het daarmee bezuinigd bedrag is Afl. 8.8 miljoen, oftewel 78%. Hiermee heeft de Minister-President ruimschoots voldaan aan de afspraken gemaakt in het Regeerakkoord.

Bureau MinPres	Eman 2017	Wever-Croes 2023	Verschil	%
Aantal medewerkers	147	23	124	84%
Totale salariskosten	11.323.300	2.521.184	8.802.116	78%

Deze kosten zijn volledig binnen de begroting gebleven.

OVERIGE KOSTEN

Zo is onder meer ook besloten om te besparen op verschillende posten met name "Reis- en Verblijfskosten" door de dienstreizen te beperken tot het noodzakelijke en meer gebruik te maken van virtuele bijeenkomsten; "Voorlichting en Promotie" door meer gebruik te maken van de diensten van het Bureau Voorlichting Aruba; "Lease voertuigen", door het aantal voertuigen te beperken tot het absolute minimum. De reis- en verblijfskosten zijn in 2023 hoger uitgevallen vanwege twee dienstreizen in het kader van de onderhandelingen met Nederland voor de Covid-lening, en een delegatie bestaande uit de professionals die bij de onderhandelingen betrokken waren. Een groot gedeelte van de kosten van de delegatie kwamen ten laste van de begroting van de Minister-President. Hierover hierna meer*.

In total zijn ook deze overige kosten van het Bureau van de Minister-President beduidend lager. Het verschil in deze kostenposten tussen de huidige Minister-President en de voormalige Minister-President Eman (AVP) bedraagt Afl. 847.928 minder, oftewel 69% minder.

	2017	2023	Verschil 2017 en 2023
Reis- en Verblijfskosten	155.400,00	185.411	30.011 *
Voorlichting en Promotie	1.008.600,00	149.261	-/- 859.339
Lease voertuigen	58.500,00	39.900	-/- 18.600
Totaal	1.222.500,00	374.572	-/- 847.928

* Zie volgende paragraaf voor uitgebreide toelichting

Totaal blijkt hieruit derhalve een jaarlijkse besparing van bijna Afl. 10 miljoen elk jaar, sinds 2017. Opgemerkt moet worden dat het zes zeer zware jaren waren. Het is opmerkelijk dat de huidige Minister-President met beduidend minder mensen en middelen, veel meer heeft kunnen bewerkstelligen. Hiermee toont de Minister-President niet alleen woorden aan, maar zeker ook daden.

DIENSTREIZEN

In 2023 heeft de Minister-President de volgende dienstreizen gemaakt:

11-14 januari: Sint Maarten ten behoeve van:

- Het vierlanden overleg Aruba-Curaçao-Sint Maarten-Nederland, onderhandelingen over de rijkswet COHO.
- Tripartiet overleg tussen de Minister-President van Aruba, Curaçao en Sint Maarten
- Bilateraal overleg tussen Staatssecretaris van Huffelen en Minister-President van Aruba

De directeur van DWJZ en een medewerker van DWJZ zijn meegereisd op kosten van het bureau van de Minister van Algemene Zaken, hun aanwezigheid was van eminent belang gelet op de aard van de onderhandelingen. Als resultaat van deze overleggen is het Aruba, Curaçao en Sint Maarten gelukt om Nederland te overtuigen om de afspraken inzake het Landspakket vast te leggen in een onderlinge regeling in plaats van een rijkswet.

4-8 maart: New York ten behoeve van:

- De conferentie van de Verenigde Naties (VN) “67th Commission on Status of Women”
- Bilaterale gesprekken met VN-organisaties op het terrein van vrouwenrechten, bescherming tegen huiselijk geweld, etc.

Elk jaar wordt deze conferentie gehouden, welke wordt beschouwd als de grootste bijeenkomst van de VN op het gebied van ‘gender equality and women’s empowerment’. De Minister-President hecht er veel waarde aan om deze conferentie elk jaar bij te wonen. De Minister-President heeft de officiële statement voor deze conferentie namens het Koninkrijk gegeven.

Tijdens de besprekingen en vergaderingen heeft de Minister-President zo uitvoerig mogelijk uiteengezet welke stappen er in Aruba worden ondernomen om de positie van vrouwen te versterken, en om gelijke kansen voor vrouwen te creëren. Met UN Women gaat het met name om bijstand die UN Women aan Aruba kan verstrekken. Tijdens het bezoek aan New York heeft de Minister-President ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om de Consul-Generaal van het Koninkrijk in New York en de permanente vertegenwoordiger van het Koninkrijk bij de VN een update te geven van de ontwikkelingen in Aruba, omdat zij zich inzetten om kansen voor Aruba te creëren.

20-28 maart: New York en Jacksonville:

Van 20-24 maart: de VN Waterconferentie, die mede door het Koninkrijk is georganiseerd. Gelet op het belang van water voor Aruba, was de aanwezigheid van de Minister-President noodzakelijk. Tijdens de conferentie heeft de Minister-President tevens als vice voorzitter van de conferentie gefungeerd, als plaatsvervanger voor Koning Willem Alexander, en zij heeft ook de officiële statement voor deze conferentie namens het Koninkrijk gegeven.

Daarnaast heeft de Minister-President toespraken gehouden, vergaderingen bijgewoond met de delegatie van de BES-eilanden, en andere landen. Tenslotte hebben de Minister-President en minister Ursell Arends vergaderd met de klimaatgezant van het Koninkrijk in voorbereiding op de ‘Caribbean Climate and Energy Conference 2023’ in Aruba, en de COP-vergaderingen op het gebied van klimaat, en energie.

25-28 maart Jacksonville Florida, samen met Minister Dangui Oduber voor kennismaking met de directie van Jaxport, de haven van Jacksonville, en voor de ondertekening van een MoU voor samenwerking tussen Aruba en Jacksonville.

2-14 april: Nederland ten behoeve van:

- Vierlandenoverleg, en ondertekening van de Onderlinge Regeling samen met Curaçao, Sint Maarten en Nederland, aansluitend persconferentie
- Onderhandelingen met Nederland inzake herfinanciering, en verschillende vergaderingen omtrent dit thema
- Vergadering met de minister voor rechtsbescherming samen met Minister Rocco Tjon
- Gesprek met premier Rutte, en andere bestuurders

Op het moment dat de onderhandelingen omtrent de COHO waren afgerond, werd alle aandacht gericht op de onderhandelingen inzake de herfinanciering van de COVID-leningen. In dat kader zijn gesprekken gevoerd met bestuurders en instituten die daarbij een rol kunnen spelen.
Tijdens deze reis zijn tevens de directeur DWJZ en de hoofdadviseur van de Minister van Financiën en de Minister-President inzake Koninkrijksaangelegenheden, op kosten van het bureau van de Minister President meegereisd, alsmede twee leden van het PR team.

19-23 september New York in verband met 78ste Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN):

De AVVN brengt presidenten en ministers-presidenten samen om belangrijke onderwerpen aan te snijden, zoals de effecten van klimaatverandering, energietransitie, positie van meisjes en vrouwen, kans op onderwijs, het stimuleren van ondernemerschap, migratie crisis, etc. De Minister-President heeft gedurende de AVVN verschillende toespraken gehouden om aandacht te vragen voor die aspecten die van belang zijn voor Aruba, met als doel, het creëren van kansen voor Aruba. Tijdens haar verblijf in New York vergadert zij ook met UN-agencies over de mogelijkheden van bijstand voor Aruba.

25 oktober – 5 november: Nederland in verband met:

- Rijksministerraad 27 oktober 2023; op de agenda stond de instemming van de RMR over de aanpassingen van de LAft, en er was op dat moment nog geen overeenstemming met Nederland bereikt. Het was derhalve nodig om bij die vergadering aanwezig te zijn, om de urgentie te benadrukken.
- Het afscheid van de Staatsraad van Aruba, mw. Schwengle
- Onderhandelingsgesprekken met Staatasecretaris van Huffelen
- Vergaderingen met verschillende afdelingen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, en toespraak op de conferentie “Shaping Feminist Foreign Policy”

En marge daarvan heeft de Minister-President vergaderingen gehouden op het Arubahuis, met stakeholders, alsmede met de vaste kamercommissie Koninkrijksrelaties van de Eerste Kamer.

Voorts zijn in 2023 verschillende andere reizen ten laste gebracht van het bureau van de Minister-President, zoals in juni een dienstreis voor de directeur en een jurist van DWJZ naar de CFATF-conferentie, aangezien zij in Aruba belast zijn met het secretariaat.

In oktober zijn twee adviseurs van het ministerie die belast zijn met Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening, samen met de waarnemend directeur DIP afgereisd naar Nederland om gesprekken te voeren over versterking van DIP en mogelijke samenwerking.

In november is de begrotingscoördinator van het ministerie van Algemene Zaken afgereisd naar Nederland in het kader van de afwerking van het CAD-onderzoek.

Ongeveer 50% van de gemaakte kosten had direct te maken met reis- en verblijfskosten van de Minister-President, en de andere helft betreft de kosten van de hiergenoemde personen.

De reis- en verblijfskosten laten een verhoging zien enerzijds vanwege de verhoging van vliegkosten algemeen, en anderszijds omdat tweemaal met een uitgebreide delegatie gereisd moest worden in het kader van de onderhandelingen met Nederland (januari en maart).

ALGEMENE ZAKEN



INNOVATIE 2

De regering voert een integraal innovatiebeleid waar de mens centraal staat. Bij de uitvoering hiervan zijn drie instanties betrokken: de Stichting Aruba Futura Foundation (Futura), Directie Informatievoorziening en Automatisering (DIA) en de Directie voor Innovatie (DvI).

Futura is een organisatie die actief is op het gebied van innovatie waarbij er samengewerkt wordt met diverse partners afkomstig uit de publieke en private sector. De door Futura uitgevoerde projecten richten zich op drie SDG's gebieden zijnde (i) mens, (ii) planeet en (iii) welvaart, waarbij de organisatie zich inzet om innovatie te bevorderen op o.a. deze drie gebieden.

DIA richt zich voornamelijk op operationele aspecten behorende bij ICT-trajecten bij bepaalde diensten en directies binnen de overheid.

DvI richt zich specifiek op innovatie binnen de publieke sector als ook uitvoering geven aan de e-Government visie van de overheid. DvI focust zich specifiek op de verbetering van dienstverlening door de overheid ten behoeve van de burger.

2.1 FUTURA

De Aruba Futura Foundation (Futura) is een stichting naar Arubaans recht die de volgende doelstellingen heeft:

- Het ondersteunen en faciliteren van de regering van Aruba bij het ontwerpen en implementeren van de nationale innovatiestrategie en de bij behorende beleid en initiatieven; en
- Het beheren, deelnamen aan en/of uitvoeren van innovatieprojecten die de ontwikkeling van innovatie van de Arubaanse economie stimuleren.

Sinds haar oprichting in 2018 voert Futura in opdracht van Land Aruba diverse innovatieprojecten op diverse gebieden. Ook biedt Futura ondersteuning aan initiatieven van derden die een innovatief karakter hebben. Daarnaast verhuurt Futura een aantal vergader- en kantoorruimtes

GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN IN 2023

EDUTECH PROJECT

In 2023 werd de nadruk gelegd op innovatie binnen het onderwijssysteem op Aruba. Getracht werd om stakeholders binnen de onderwijssector op Aruba, zoals schoolbesturen, docenten en studenten aan te sporen en ondersteunen om zelf met innovatieve voorstellen te komen voor hun school. Hierdoor voert Futura o.a. sinds 2022 het EduTech project. Een project, waardoor onderwijsinstellingen de kans hebben om financiële of materiële middelen te krijgen voor het voeren van een innovatief project die zij zelf hebben ontworpen.

Het schooljaar wordt verdeeld in verschillende cycli waarin partijen, zijnde studenten, docenten of hoofden een projectvoorstel naar Futura kunnen sturen die vervolgens door een commissie worden geëvalueerd. Aan de hand van de evaluatie wordt een selectie gemaakt van de projecten die de financiële of materiële middelen zal krijgen voor de uitvoering hiervan. EduTech begon in het schooljaar 2022-2023 met succesvolle resultaten. Futura heeft in 2023 besloten om dit succes in het schooljaar 2023-2024 te herhalen.

In totaal is Afl. 415.000,- verdeeld over 12 onderwijsinstellingen:

- Colegio Bon Bini: 4 smart boards en 25 tablets voor hun 'smart room'.
- EPI: tools voor het Digital Exploration Model en 100 board games met add-ons voor de ontwikkeling van de 21st-century skills.
- Aurora Scol Preparatorio: 3 smart boards voor elk van de drie klassen.
- EduCampus: een modular unit, met verschillende apparaten, meubilair and andere materiaal om een Makerspace in te richten.
- Pius X School: 7 smart boards en add-ons.
- Maria Goretti College: 2 smart boards, 2 HP laptops, en 25 tablets voor de 5e klassen.
- Colegio Laura Wernet-Paskel: 2 smart boards voor de 1e en 2e klassen, en 25 HP Chromebooks en 25 tablets.
- St. Paulus School: 50 HP Chromebooks.
- Cacique Aterima: een groot assortiment van STEM materialen om de leerlingen bij STEM te betrekken.
- Universiteit van Aruba: apparatuur, meubilair en materialen om een STEM Lab in te richten
- Scol Preparatorio Nos Paraiso: 7 Samsung Flip eBoards.
- St. Dominicus College: 15 iPads en 6 Chromebooks.

Mo-B

Een ander project die Futura samen met Metabolic Foundation heeft gevoerd in lijn met de nadruk op innovatie in het onderwijs is de Mo-B. Mo-B is een bibliobus van de Nationale Bibliotheek van Aruba die in 2018 is heringericht als een ruimte waar individuen toegang tot digitale gereedschappen krijgen om interesse en vaardigheden in de zogenaamd STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics) disciplines te stimuleren. Een zogenaamd 'Makerspace'.
Gedurende het schooljaar 2022-2023 werd de Mo-B voor een aantal weken bij verschillende scholen op Aruba geplaatst, waardoor de leerlingen, ook diegene van dichtbij zijnde scholen de kans hebben om hiervan gebruik te maken.

SAMENWERKING MET MASTERCARD

In 2022 heeft Futura met Mastercard, het internationale financiële dienstverleningsbedrijf, een memorandum of understanding ondertekend, waardoor beide partijen zich bereid verklaren om met elkaar samen te werken in het nastreven van bepaalde doelstellingen. Deze doelstellingen zijn o.a. het verkrijgen van meer inzicht in opkomende technologieën, best practices en gebruiksscenario's voor betalingsinnovatie en digitalisering wereldwijd en het verkennen van programma's waarbij de digitalisatie door het midden- en kleinbedrijf versneld kan worden. In 2023 voerden Futura en Mastercard vergaderingen om het streven naar deze doelstellingen nader uit te werken in concrete projecten die in de navolgende jaren uitgevoerd kunnen worden. Hiervoor bood Mastercard aan Futura en Land Aruba een overzicht van de projecten waarmee ze al bezig zijn en van de oplossingen die momenteel uitgevoerd worden.

NIET UITGEVOERDE PROJECTEN IN 2023

AGRI-BIO LAB

Naar aanleiding van het succes van Mo-B die, met onderbrekingen als gevolg van de Covid19 Pandemie, sinds 2018 functioneert, heeft Futura het voornemen om dit succes te herhalen met de Agricultural Biotech Lab (Agri-Bio Lab). Dit concept is soortgelijk als de Mo-B maar georiënteerd op landbouw en biotechnologie. Het is een vaste ruimte die met moderne apparatuur uitgerust zal zijn.

Door aan het publiek te mogelijkheid te geven om met deze apparatuur te werken, wordt gestreefd om interesse in landbouw en biotechniek, vooral onder de schoolgaand jeugd, te stimuleren. Voor personen die direct of indirect betrokken zijn met de landbouw, bied de Agri-Bio Lab de gelegenheid om oplossingen voor geïdentificeerde problemen in de landbouwsector te ontwerpen, prototypen en testen.

Een projectoverzicht voor de Agri-Bio Lab is gereed. Hierin worden de kernelementen van het project vastgesteld. Kernelementen zoals, de locatie/ruimte waar de Agri-Bio Lab ingericht zal worden, de benodigde apparatuur en instrumenten die aangeschaft moeten worden, een raming van de duur voor de uitvoering van het project en de doelgroepen waartoe dit project gericht wordt.

De voornaamste reden waarom dit project niet in 2023 uitgevoerd kon worden, is het gebrek aan voldoende personeel om de leiding over dit project te nemen. Het bestaande personeel was al belast met de uitvoering van andere projecten.

Om soortelijke redenen kon ook een ander project die Futura in 2023 wilde uitvoeren, niet doorgaan, namelijk de **NATIONAL SCIENCE FAIR**. Dit is een evenement waaraan de deelnemende studenten van het voortgezet onderwijs de kans krijgen om zelf onderzoek te verrichten in een natuurwetenschappelijk of technisch onderwerp. Hiermee wordt de belangstelling onder de schoolgaande jeugd in de natuurwetenschappen en de techniek gestimuleerd met als wenselijk resultaat dat meer studenten de overweging maken om een natuurwetenschappelijke of technische studie te volgen aan een universiteit of hogeschool. Een project lead voor dit project die het concept verder moet uitwerken en die contact aflegt met de relevante stakeholders, zoals schoolbesturen, Directie onderwijs en potentiële juryleden kon niet aangetrokken worden, vanwege tijdsgebrek.

Een ander project dat in 2023 niet werd uitgevoerd is de **STARTUP GUIDE**. De Startup Guide is een Handboek waarin informatie wordt gegeven over het ondernemersklimaat in Aruba. Het bevat o.a. adviezen voor de succesvolle vestiging en functioneren van bedrijven in Aruba en verhalen over de ervaringen van gevestigde ondernemers. Het wordt geschreven en gepubliceerd door het Deense bedrijf Startup Guide World ApS (SGW). De totstandkoming van dit handboek is afhankelijk van financiële bedragen van de private sector alsmede van de publieke sector. Futura is een partner in dit project en heeft hierdoor een faciliterende rol. Deze rol bestaat uit het leggen van contacten tussen SGW met potentiële contribuanten. SGW draagt de verantwoordelijkheid voor het pitchen van het project aan de potentiële contribuant. Van de zijde van Futura is het nodige gedaan, echter vanwege het gebrek van gecommitteerde contribuanten kon dit project in 2023 niet gerealiseerd worden.

2.2 DIRECTIE INFORMATIEVOORZIENING EN AUTOMATISERING

De Directie Informatievoorziening en Automatisering (DIA) kampt al jaren met een tekort aan menskracht. Bij het opstellen van een basisraming houdt de DIA niet alleen rekening met (DIA)projecten waarvan alle aan het overheidsnetwerk aangesloten departementen profijt van hebben, maar ook met de automatiseringsproject-aanvragen van departementen aangesloten op het overheidsnetwerk. Dit om

(1) te voorkomen dat te veel ICT-investeringsaanvragen worden ingediend en
(2) om ervoor te zorgen dat de DIA ondanks het tekort aan mankracht toch ALLE projecten (indien gegund) in één begrotingsjaar kan uitvoeren.

Ook in de basisraming 2023 heeft de DIA rekening gehouden met het aanschafproces van automatiseringsapparatuur voor een aantal departementen zodat de desbetreffende departementen in 2023 voorzien kunnen worden van een nieuwe ICT-Infrastructuur.

Met dank aan het toegekende investeringsbudget is het in 2023 gelukt om de nodige apparatuur aan te schaffen en om de basisinfrastructuur van diverse overheidsdepartementen te moderniseren. Een stabiele ICT-infrastructuur is van belang voor de toekomstige aansluiting op het e-Government platform (Conexion).

GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN IN 2023:

- Vervanging basisinfrastructuur en kantoorautomatisering BIE;
- Vervanging basisinfrastructuur en kantoorautomatisering DTI;
- Vervanging basisinfrastructuur en kantoorautomatisering BID;
  - Een server moet nog vervangen worden. Voorbereiding zijn al gaande.
- Opzetten en indienen Project Dossiers Core Business Applicatie LAR;
- Herzien Formatieplaats DIA;
- (Gedeeltelijk) Upgraden Wide Area Network overheid;
  - Middelen waren niet beschikbaar om alle verbindingen te upgraden.
- Implementatie Pentana bij de Algemene Rekenkamer;
- Vernieuwen Web Sites Land Aruba;
  - Is in afrondende fase.
- Vervanging van een aantal Tape back-up units met NAS (Network Attached Storage);
- Upgrade Operating system alle werkstation IBISA;
  - In 2024 zal een project dossiers ingediend worden ter moderniseren van de infrastructuur te IBISA.
- Opzetten en indienen (DIA) Project Dossiers ter vervanging van diverse apparatuur bij diverse overheidsdepartementen;
- DecosJoin CAD, met SQL als Database Server, werd geïnstalleerd en in productie genomen;
- Ontwerp nieuwe Wide Area Network. In 2024 wordt een pilotproject uitgevoerd om daarna de vervolg stappen te bepalen.

2.3 DIRECTIE VOOR INNOVATIE

DIGITALISERING 2023

Vooruitlopend op de officiële bemensing van Directie voor Innovatie zijn enkele projecten in 2023 opgestart. Zo is er verder synergie opgezocht met stichting FUTURA. Gezien het uitgangspunt is om op termijn de uitvoering van het landspakket onder de Directie voor Innovatie te onderbrengen, wordt aan de precieze invulling hiervan in het jaar 2024 verder vormgegeven. Desalniettemin is vooruitlopend hierop tezamen met FUTURA en in samenwerking met de DEZHI,[4] gewerkt aan het EU-traject betreffende de goedkeuring van het Multiannual Indicative Programme (MIP) dat in het kader van de E-government roadmap van het Land Aruba is opgesteld. Daarnaast is het zo dat de DvI namens het ministerie van Innovatie verantwoordelijk is voor de algehele coördinatie van het E-government traject.

HOOGTEPUNTEN:

In het jaar 2023 zijn diverse activiteiten uitgevoerd zo is op 29 januari 2023 de startnotitie 'digitalisering dienstverlening overheid' door de ministerraad goedgekeurd.

In maart 2023 is een vergadering gehouden met kerndiensten van de overheid aangaande het thema digitalisering waarbij o.a. een inventarisatie is gedaan van de cruciale stappen richting het werken naar een digitale identiteit en conform het uitgangspunt van de E-government roadmap. De inventarisatie zal verder dienen als input voor het implementatieplan t.a.v. een nationale digitale identificatie.

In april 2023 is een presentatie aan de Staten van Aruba gegeven over de voortgang van het E-government traject. Centraal hierbij stond het belang van de institutionele inbedding van de E-government visie van het Land Aruba.

In het jaar 2023 heeft ook een evaluatie plaatsgevonden van het proefproject betreffende een UXP[5]-platform. De evaluatie is gedaan door Cybersecurity Center of Excellence en is afgerond in oktober 2023. Naar aanleiding van de evaluatie zullen vervolgstappen genomen worden in het kader van een 'interoperability platform' voor de verbinding van overheidsdiensten.

[4] Directie Economische Zaken, Handel en Industrie
[5] Unified Exchange Platform

Zoals reeds aangegeven is op slagvaardige wijze invulling gegeven aan het doorlopen van een succesvolle aanvraagprocedure bij de EU. Het resultaat van de samenwerking tussen DvI, FUTURA en DEZHI is geweest de goedkeuring van Aruba's MIP in december 2023. Op basis van deze goedkeuring door de EU, worden fondsen beschikbaar gesteld voor de realisatie van de E-government roadmap van het Land Aruba. De concretisering van de goedkeuring zal in begin van 2024 plaatsvinden. Er is reeds een stuurgroep in het leven geroepen, bestaande uit DvI, Directie Financiën en de DEZHI, om de implementatie van het project te coördineren.

In november 2023 is ook deelgenomen aan de EU-LAC[6] digital alliance days in Colombia. Het doel van deze conferentie was om in Latijns-Amerika senior overheidsmedewerkers, de privésector, kennisinstituten alsook burgers samen te brengen. Dit laatste om na te gaan wat de overeenkomsten zijn en om kansen te benutten conform hetgeen is aangeven in de 'Digital Alliance Joint Declaration'. Kernthema's die besproken waren zijn: vrije uitwisseling op basis van vertrouwen, digitale veiligheid, interoperability, AI, opkomende technologieën, satelliet informatie en signalen.

In het jaar 2024 wordt verder invulling gegeven aan de E-government visie van land Aruba en door middel van het uitvoering geven aan de MIP.

INNOVATIE

[6] EU and Latin American Caribbean States



OVERHEIDSORGANISATIE 3

3.1 DEPARTAMENTO DI RECURSO HUMANO

Departamento di Recurso Humano (DRH), de dienst belast met de overheidsorganisatie, heeft zich naast de reguliere werkzaamheden, in 2023 voornamelijk beziggehouden met de werkzaamheden in het kader van het Beleidsplan Verlaging Personeelskosten (BVP) en het Landspakket (B-maatre-gelen).

BELEIDSPLAN VERLAGING PERSONEELSKOSTEN

In 2023 zijn de maatregelen van het BVP 2018 voortgezet. Conform het BVP geldt in de periode vanaf 2018 een beperking van nieuwe vacatures, tenzij het een vacature betreft bij een kern dienst en/of van een cruciale functie, en mits de vacature is begroot. Beperking van nieuwe vacatures c.q. nieuwe indienstnemingen wordt immers als instru¬ment gebruikt om op de Q-component – het aantal overheidswerknemers – te sturen en hiermee de personeelslasten te verlagen. De nadruk lag op de beheersing van de doorvoering van het BVP en het rapporteren hieromtrent in de kwartaal uitvoeringsrapportage. De belangrijkste aspecten hiervan waren:

- De verdere matiging van indienstnemingen van personen in dienst van Land Aruba;
- De beperking van vervanging van ambtenaren bij uitstroom, pensionering;
- De VUT-regeling en de uitvoering daarvan conform de geldende regels;
- De verdere plaatsing van non-actieven uit de overtolligheidspoel;
- De aanpak overwerkproblematiek, met inachtneming van de aanbevelingen van het Caft;
- De aanpak van de ziekteverzuimproblematiek.

Naar aanleiding hiervan zijn de personeelsaantallen en de personeelskosten afgenomen respectie-velijk binnen de perken gehouden.

[4] Directie Economische Zaken, Handel en Industrie

PERSONEELSLASTEN 2023

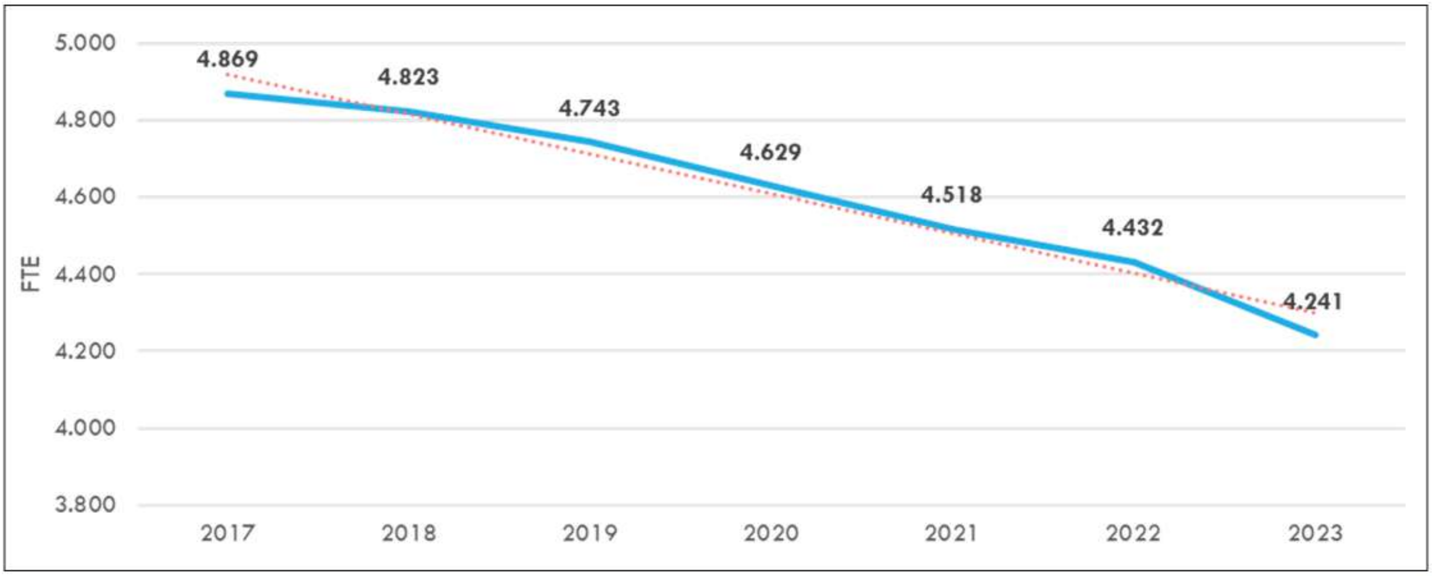
De personeelslasten zijn gedurende de laatste jaren trendmatig gedaald. De voornaamste reden hiervoor was het bevorderen van de uitstroom van personeel – conform het Beleidsplan Verlaging Personeelskosten (hierna: BVP) – welke in een geleidelijke afname van het aantal overheidswerknemers heeft geresulteerd.

Door deze aanpak is het personeelsbestand tot eind 2023 met 628 FTE gedaald in vergelijking met eind 2017 en zijn de personeelskosten gedurende deze periode binnen de afgesproken norm van Afl. 479 miljoen gebleven. Desondanks hebben niet alle onderdelen van het BVP het beoogde resultaat opgeleverd, zoals het terugdringen van de overwerkvergoeding en het tegengaan van de autonome groei door de invoering van prestatiemanagement.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Personeelskosten	Afl. 470,91	Afl. 473,10	Afl. 472,52	Afl. 428,73	Afl. 418,35	Afl. 425,12	Afl. 456,80
Overwerkkosten	Afl. 25,62	Afl. 25,60	Afl. 26,10	Afl. 21,10	Afl. 22,36	Afl. 23,63	Afl. 25,00
	5,4%	5,4%	5,5%	4,9%	5,3%	5,6%	5,5%

PERSONEELSVERLOOP 2017-2023

Het aantal personeelsleden is vanaf 2017 per saldo verlaagd van 4.869 tot 4.241. Dat is per saldo 628 FTE minder dan bij de start van het BVP, een verlaging van 13%.



	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bezetting per eind v/h jaar	4.869	4.823	4.743	4.629	4.518	4.432	4.241
		-46	*-126*	*-240*	*-351*	*-437*	*-628*

REDENEN PERSONEELSVERLOOP 2023

In 2023 hebben 243 personeelsleden Land verlaten, wegens verschillende redenen.

Daarnaast zijn er 104 nieuwe personeelsleden in dienst genomen.

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	Totaal
Indienstnemingen	**16**	**20**	**37***	**31**	**104**
Uitdiensttredingen	**-52**	**-34**	**-106**	**-51**	**-243**
VUT-regeling	23	8	55	11	97
Aflopende contracten	9	6	7	6	28
Op eigen verzoek	11	11	18	22	62
Pensioenleeftijd	0	0	14	9	23
Disciplinair ontslag	5	2	1	1	9
Overlijden	2	1	4	2	9
Overige redenen	2	6	7	0	15

* Informatie komt niet overeen met URK Q3 2023. Bij nadere controle bleek dat er meerdere indienstnemingen zijn plaatsgevonden in kwartaal 3 2023.

NON-ACTIEVEN

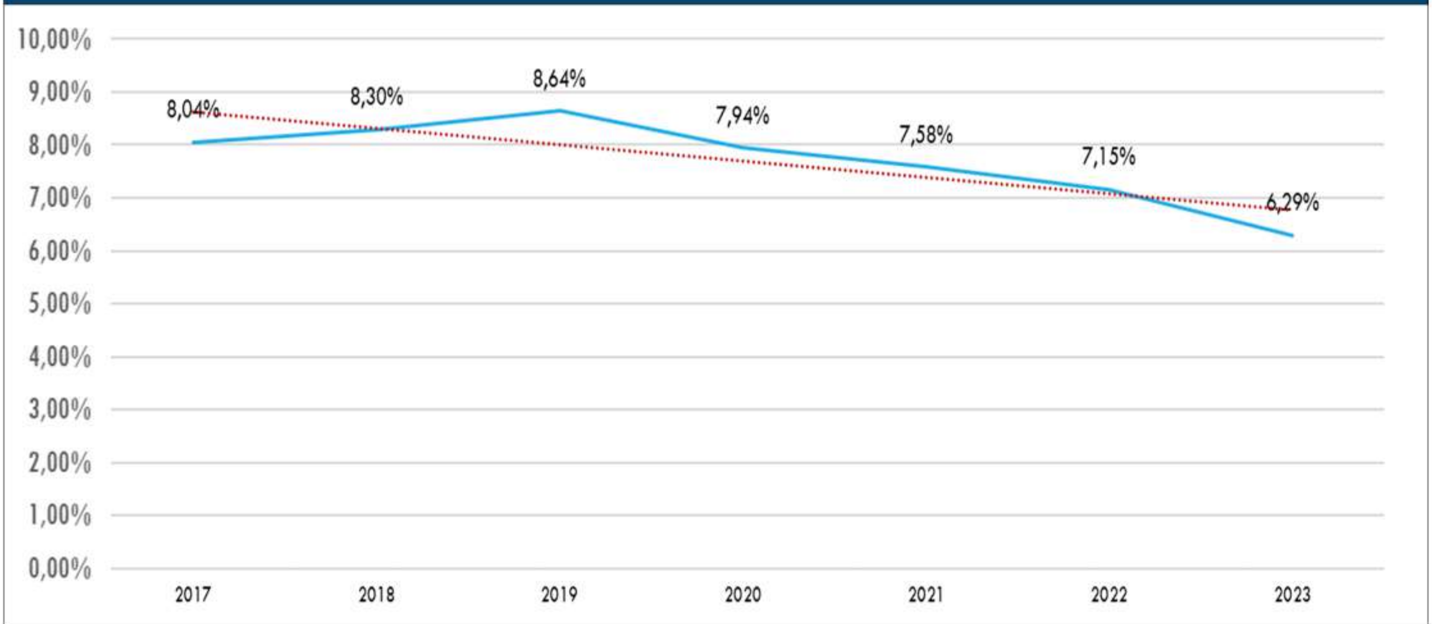
Eind 2022 heeft de regering een nieuw beleid aangekondigd met betrekking tot de aanpak van de overtolligheidspoel. In het kort wordt middels dit beleid actiever gezocht naar passende functies voor de non-actieve ambtenaren. Daarbij worden de non-actieve ambtenaren zelf verantwoordelijk gesteld voor hun eigen re-integratietraject en worden ze begeleid door het DRH gedurende dit traject. Het re-integratietraject duurt 12 maanden. In geval dat een non-actieve ambtenaar niet mee wil werken aan zijn reactivering of de aangeboden begeleiding, zullen er hieraan negatieve gevolgen verbonden zijn (bijvoorbeeld: opstarten disciplinaire procedure of ontslag). Conform dit beleid kan ook bij verstrijking van de maximumtermijn van 1 jaar (onsuccesvolle reactivering) ontslag worden verleend.

	Aantal
Beginstand 2023	**12**
Eindstand 2023	**11***
Verschil:	-1
	*2 pending beslissing minister

ZIEKTEVERZUIM GEGEVENS

In 2022 is wederom veel aandacht besteed aan het ziekteverzuim binnen de overheidssector. Het ziekteverzuimpercentage, welke voor de pandemie 8.64% was, is van 7.15% in 2022 naar 6.29% in 2023 gedaald (ziekteverzuimpercentage is het totaal aantal ziektedagen van de werknemers, in procenten van het totaal aantal beschikbare werkdagen van de werknemer in de verslagperiode). In het jaar 2024 zal er aandacht worden besteed aan kort verzuimers.

Ziekteverzuimpercentage 2017 - 2023



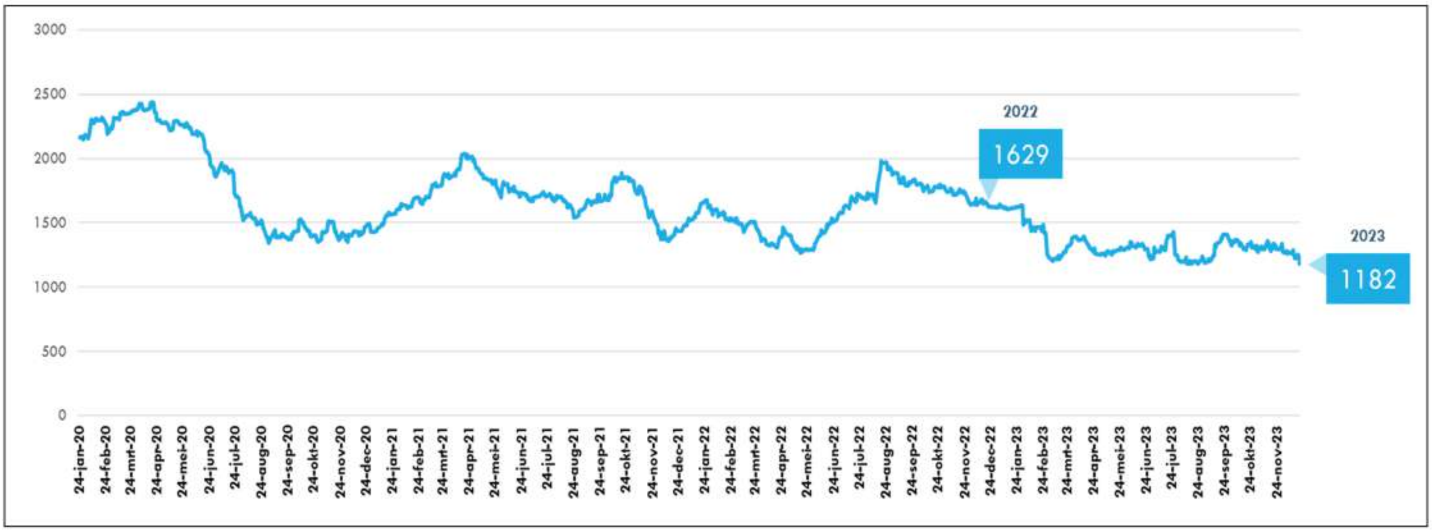
	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
Ziekmeldingsfrequentie	5,52	5,99	4,50	5,07	5,49	4,66
Gemiddelde ziekteverzuimduur	5,36	5,86	5,97	6,38	5,08	5,98
Ziekteverzuimpercentage	8,30%	8,64%	7,94%	7,58%	7,15%	6,29%

Bron: SVb-webportaal

[4] Directie Economische Zaken, Handel en Industrie

WERKVOORRAAD OPERATIONELE ZAKEN

In het kalenderjaar 2023 zijn circa 6000 voorstellen afgehandeld. Aan het begin van het jaar is het aantal voorstellen met 28% gedaald (eindvoorraad 1182) ten opzichte van kalenderjaar 2023, wat aangeeft dat het aantal voorstellen een neerwaartse trend vertoont. Het DRH heeft momenteel nog een aanzienlijke werkvoorraad, die echter voornamelijk wordt veroorzaakt door de continue registratie van vele voorstellen die elke maand geregistreerd worden. Bovendien is het opmerkelijk dat circa 70% van alle actieve voorstellen minder dan 6 maanden in behandeling zijn, wat aangeeft dat het DRH gericht is op een snellere afhandeling van taken. Het DRH streeft ernaar om dit kalenderjaar de doorlooptijd te verkorten naar 3 maanden en vervolgens volgend jaar tot 2 maanden. Vooralsnog zijn bevordering-, overplaatsing-, disciplinaire procedure-, waarnemingstoelage en BVVD verzoeken de meest voorkomende onderwerpen waar een voorstel voor wordt ingediend.



LANDSPAKKET

Gedurende het kalenderjaar 2023 heeft DRH zich ingezet voor de uitvoering en evaluatie van de geaccordeerde maatregelen thema B om zodoende een start te maken aan het transformatieproces van het HRM-beleid voor het overheidspersoneel van Land Aruba.

Allereerst is de Roadmap, volgend aan de goedgekeurde visie/stip, bijgewerkt en vastgesteld. Er is een start gemaakt aan de uitvoering van de herinrichting van het overheidsapparaat en de implementatie van diverse beleidsadviezen gericht op een optimale personele inzet.

Ook de implementatie van het digitale platform voor training en opleiding is gerealiseerd. Er is verder vormgegeven aan de integrale samenwerking met andere diensten aan maatregelen die raakvlakken hebben met andere diensten. En is er aandacht besteedt aan cohesie tussen verschillende maatregelen binnen Thema B, met als doel het bundelen en behoud van acties bij bestaand maatregelen in plaats van uitschrijven van nieuwe maatregelen. Bijzondere aandacht is besteed aan maatregelen **B4, B5, B6, B8 en B9.**

B4

• B.4.2 Roadmap
Het in 2022 ontwikkelde Roadmap is bijgewerkt naar aanleiding van een Roadshow (presentatie aan adviescollege's, diensten, Staten, vakbonden, gremio's) en een 'Theory of Change' sessie. De bestuurlijke vastlegging van de Roadmap heeft in 2023 plaatsgevonden. De Roadmap zal vanaf 2024 periodiek geëvalueerd worden en waar nodig worden bijgesteld.

• B4.3 Herinrichting overheidsapparaat
Het aanbestedingsproces is in 2023 afgerond met gunning van de opdracht. Kort na gunning is er een start gemaakt aan de uitvoering van de opdracht. Het DRH is belast met de coördinatie van het project en participeert in projectgroepen, klankbordgroepen en stuurgroep tezamen met andere diensten. Daarnaast zijn diverse andere stakeholders (o.a. vakbonden, gremia's, staten) actief geïnformeerd over het traject op gezette momenten. Het eindrapport zal in 2024 opgeleverd worden waarbij er aandacht wordt besteed aan te behalen 'quick-wins' en een lange termijn uitvoeringsplanning.

B5

• B5.3 Benchmark onderzoek arbeidsvoorwaarden

Volgend aan het in 2021 initieel uitgevoerd onderzoek naar de arbeidsvoorwaarden, is in 2022 een vervolgonderzoek uitgevoerd voor nader benchmark arbeidsvoorwaarden. Dit aanvullend onderzoek is in 2023 afgerond.

Vanuit DRH is een beleidsreactie en zienswijze op dit rapport opgesteld. Het rapport van het vervolgonderzoek, tezamen met de beleidsreactie en zienswijze, zijn bestuurlijk vastgesteld. De voorgestelde vervolgstappen zullen onder diverse van de landspakkettrajecten uitgevoerd worden.

B6

• B6.2 Beleid met betrekking op doorstroom en uitstroom

In 2023 is de implementatie van diverse beleidsadviezen gericht op een optimale personele inzet gericht op doorstroom en uitstroom in uitvoering gegaan, te weten:

a. Beleidsdocument maatregelen niet -integer gedrag;
b. Reactiveren non-actieven met verplicht karakter;
c. Proefplaatsing bij overplaatsing naar functies met zwaardere functiewaardering.

Voorgaand aan de implementatie van deze beleidsadviezen zijn de circulaires gepubliceerd. Voor de monitoring van de implementatietrajecten zijn er Key Performance Indicators (KPI's) geformuleerd. In 2024 zullen het beleidstraject aan de hand van de KPI's geëvalueerd worden voor nodige bijsturing.

B8

• B8.1 HR functie

Volgend aan de zienswijze op het onderzoek naar de HR-functie zijn een aantal maatregelen vanuit de uitvoeringsagenda's in 2023 opgepakt. Te weten:

a. Het beleidsadvies en plan van aanpak werving en selectie instroom is opgesteld, afgestemd met klankbordgroep en vervolgens bestuurlijk vastgesteld.
b. De HR-strategie is in concept ontwikkeld.
c. Een eerste concept voor opzet van een Leadership programma opgesteld en ambtelijk vastgesteld, inclusief aandacht voor het aspect van Changemanagement. Dit programma zal een integraal onderdeel vormen van de HR-strategie. In 2024 ligt de focus op de bestuurlijk vaststelling van dit programma volgend aan de nodige afstemming met Maatregel B.4.3.

B9

• B9.1 Moderniseren personeelsbeleid

Ten aanzien van de modernisering van het personeelsbeleid is er in 2023 vorm en invulling gegeven aan het digitaal leerplatform 'Land Aruba Academy'. Deze platform is beschikbaar voor overheidspersoneel. Ten aanzien van het gebruik van deze platform zijn er door DRH demonstraties en informatiesessies aan diensten gegeven

• B9.2

De pilot introductie Prestatiemanagement is per 01-01-2023 uitgerold. Er is vanuit DRH veel aandacht besteedt aan informatie en communicatie, en het intensief trainen van overheidspersoneel en leidinggevenden.
Het DRH heeft deelgenomen in de Technische Commissie Prestatiemanagement, die als doel had om een advies te geven over mogelijke wijzingen aan de huidige regelgeving.

Voor de monitoring en bijsturen van het pilottraject en de daadwerkelijke invoering van Prestatiemanagement zijn KPI's geformuleerd en is eerste rapport is opgesteld.

DIVERS

Naast de maatregelen opgesteld in de Uitvoeringsagenda's, zijn in 2023 ook de volgende trajecten ondersteund:

a. De vacature voor een projectcoördinator Thema B is uitgezet, een selectieprocedure is uitgevoerd waarna een projectcoördinator is aangenomen.
b. Een Communicatiestrategie is ingezet met name voor Prestatiemanagement en de Land Aruba Academy.
c. Ten aanzien van de diverse formatierapporten zijn er adviezen uitgebracht.
d. DRH heeft DIMP ondersteund met betrekking tot de werving en selectieproces voor het invullen van de functies voor bezwaren inhaal traject.

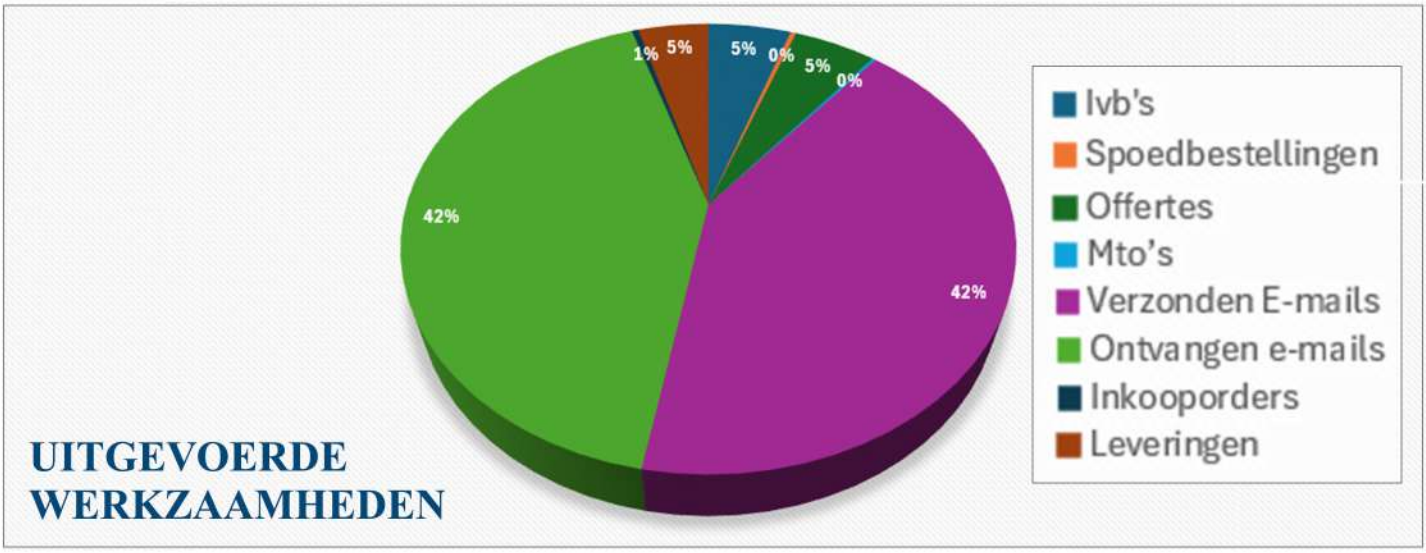
Dit verslag biedt informatie en een globale weergave van de vele werkzaamheden met betrekking tot het Landspakket binnen het DRH. Door het intensiveren van de samenwerking met diverse diensten en stakeholders, en de uitvoering van diverse Landspakket Maatregelen heeft het DRH actieve stappen gezet in het zich positioneren en profileren als strategische partner voor de overheidsdiensten en overheidspersoneel.
In 2024 zal het DRH zich verder gaan inzetten en toewijden aan het verder bouwen van het strategische partnerschap met de gelegde bouwstenen en betrokkenheid.

3.2 BUREAU INTERNE DIENSTEN

Het Bureau Interne Diensten (BID) is een dienstverlenende overheidsinstantie voor de overheid en voor de bevolking in het algemeen. Zij verleent technische bijstand aan alle overheidsdiensten in het kader van het centrale documentmanagementsysteem dat bijdraagt aan volledige en snel toegankelijke informatie inzake binnenkomende en uitgaande documenten. Deze documenten hebben beleids-, juridische-, bewijs-, procesondersteunende waarde en zijn van informatieve waarde voor de Arubaanse overheid en gemeenschap.

In 2023 heeft BID aanzienlijke vooruitgang geboekt en opmerkelijke prestaties behaald, ondanks de uitdagingen i.v.m. beperkte ruimte.

BID heeft diverse mijlpalen bereikt die positieve veranderingen hebben gerealiseerd. In 2023 heeft BID ook diverse operationele doelen bereikt:



PROJECTEN DIE BID IN 2023 HEEFT GEREALISEERD:

- **Inventarisatie en Herinventarisatie:**
  Grondige inventarisatie en herinventarisatie van de voorraad, waardoor BID een nauwkeurig overzicht van de assets heeft verkregen, wat BID in staat stelt strategieën te ontwikkelen voor toekomstige groei.

- **Inwerking van Verantwoordelijkheden, Taken en Processen voor de Nieuwe Waarnemend Chef:**
  De introductie van verantwoordelijkheden, taken en processen voor de nieuwe waarnemend chef verloopt positief, en met de nodige tijd kan dit succesvol worden afgerond.

- **Optimalisatie van het Verrekeningsfactuur Proces:**
  In overeenstemming met de afspraken met Directie Financiën heeft BID het verrekeningsfactuurproces geoptimaliseerd. Dit heeft niet alleen de snelheid van de financiële afhandeling verbeterd, maar ook de nauwkeurigheid ervan vergroot.

- **Overdracht van Verantwoordelijkheden voor het Nieuwe Gerenoveerde Gebouw:**
  DOW en Van Kessel Construction hebben in een symbolische sleuteloverdracht de verantwoordelijkheden voor het nieuw gerenoveerde gebouw aan BID overgedragen. Dit markeert een belangrijke stap in het streven van BID naar operationele uitmuntendheid.

- **Verhuisplan Gereed voor Uitvoering:**
  Het verhuisplan van BID is voltooid en klaar voor uitvoering. Dit is cruciaal voor een soepele overgang naar het nieuwe kantoor, waardoor de operaties effectiever kunnen worden beheerd.

- **Benodigde Materialen Verzorgd voor de Website:**
  BID heeft illustratie van alle producten gereed gemaakt inclusief itemnummers en omschrijvingen voor publicatie op de website van BID.

- **Aanschaf Warehouse Management Systeem:**
  De aanschaf van een Warehouse Management Systeem bevindt zich in de laatste fase en zal dit jaar worden geïmplementeerd. Deze ontwikkeling markeert een significante stap in de optimalisatie van onze voorraadbeheerprocessen en draagt bij aan een efficiëntere operatie binnen ons bedrijf.

PROJECTEN DIE WE IN 2023 NIET HEBBEN GEREALISEERD;

- **Aansluiting op het Netwerk BID:**

Helaas hebben we in 2023 de aansluiting op het netwerk van het Bureau Interne Diensten niet kunnen voltooien. We erkennen dit als een gebied voor verbetering en zullen dit in de komende periode nastreven.

- **Klanttevredenheidsonderzoek:**

In 2023 hebben we een klanttevredenheidsonderzoek opgesteld, maar helaas konden we het niet uitvoeren vanwege beperkte tijd. Het uitvoeren van dit onderzoek is een prioriteit voor dit jaar, omdat we streven naar een verbeterde afstemming van onze dienstverlening op de behoeften en verwachtingen van onze klanten.

- Verhuizing naar het Nieuwe Gerenoveerde Gebouw:

De verhuizing naar het nieuwe, gerenoveerde gebouw bevindt zich in de laatste fase van afronding. Dit wordt beschouwd als een lopend project dat nauwlettend zal worden gevolgd en naar verwachting binnen de komende weken volledig zal worden voltooid.

- **Onderbesteding begroting:**

De budgetten voor kantoor- en schoonmaakartikelen zijn niet conform onze gewenste begroting voor het jaar 2023 gebruikt. Dit is toe te schrijven aan beperkte ruimte in ons tijdelijke gebouw bij MFA Savaneta. Daarnaast is de post voor onderhoud minimaal gebruikt vanwege de recente renovatie van ons gebouw.

Conclusie

Ondanks de beperkingen door ruimtegebrek en een niet-functionerende bedrijfsauto, die regelmatig in de garage stond voor reparaties, heeft BID zijn uiterste best gedaan om de werkzaamheden op hoog niveau te blijven leveren.

Een speciale dank aan het volledige magazijnteam, dat opnieuw heeft aangetoond dat, ondanks uitdagende omstandigheden, BID zijn doelen kan bereiken door samen te werken.

3.3 DIENST BURGERLIJKE STAND EN BEVOLKINGSREGISTER (DBSB/CENSO)

DOELEN

Jaarplanning/ beleidsvoornemens 2023	Op de planning/ hangt af van begroting en/of goedkeuring	Bezig	Afgerond
1. Wat is de jaarplanning/ beleidsvoornemens van bovengenoemde Dienst?			
Continu blijven streven naar optimale service (wachttijd +/- 7 minuten)			V
Invulling van jarenlange achterstallige vervulling formatieplaatsen		V	
Invulling vacatures (fin mw., die een cruciale functie betreft) en interne invulling van overige vacatures		V (sollicitatiegesprekken zijn achter de rug)	
2. E-gov			
Bestandsvergelijkingen en cleansing data van andere diensten	V (hangt af van andere diensten)		
API-ontwikkeling DIMAS-DBSB		V (Project gaande)	
ED-card Rest API (hulp en bijstand aan Facilitation Committee voor het project)		V (Project is van start gegaan)	
Nieuwe SAN die nodig is voor capaciteit en continuïteit van de dienstverlening en infrastructuur ICT			V
IT technisch ontwerp opstellen t.b.v. NSS Commissie			
3. M.b.t. ICT-projecten binnen Censo			V
Afronden Key2datadistributie (DDS) banken, additionele banken (Banco Di Caribe en RBC) (In afwachting Centric voor aanpassing rapportage en offerte)	V (in afwachting offerte Centric)		
Upgrade Oracle/ Citrix/ Key2 betalen waaronder:			V
Uitrol werkstations en validatie printers HBK's			V
Uitrol werkstation en validatie printers DBSB (afgerond in maart 2023):			V
Integratie Setar factuur [data set] in Key2B5.5 en Cognos rapport SETAR Factuur	V (hangt af van Setar/ Elmar)		
Uitrol Windows 11/12		V	
Basis Training Windows 11 DBSB voor de HBK's medewerkers	V (verschoven nader orde)		

Jaarplanning/ beleidsvoornemens 2023	Op de planning/ hangt af van begroting en/of goedkeuring	Bezig	Afgerond
4. Introductie nieuwe artikelen in BW (huwelijken gelijk geslacht en omzetting GP in huwelijk)	V (hangt af wetgeving/ uitspraak cassatie 2024)		
Aanpassing systeem PIVA en module Burgerlijke Stand in PIVA	V (idem)		
Opleiding medewerkers m.b.t. aanpassingen systeem	V (idem)		
Opleiding medewerkers m.b.t. aanpassingen regelgeving	V (idem)		
Aanstelling en opleiding Bijzonder Ambtenaar Burgerlijke Stand (BABS) (voltrekken huwelijken/GP)	V (idem)		
Voorlichtingscampagne publiek m.b.t. wijzigingen BW	V (idem)		
5. Overige			
Opleidingen (zie jaarplanning)	V		
Cursus Nederlands			V
6. Opstelling jaarverslag en plaatsen op de website			V
7. Afdeling Documenten en Inlichtingen (DI)			
Revisie en herziening bericht automatische antwoordapparaat DBSB, zodat het klantvriendelijker wordt en meer naar onze website en email verwijst.		V	
Resterende computers vervangen.		V	
8. Afdeling Management en Ondersteuning (MO)/ Juridische afdeling			
Verder digitaliseren dossiers EJ/LAR-zaken en dossiers verzoeken geslachtsnaamwijziging		V	
Digitale beschikbaarheid dossiers rechtszaken (LAR/EJ) – pending aanschaf tablet		V	
Aanschaffen literatuur t.b.v. bijhouden kennis van m.n. personen- en familie- en nationaliteitsrecht		V	

LEGES & RETRIBUTIES 2023

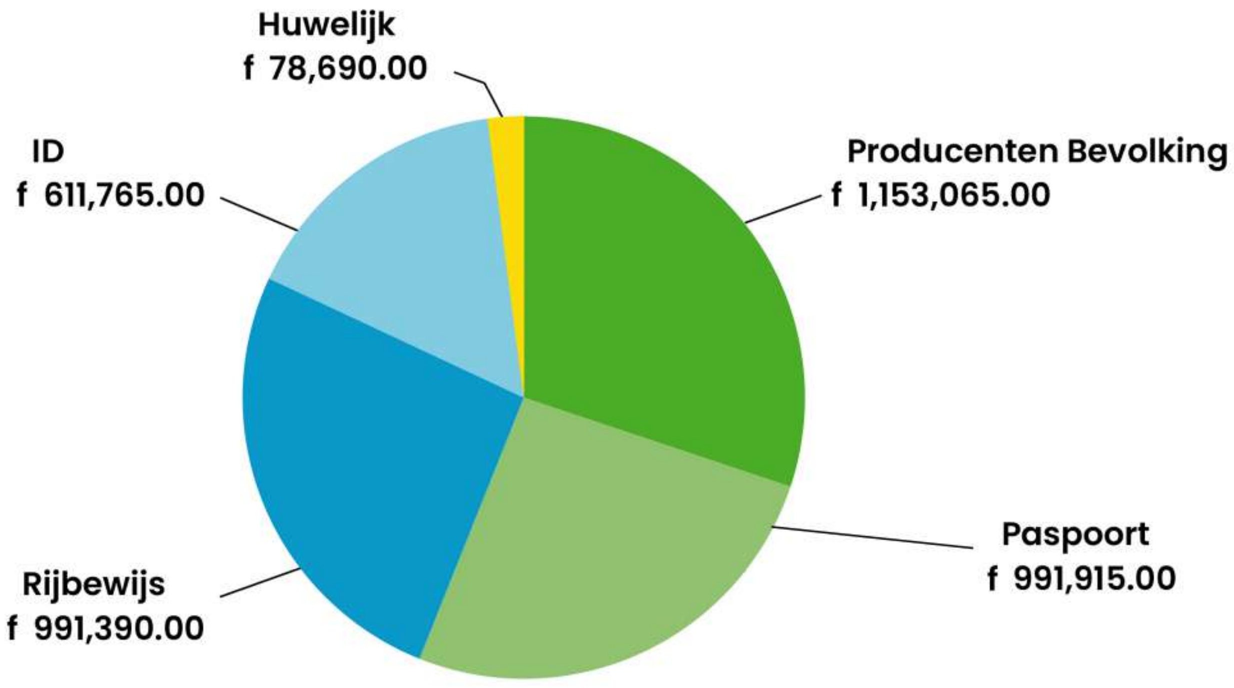
Conform het Leges & Retributiesoverzicht en de bijbehorende grafieken zijn in het jaar 2023 194.749 producten/diensten verkocht voor een totaalbedrag van Afl. 3.826.825 (2022: 3.816.942), een stijging van 0.26 % tegenover het jaar 2022. De stijging in de leges & retributies komt voornamelijk door de toename van paspoortaanvragen en aanpassingen in de leges van ID en Rijbewijs in april 2023.

De drie meest verkochte producten/diensten vallen onder de productcategorieën producten bevolking voor een totaalbedrag van afl. 1.153.065 (30.13 % van het totale retributie en leges 2023), rijbewijs voor een totaalbedrag van Afl. 991.390 (25.91 % van het totale retributie en leges 2023) en paspoort voor een totaalbedrag van Afl. 991.915 (25.92% van het totale retributie en leges 2023).

Onder de productcategorie bevolking vallen o.a. uittreksels en verklaringen uit het bevolkingsregister en afschriften van aktes uit de registers van de Burgerlijke Stand.
Opvallend is dat de categorie huwelijk, wat toch een belangrijk en duur product is, naast het feit dat het een visitekaartje is voor Land Aruba, zorgt het slechts voor 2,06% van de retributies en leges.

DBSB Leges & Retributies 2023

	Aantal		2023 in fl.	% van Baten
Total Huwelijk	905	*f*	78,690	2.06%
Total ID	11,599	*f*	611,765	15.99%
Total Paspoort	6,916	*f*	991,915	25.92%
Total Producten Bevolking	161,505	*f*	1,153,065	30.13%
Total Rijbewijs	13,824	*f*	991,390	25.91%
Total Leges & Retributies 2023	194,749	*f*	3,826,825	100.00%



DBSB Baten 2023

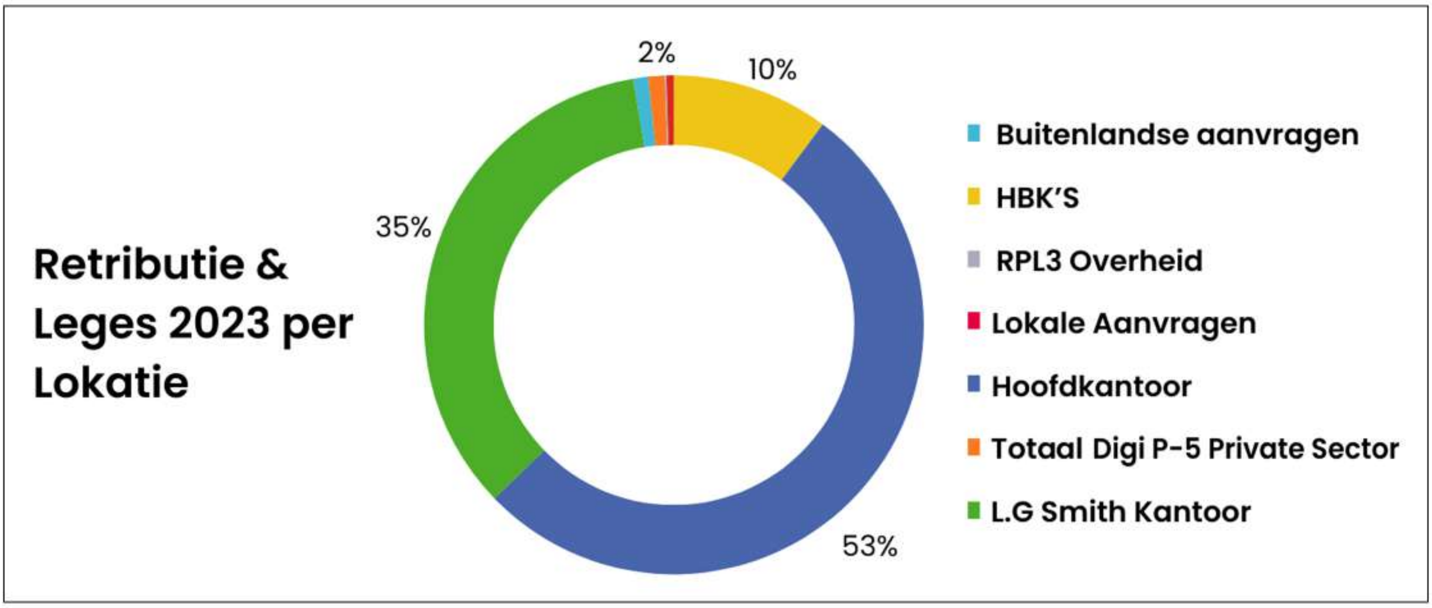
Baten: Retributies & Leges	Aantal	In fl.	2023
Huwelijk			
Huwelijk Huis verzoek - Behoorlijk beletsel	2	180	0.00%
Huwelijk Huis verzoek - Kantooruren	4	1,000	0.03%
Huwelijk Ingezeten - Maandag tot Donderdag Kantooruren	228	21,660	0.57%
Huwelijk Ingezeten - Vrijdagen Kantooruren	148	18,500	0.48%
Huwelijk Niet ingezeten - Maandag tot Vrijdag Kantooruren	101	14,140	0.37%
Luxe trouwboek	422	23,210	0.61%
Totaal Huwelijk	**905**	**78,690**	**2.06%**
ID			
Id. Kaart (Aanvraag/verlenging)	10,985	549,250	14.35%
Id. Kaart 1st verlies	566	56,600	1.48%
Id. Kaart 2de verlies	26	5,200	0.14%
Id. Kaart 3de verlies	1	400	0.01%
Id. Kind	21	315	0.01%
Totaal ID	**11599**	**611,765**	**15.99%**
Paspoort			
Paspoort > 18 jr.	2,799	492,624	12.87%
Paspoort Kind < 18 jr.	4,058	486,960	12.72%
Paspoort Zaken	59	12,331	0.32%
Totaal Paspoort	**6,916**	**991,915**	**25.92%**
Producten Bevolking			
Attestatie de Vita	4,822	24,110	0.63%
Bevolkingsregister	120,631	603,155	15.76%
Bewijs van Nederlandschap	989	14,835	0.39%
Geboorte Akte/Erkening Akte	7,999	119,985	3.14%
Huwelijk/Echtscheiding Aktes	2,394	35,910	0.94%
Inlichtingen Bevolkingsregister	110	605	0.02%
Inlichtingen uit Bevolkingsregister en registers Burgerlijke Stand	795	3,975	0.10%
Manuur gevraagde inlichtingen	5	200	0.01%
Overige (urentarief)	6	240	0.01%
Overlijdens Akte	1,750	26,250	0.69%
Stamboom Variabel	376	33,120	0.87%
Stamboom aanvraag	637	95,550	2.50%
Uittreksel Omtrent Gedrag	20	100	0.00%
UITV	6,242	62,420	1.63%
Verklaring Burgerlijke Staat	518	5,180	0.14%
Verklaring Burgerlijke Stand	199	995	0.03%
Verklaring Uitschrijving	2,737	13,685	0.36%
Verklaring van Inschrijving	11,275	112,750	2.95%
Totaal Producten Bevolking	**161,505**	**1,153,065**	**30.13%**
Rijbewijs			
Rijbewijs	13,117	918,190	23.99%
Rijbewijs 1st verlies	623	62,300	1.63%
Rijbewijs 2de verlies	83	10,500	0.27%
Rijbewijs 3de verlies	1	400	0.01%
Totaal Rijbewijs	**13,824**	**991,390**	**25.91%**
Totaal Baten	**194,749**	**3,826,825**	**100.00%**

Dienst Burgerlijke Stand & Bevolkingregister

Leges & Retributies	2023 Aantal	2023 in Afl.	2022 Aantal	2022 in Afl.	Verschil Afl.	Verschil %	Toelichting
Huwelijk	905	78,690	1,019	88,035	-9,345	-10.62%	
ID	11,599	611,765	13,766	684,005	-72,240	-10.56%	De daling in de aanvraag van ID, heeft te maken met de geldigheidsduur van het document. ID is geldig voor 5 jaar tenzij het om een Cedula met verblijfsvergunning gaat. Voor de ID was er een stijging te zien in 2021 en 2022 aangezien de ID's in die periode zijn verlopen.
Paspoort	6,916	991,915	6,317	890,877	101,038	11.34%	Vanaf 2014 is de geldigheidsduur van het paspoort verhoogd naar 10 jaar. Hierdoor zijn de paspoortaanvragen sinds die datum gehalveerd. Dit betekent dat de aanvragen in 2024 zullen toenemen en het begin van de toename van de paspoortaanvragen is al te zien in het jaar 2023.
Producten Bevolking	161,505	1,153,065	155,513	1,121,005	32,060	2.86%	
Rijbewijs	13,824	991,390	15,926	1,033,020	-41,630	-4.03%	De daling in de aanvraag van rijbewijzen, heeft te maken met de geldigheidsduur van het document. Het rijbewijs is geldig voor 5 jaar. Voor het rijbewijs is er een stijging in 2021 tot 2022, aangezien de DBSB het printen van de rijbewijzen van het KPA heeft overgenomen.
Totaal Leges & Retributies	194,749	3,826,825	192,541	3,816,942	9,883	0,26%	Sinds april 2023 werden de leges van ID en Rijbewijs verhoogd, waardoor een toename van 0.26% is te zien in de totale leges & retributies 2023 ten opzichte van het jaar 2022.

In het retributie- en legesoverzicht hieronder en de bijbehorende grafiek per locatie is te zien dat het DBSB-hoofdkantoor zorgt voor 53% van de retributie en leges, gevolgd door het DBSB LG Smith kantoor met 35% van de retributie en leges en de HBK's met 10 % van de retributie en leges.

Naast de dienstverlenende locaties van de DBSB (hoofdkantoor, L.g. Smith kantoor en HBK's), zijn er ook digitale services. Deze services zijn de buitenlandse en lokale aanvragen voor documenten die via e-mail worden verleend en de DIGI P-5 (voor private sector) en RPL3 (voor overheid diensten). DIGI P-5 en RPL3 zijn digitale platform verbindingen met het DBSB-systeem (PIVA) waarvan direct inzicht kan krijgen van bepaalde gegevens.



Leges & Retributie 2023 per Locatie						
	Aantal producten	2023	% van totaal	Aantal producten	2022	% van totaal
Buitenlandse aanvragen	**1,123**	**ƒ 37,085**	**0.97%**	**1,156**	**ƒ 37,090**	**1%**
Digi P-5 Private Sector:						
Aruba Bank	5,120	ƒ 25,600	0.67%	4,101	ƒ 20,505	1%
CMB	2,998	ƒ 14,990	0.39%	2,214	ƒ 11,070	0%
Totaal Digi P-5 Private Sector	**8,118**	**ƒ 40,590**	**1.06%**	**6,315**	**ƒ 31,575**	**1%**
HBK'S:						
HBK Noord	22,887	ƒ 114,435	2.99%	17,735	ƒ 88,675	2%
HBK Paradera	25,114	ƒ 125,570	3.28%	26,323	ƒ 131,615	3%
HBK Santa Cruz	13,053	ƒ 65,265	1.71%	13,680	ƒ 68,400	2%
HBK Savaneta	11,043	ƒ 55,215	1.44%	10,500	ƒ 52,500	1%
HBK San Nicolas	5,684	ƒ 28,420	0.74%	6,194	ƒ 30,970	1%
Totaal HBK	**77,781**	**ƒ 388,905**	**10.16%**	**74,432**	**ƒ 372,160**	**10%**
Hoofdkantoor	**86,419**	**ƒ 2,012,767**	**52.60%**	**86,252**	**ƒ 1,911,483**	**50%**
L.G. Smith kantoor	**17,299**	**ƒ 1,325,273**	**34.63%**	**21,861**	**ƒ 1,448,489**	**38%**
Lokale Aanvragen	**3,630**	**ƒ 18,500**	**0.48%**	**2,084**	**ƒ 11,780**	**0%**
RPL3 Overheid	**379**	**ƒ 3,705**	**0.10%**	**441**	**ƒ 4,365**	**0%**
Totaal	**194,749**	**ƒ 3,826,825**	**100%**	**192,541**	**ƒ 3,816,942**	**100%**

3.4 HULPBESTUURSKANTOREN ARUBA

De hulpbestuurskantoren (HBK's) zijn in 1991 in leven geroepen. De hulpbestuurskantoren spelen een centrale dienstverlenende rol in hun districten. **De doelstellingen van de Hulpbestuurskantoren zijn:**

a. Het bevorderen van de nabije bereikbaarheid van de overheid zodat burgers niet ver hoeven te reizen voor overheidsproducten en – diensten.
b. Het bevorderen, uitbreiden en verbeteren van de dienstverlening aan de burgers in hun eigen district.

Het beheer en dienstverlening van Informatie Technologie voor HBK San Nicolas wordt geleverd via Dienst Bureau Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister en hun dienstverlener ITP Caribbean (extern). Momenteel beschikken wij over een goed functionerend systeem en de dienstverlening voor wat betreft onderhoud van het netwerk loopt goed.

DE HBK'S BIEDEN MOMENTEEL DE VOLGENDE DIENSTEN AAN HET PUBLIEK;

- WEB-betalingen
- ELMAR-betalingen
- SETAR-betalingen
- Verstrekken van 2 producten van de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister, te weten:
  - Geboorte uittreksel
  - Attestatie de vita

Er zijn 5 Hulpbestuurskantoren: Noord, Paradera, Santa Cruz, Savaneta en San Nicolaas.
Hier kan de burger terecht voor de volgende handelingen:
- Verstrekken van CENSO-documenten (afgifte c.q. verkoop van Attestatie de Vita en uittreksel Bevolkingsregister van Afl. 5,00
- Innen van betalingen voor ELMAR, SETAR en WEB.

BIJZONDERHEDEN:

Het HBK San Nicolas is sinds 16 januari 2023 tijdelijk gevestigd in het RDA-gebouw te Caya Dick Cooper 11. De samenwerking met RDA loopt prima.

Sinds 2017 heeft het HBK te Paradera een grote vooruitgang gezien in verschillende aspecten o.a. een nieuw en ruim gebouw, inrichting, apparatuur, netwerk, IT-ondersteuning, toename in klanten en een betere sfeer voor de medewerkers. Voor wat betreft veiligheid is er dankzij de medewerking van de Bureau MinPres gezorgd voor het installeren van safety glass. Er zijn nog een paar uitdagingen die opgepakt dienen te worden.

Gedurende 2023 was er veel tijd besteed om mensen terug naar het HBK San Nicolas te laten komen en alweer het vertrouwen van de buurt te krijgen, na COVID en na enig tijd gesloten te zijn in 2022 en begin 2023, door het afgekeurde HBK San Nicolas gebouw. Dit is gelukt in 2023 en HBK San Nicolas hoopt nog meer cliënten erbij te krijgen in 2024.

CIJFERS OVER HET JAAR 2023:

Transacties	**Paradera**	34.719
	Santa Cruz	60.215
	Savaneta	22.827
	San Nicolas	35.729

		WEB	ELMAR	SETAR	CENSO	TOTAAL
Totaal geïnd bedragen	**Noord**	1.661.151,15	3.302.100,60	1.293.978,34	113.750	6.370.980,09
	Paradera	1.599.538,85	3.763.964,85	1.407.515,49	125.600	6.896.619,19
	Santa Cruz	2.343.225,00	5.097.936,00	1.682.381,00	65.265	9.188.807,00
	Savaneta	1.811.628,50	3.164.017,95	2.109.269,85	52.055	7.136.971,30
	San Nicolas	982.258,94	1.918.711,39	1.199.281,93	28.420	4.128.672,26

Inningskosten	**Noord**	69.842,00
	Paradera	71.226,00
	Santa Cruz	98.443,00
	Savaneta	98.856,50
	San Nicolas	63.451,50

3.5 BUREAU MFA

Het Bureau Multi Functionele Accommodaties (MFA) kent 4 locaties, Noord, Paradera, Santa Cruz, en Savaneta. De oorspronkelijke intentie was om de kantoorruimtes te verhuren, om de hulpbestuurskantoren daarin te huisvesten, en middels een centrale locatie verschillende diensten te kunnen leveren aan de gemeenschap. Vanwege de gekozen financiële constructie is de huurprijs echter dermate hoog, dat niet veel huurders interesse tonen.

Departamento di Impuesto (DIMP), huurt een kantoor in alle 4 locaties. Serlimar huurt een kantoor in MFA Noord. VDA huurt een kantoor in MFA Paradera en Bureau Interne Diensten werd in 2023 tijdelijk ondergebracht in MFA Savaneta.

Het kampt nog steeds met een onderbezetting van 10 personen. Daar komt nog bij dat er regelmatig activiteiten buiten reguliere werktijden in de MFA's worden georganiseerd, waarvoor huurpenningen worden geïnd. Het personeel bouwt veel overuren op die als time back worden vergoed, hetgeen niet gezond is voor de organisatie.

'MFA SAN NICOLAS'

Door het vorig kabinet zijn toezeggingen gedaan voor de bouw van een MFA-gebouw in San Nicolaas. Echter, omdat de overige MFA's meer hebben gekost dan voorzien, was er voor de bouw van MFA in San Nicolaas niet voldoende financiële ruimte over. Er zijn toezeggingen gedaan, maar verdere concretisering bleef uit.
Het Kabinet Wever-Croes 1 en 2 zetten zich in om de impasse te doorbreken. Een eerder alternatief bleek niet mogelijk te zijn omdat de huurkosten aanzienlijk zouden stijgen. Er wordt thans gewerkt aan een ander alternatief.

GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN:

- Begin 2023 is een voorlichtingscampagne gelanceerd om de vergaderzalen van de MFA's en open zalen bekend te maken als beschikbaar voor verhuur aan het publiek. Deze inspanning heeft positief bijgedragen aan het ontvangen van reserveringen. Alleen de vergaderzaal in MFA Savaneta was niet beschikbaar voor verhuur omdat BID Magazijn daar tijdelijk was gehuisvest.

- Bovendien heeft MFA met succes diverse bewustmakingsactiviteiten georganiseerd in samenwerking met diverse gerenommeerde instanties, gericht op cruciale onderwerpen zoals kanker, geestelijke gezondheid en kindermisbruik. Daarnaast heeft Cedehm ter gelegenheid van Internationale Vrouwendag, ook een bijzonder evenement georganiseerd.

- Serlimar heeft de huur van de ruimte in MFA Noord heeft verlengd.

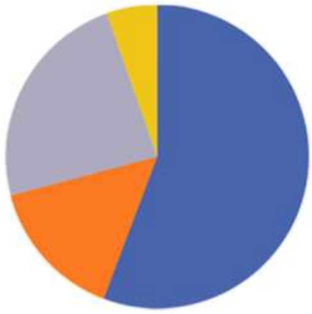
- Hoewel er intensieve inspanningen zijn geleverd, is het helaas niet gelukt om een geschikte huurder te vinden voor de keuken van de MFA's. Er heeft een openbare aanbesteding plaatsgevonden in 2023 voor het verkrijgen van huurders voor de kantines, echter zonder succes

- MFA is in december 2023 begonnen met onderhandelingen om verlichting te verkrijgen voor de parkeerplaats van Savaneta, gelet op veiligheidsaspecten.

OVERZICHT VAN DE HUUROPBRENGSTEN VOOR 2023

Huur MFA voor het jaar 2023

MFA	Total Income
MFA Noord	9,967.60
MFA Paradera	2,705.00
MFA St Cruz	4,240.00
MFA Savaneta	965.00
Total	17,877.60



Nota: Huurpenningen van DIMP worden pas op een latere stadium verreken.



INFRASTRUCTUUR EN RUIMTELIJKE ORDENING 4

ALGEMEEN

Het kabinet Wever-Croes 1 heeft vanaf haar aantreden eind 2017 op het terrein van Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening ambitieuze beleidsplannen vastgesteld en neergelegd in het regeerakkoord 2017-2021 "Hunto pa Aruba" en in het regeerakkoord 2021-2025 "Aruba mester di nos tur".

In het regeerakkoord van november 2017 wordt rekening gehouden met de implementatie van Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties welke onder andere het bevorderen van innovatie op het gebied van infrastructuur en het behoud van de kwaliteit van drinkwater, zeewater en waterrijke natuurgebieden tot doel hebben.

Deze doelstellingen zijn herhaald in het regeerakkoord 2021-2025 "Aruba mester di nos tur". Hierbij zijn aanvullend nieuwe aandachtspunten aangestipt:
- de transparantie en integriteit aan de ene kant,
- de verbetering van dienstverlening en kortere doorlooptijden aan de andere kant

4.1 DIRECTIE INFRASTRUCTUUR EN PLANNING

ALGEMEEN

Het jaar 2023 stond in het licht van het wegwerken van opgelopen achterstanden. In het kader van innovatie is gewerkt aan het automatiseren van processen. Voor wat betreft de rechtspositie van de werknemers, is de DIP in staat geweest om 90% van de bevorderingen die al 10 jaar stil stonden, bij te werken. Er is meer aandacht en energie geïnvesteerd in de organisatie zelf. In het kader van integriteit is er in 2023 een weerbaarheidsscan uitgevoerd. Er is gestreefd om zoveel mogelijk beleidsconform te werken, vergeleken met voorgaande jaren.

De dienst kampt nog steeds met schrijnend personeelstekort. In 2023 waren er nog lopende stafrechtelijke onderzoeken naar mogelijke strafrechtelijk handelen van de voormalige ministers van infrastructuur. Deze onderzoeken hebben een verlammend effect gehad op de dienst.

Er is gestart met intern de zaken op orde te stellen, gedreven door de gedeelde visie en toewijding aan uitmuntendheid, om binnen DIP alle neuzen in dezelfde richting te krijgen.

Het jaar 2023 stond ook in het licht van het wegwerken van opgelopen achterstanden. In het kader van innovatie is gewerkt aan het automatiseren van processen.

INHAALSLAG LOPENDE PROJECTEN

Mede vanwege de strafrechtelijke onderzoeken, en het verlammend effect daarvan, gecombineerd met het schrijnend personeelstekort, zijn forse achterstanden opgelopen in de loop der jaren. In de 2023 is de basis gelegd voor een grootscheepse inhaalaktie, die in 2023 is begonnen en in 2024 moet worden afgerond.

GRONDUITGIFTE

De DIP kent verschillende soorten gronduitgiftes afhankelijk van de bestemmingen zoals residentieel , commercieel, en perceel ontwikkelingen, meestal uitbreidingen.
Gelet op de schaarste van onroerende goederen, moest in 2023 zorgvuldiger worden omgegaan met de verzoeken.
Het optimaliseren van het gebruik van deze gronden en het zorgvuldig plannen van ruimtelijke ontwikkelingen zijn van cruciaal belang om te voldoen aan de behoeften van de huidige en toekomstige generaties. Een doordachte benadering van grondgebruik en -beheer was het doel om duurzame ontwikkeling te bevorderen en waardevolle grondreserves te behouden voor toekomstige behoeften.

Een grote uitdaging zijn de achterstanden, die tot 10 jaar terug kunnen gaan. Hierdoor voldoen van de uitgegeven reserveringen, slechts 11% aan de voorwaarden van financiële draagkracht, en anderen. Gebleken is dat het beleid niet meer voorziet in deze behoeften, waardoor beleidswijzigingen in voorbereiding zijn.

Verzoeken voor residentiele erfpacht zijn achter sinds het jaar 2013. Deze achterstand is mede ingegeven door de schaarste aan terreinen. Het betreft ongeveer 8000 verzoeken. In 2023 is gewerkt om de wachtlijst te verlagen door middel van het project "Caribbean Town", een woningbouwproject. Immers, afgesproken was dat de personen die op de wachtlijst bij DIP stonden, voorrang kregen om in aanmerking te komen voor woningen in het project. Dit verliep in 2023 moeizaam, mede vanwege de starre houding van lokale banken. Om die reden zijn bepaalde voorwaarden zijdens het Land geflexibiliseerd, waardoor lokale banken eerder geneigd zijn om lokale kopers te financiering. In 2024 zal gewerkt worden aan dit project, en aan andere woningbouwprojecten, om tegemoet te komen aan de noodzaak voor betaalbare woningen in Aruba.

- **Nieuwe DIP residentiele uitgiftes**
  - Pre-Reserveringen voor een perceel uitgifte ⊠ 616 brieven uitgestuurd
  - Reserveringen in aanmerking gekomen ⊠ 108 brieven uitgestuurd
  - Overeenkomsten - Akte's - geconcretiseerd in uitgifte ⊠ 70 aktes

PERCEELVORMING TER VERBETERING VAN DOMEINGRONDEN

Perceelvorming verbeteren is een belangrijke stap in het optimaliseren van de ruimtelijke ordening en het efficiënt benutten van beschikbare grond om de duurzame ontwikkeling van stedelijke en landelijke gebieden te bevorderen. Het vereist zorgvuldige planning, samenwerking tussen belanghebbenden en een goed begrip van de lokale omstandigheden en behoeften.
Dit product wordt ook een "uitbreiding " genoemd.

- Er zijn gedurende jaar 2023 1.090 verzoeken behandeld, met andere woorden, aangeboden voor meetopdrachten en afgehandeld; in vergelijking met 2022 (500), is er sprake van een stijging van 118%

VERKAVELINGSPLANNEN PROJECTEN

Verkavelingsplannen zijn essentieel in het proces van landontwikkeling en ruimtelijke ordening. Deze plannen omvatten gedetailleerde tekeningen en specificaties voor de verdeling van een stuk grond in verschillende kavels voor bouwdoeleinden, infrastructuur en groenvoorzieningen.

Verkavelingsplannen omvatten meestal ook de locatie van wegen, paden, openbare ruimtes, parkeerplaatsen en groenvoorzieningen. Hierbij wordt gestreefd naar een evenwichtige verdeling van functies en voorzieningen om de leefbaarheid en kwaliteit van de omgeving te waarborgen.

In dit proces houdt DIP structureel overleg met de nutsbedrijven en andere stakeholders, waardoor het proces wat langer kan duren dan andere vormen van gronduitgifte.

- Er zijn gedurende het jaar 2023 49 verkavelingsplannen goedgekeurd en vastgelegd in een ministeriële beschikking
- Vergeleken met 2022 (28) is er sprake van een verhoging van 75%

COMMERCIËLE PROJECTEN

In 2023 is de aanpak van commerciële projecten opnieuw geëvalueerd en daar waar nodig aangepast. Er is een grondige inventarisatie gedaan van alle lopende verzoeken die om een duidelijke stand van zaken te krijgen. Ook moesten een 30-tal verzoeken, waaronder nieuwe projecten en bestemmingswijzigingen, om verschillende redenen heroverwogen worden.

Een cruciaal onderdeel van de inventarisatie was dat gesprekken zijn gevoerd met alle aanvragers / project ontwikkelaars om een beter beeld te krijgen in de aard van de verzoeken. Deze gesprekken waren bedoeld om een diepgaand inzicht te krijgen in de specifieke uitdagingen waarmee zij werden geconfronteerd en om oplossingen te bespreken. Door open communicatie en samenwerking met de aanvragers kon DIP niet alleen de knelpunten identificeren, maar ook pragmatische oplossingen vinden om deze aan te pakken en herzien van elk afzonderlijk geval. Dit resulteerde in een meer effectieve en efficiënte aanpak van de commerciële projecten.

Deze aanpak heeft geleid tot uitstel in de behandeling van de verzoeken, hetgeen nodig was om beter te kunnen voldoen aan de behoeften van alle betrokken partijen en om succesvolle resultaten te behalen. Het plan van aanpak zal in 2024 resultaten opleveren.

In 2023 is ook projectgroepen ingesteld om commerciële achterstanden aan te pakken in het jaar 2024. Het betreft 800 verzoeken die niet eerder behandeld konden worden vanwege de reeds genoemde uitdagingen, en die in 2024 behandeld zullen worden.

- In 2023 is – na twee jaren stilstand – 1 optie verleend voor commerciële erfpacht.

INHAAL PRECARIO

Precariorecht is het recht dat land Aruba heeft om conform het leges en retributiebesluit, een bedrag te heffen voor het gebruik van grond van Land Aruba door particulieren of bedrijven, voor een korte periode tot maximaal 1 (een) jaar. Dit kan bijvoorbeeld van toepassing zijn op het plaatsen van terrassen, reclameborden, steigers, strandstoelen, kiosken en of andere objecten op grond van Land Aruba. Met het precariorecht kan het Land compensatie vragen voor het gebruik van de openbare ruimte en zo haar kosten dekken of extra inkomsten genereren.

De achterstand in het behandelen van precario aanvragen was 3 jaar, nadat in 2020 de behandeling van verzoeken voor precario's vrijwel geheel was stopgezet. Daardoor zijn er veel rechtszaken aangespannen tegen het Land op basis van "fictieve weigering".

De inhaal van deze achterstanden was prioriteit in 2023, en het was een nodige stap om de financiële integriteit en rechtvaardigheid te waarborgen en ook om fictieve weigering van aanvragers te voorkomen. Deze inhaalslag was noodzakelijk om ervoor te zorgen dat alle partijen gelijk worden behandeld en dat er geen ongerechtvaardigde voordelen ontstaan door achterstallige betalingen. Door deze kwestie aan te pakken, kan DIP een vaste basis leggen voor toekomstige financiële planning en budgettering, en ervoor zorgen dat alle betrokkenen bijdragen aan de publieke voorzieningen en infrastructuur op een eerlijke en evenredige manier.

- Inhaalslag van 1.020 precario's sinds aanvang inhaalslag (november 2022) waarvan 900 precario's in het jaar 2023; vergeleken met de periode 2020-oktober 2022 (160) is dit een verhoging van 4625%; Precario's van alle hotels en strand aangelegenheden die geen bezwaren hadden, werden verlengd.
- Totaal gefactureerd aan precario sinds najaar 2022: Afl. 560.000; vergeleken met de periode 2020-oktober 2022 (Afl. 58.000) is dit een verhoging van bijna 10 keer zoveel

PERCEEL BEZIT

De afdeling perceelbezit is verantwoordelijk voor het beheren en registreren van alle percelen grond die eigendom zijn van Land Aruba. Deze afdeling houdt gedetailleerde records bij van de erfpachtrechten, juridische documentatie en eventuele veranderingen in het perceelbezit. Ze spelen een essentiële rol bij het verzekeren van de wettelijke naleving en het handhaven van een nauwkeurige en actuele database van alle grondbezittingen van de organisatie. Daarnaast kan de afdeling perceelbezit ook betrokken zijn bij het afhandelen van transacties zoals verkoop, verhuur of overdracht van grondbezit, en het verstrekken van advies met betrekking tot perceelbezit en grond gerelateerde zaken.

- In 2023 zijn er 120 overeenkomsten verleend, waaronder verlenging van erfpachtsrecht, woningbouw huur (van eerdere jaren), splitsingen en andere producten.

SEROE COLORADO EN OMGEVING

Er bestaat veel interesse in de woningen van Seroe Colorado, voormalig "Colony" genoemd. De meeste woningen in Seroe Colorado bevinden zich echter in een zeer slechte staat. Nadat de woningen door Valero werden overgedragen aan Land Aruba, is structureel geen aandacht geschonken aan dit project. Regeringen hebben toen geen duidelijk beleid toegepast. Zo hebben enkele werknemers en voormalige werknemers van DIP – in strijd met het beleid – de beschikking gekregen over (meerdere) woningen in Seroe Colorado. Andere burgers zijn in de huizen gaan wonen zonder huur te betalen, tot de dag van vandaag. Aan sommigen is beloofd dat zij de woning mogen kopen, en sommigen hebben zelfs al in het huis geïnvesteerd, om verder verval te voorkomen. Slechts een klein aantal bewoners heeft een geldige huurovereenkomst, of geldige titel om daar te wonen.

Hierdoor is in juli 2020 is een forensisch onderzoek ingesteld - door de toenmalige minister van Infrastructuur - naar mogelijke misstanden in het uitgeven van terreinen te Seroe Colorado. Hiervoor is het bedrijf Caribbean Forensic ingehuurd. Dit onderzoek is - ondanks talloze pogingen van de (huidige) minister en de leiding van DIP om dit te versnellen – nog niet afgerond. Zolang het onderzoek gaande is, kan het dossier Seroe Colorado niet in behandeling worden genomen. Door het bedrijf is toegezegd dat in 2024 het onderzoek zal worden afgerond en het rapport van bevindingen zal worden opgeleverd. Aan de hand hiervan zal een plan van aanpak worden opgesteld om de eventuele misstanden recht te trekken, en om een woning bouw project Seroe Colorado te ontwikkelen.

ROPV EN BELEID

Naleving van de nieuwe wet op ruimtelijke ontwikkeling (ROPV) houdt in dat de organisatie of entiteit voldoet aan de voorschriften en richtlijnen die zijn vastgesteld in de recent aangenomen wetgeving met betrekking tot stedelijke en regionale planning. Dit omvat het aanpassen van bestaande beleidsmaatregelen, procedures en praktijken om in overeenstemming te zijn met de nieuwe wet, evenals het nemen van maatregelen om te voldoen aan specifieke eisen zoals planningstoestemmingen, milieunormen en sociale verantwoordelijkheid. Het doel van naleving is om ervoor te zorgen dat ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt binnen een juridisch kader dat zowel de belangen van de gemeenschap als die van individuele belanghebbenden beschermt. Dit heeft vooral in 2023 geleid tot een belangrijke aanpassing in de organisatie. Ook worden knelpunten meegenomen in voorbereiding op de vernieuwing van de ROPV in 2026.

VERNIEUWING VAN CARNAVALSBELEID

In 2023 is het beleid grondig herzien met als doel de bescherming van gegevens, integriteit en procedures met betrekking tot de inning en debiteuren te waarborgen. Deze herziening was essentieel om ervoor te zorgen dat de organisatie volledig voldeed aan de hoogste normen van gegevensbescherming, professionele ethiek en verantwoording. Het herziene beleid omvatte een gedetailleerde analyse van onze procedures voor het innen van betalingen en het beheren van debiteuren, met speciale aandacht voor het veilig omgaan met persoonsgegevens. Hierbij lag de nadruk op het creëren van duidelijke richtlijnen en processen om ervoor te zorgen dat alle transacties nauwkeurig werden gedocumenteerd en dat de privacy van gegevens van klanten en debiteuren werd beschermd. Daarnaast zijn er stappen ondernomen om de bescherming van gegevens te verbeteren door meer aandacht te besteden aan de veiligheid van de informatiesystemen en het implementeren van strikte controlemechanismen om ongeoorloofde toegang tot gevoelige informatie te voorkomen.

Een ander belangrijk aspect van de herziening was het versterken van het interne controlesystemen om het risico op gegevensinbreuken te minimaliseren en de integriteit van de financiële operaties te waarborgen. Dit omvatte onder meer het trainen van medewerkers over de juiste omgang met gevoelige informatie en het invoeren van protocollen voor het melden en aanpakken van incidenten en ook om de burgers te informeren en opleiden over het belang van privacy.

PROCESSEN, ORGANISATIE EN INNOVATIE

• PROCESSEN

In het jaar 2023 heeft DIP de operationele aanpak herzien en een belangrijke verschuiving gemaakt in de manier waarop DIP processen beheert. Een van de voornaamste initiatieven was het delegeren van meer verantwoordelijkheden aan de unitmanagers en het vergroten van hun autorisatie om beslissingen te nemen binnen hun respectievelijke afdelingen zoals het kunnen uitsturen van bepaalde standaardbrieven, het uitsturen van meetopdrachten direct naar Kadaster en overleg met andere diensten.

Door deze strategische verschuiving kon DIP de operationele efficiëntie verbeteren en de besluitvorming versnellen. De unitmanagers kregen meer ruimte om proactief te handelen en snel te reageren op veranderende omstandigheden, wat leidde tot een meer efficiënte en wendbare organisatie.

Bovendien bevorderde deze aanpak een cultuur van eigenaarschap en betrokkenheid bij de unit managers, omdat zij meer verantwoordelijkheid kregen voor het succes van hun afdelingen. Dit leidde tot een grotere motivatie en inzet binnen het team, wat op zijn beurt de algehele prestaties ten goede kwam.

Hoewel deze verschuiving niet zonder uitdagingen kwam, slaagde DIP er in om de juiste balans te vinden tussen delegeren en toezicht houden. Door duidelijke richtlijnen en kaders te handhaven, kon DIP ervoor zorgen dat beslissingen in lijn waren met de overkoepelende doelstellingen en strategieën. Hierdoor werd een realistische planning mogelijk voor 2024, waar meer processen en kaders rechtgetrokken moeten worden. Al met al heeft deze aanpak DIP in staat gesteld om de processen te optimaliseren en de operationele efficiëntie te verbeteren, waardoor DIP beter in staat is om te concurreren in een snel veranderende zakelijke omgeving.

• ORGANISATIE

Er zijn verschillende trainingen en coaching trajecten aangeboden aan de werknemers. Er is ook meer tijd besteed aan de verschillende interne organisatorische knelpunten die opgelost moesten worden, zoals rechtsposities.
Voorop stond om de organisatie te motiveren in 2023, gezien de onderzoeken en de daarmee verband houdende schommelingen in de organisatie over de laatste jaren: Bring back trust!

• INNOVATIE

Op het gebied van innovatie is er in 2023 geïnvesteerd in het automatiseren van front-office processen; er is ook gestart met het traject voor de komende jaren om ook back-office processen adequaat te kunnen draaien. Ook is er geïnvesteerd in aankoop van digitale hulpmiddelen zoals laptops en screens.

INTEGRITEIT

• WEERBAARHEIDSSCAN

In 2023 is in het kader van het Landspakket een grondige weerbaarheidsscan uitgevoerd met als primaire focus de integriteit van de systemen, gegevens en processen te waarborgen. Deze scan was van cruciaal belang om te garanderen dat de organisatie bestand is tegen potentiële bedreigingen op het gebied van integriteit, zowel van buitenaf als van binnenuit, en om ervoor te zorgen dat de processen veilig zijn en onze operationele continuïteit gewaarborgd blijft.

Tijdens de weerbaarheidsscan werden verschillende aspecten van de integriteitsrisico's en operationele processen onderzocht om mogelijke zwakke punten en kwetsbaarheden te identificeren. Dit omvatte een grondige evaluatie van de cultuur van de organisatie, en regelgeving.

De nadruk is om de organisatie weerbaarder te maken tegen ondermijning en fraude rondom vastgoed. Het rapport van aanbevelingen wordt in 2024 opgeleverd.
Op basis van de bevindingen van de scan zal een uitgebreid actieplan worden opgesteld om mogelijke risico's te verminderen en de integriteit van DIP te versterken.

- **BUREAU INTEGRITEIT ARUBA- TRAJECT SAMENWERKING ALS PILOT DIENST, INTERNE ONDERZOEKER EN VERTROUWENSPERSOON**

DIP heeft zich in 2023 aangemeld voor diverse trajecten van het pilotproject van Bureau Integriteit Aruba (BIA) waarbij de nadruk wordt gelegd op preventie. Dit was nodig gezien de grove integriteitsbreuken binnen de organisatie in de afgelopen jaren, wat op zich veel interne en externe problemen voor de integriteit van DIP hadden veroorzaakt.

Een vertrouwenspersoon integriteit is een persoon in dienst van land Aruba die belast is met het bevorderen van ethisch gedrag, en het bieden van ondersteuning aan medewerkers die te maken krijgen met ethische dilemma's of integriteitskwesties. De vertrouwenspersoon integriteit fungeert als een onpartijdige en vertrouwelijke bron waar medewerkers terecht kunnen met vragen, zorgen of klachten met betrekking tot integriteit. Daarnaast speelt de vertrouwenspersoon integriteit een actieve rol bij het promoten van een cultuur van integriteit en ethisch gedrag binnen de organisatie.

Om ervoor te zorgen dat DIP preventief en reactief kan handelen op het moment van een melding van integriteitsbreuk, is bij DIP ook een interne onderzoeker aangewezen.

Voorts is DIP ook onderdeel van een van de eerste diensten die de samen met BIA integriteitsprotocollen zal introduceren. Dit allemaal is van groot belang om daadwerkelijk het boek te sluiten met de donkere pagina’s van integriteitsschendingen en corruptie die in DIP aan de orde van de dag waren, en de verschillende strafrechtelijke onderzoeken waar alle ministers van infrastructuur sinds 2001- met uitzondering van de huidige minister van infrastructuur – betrokken waren. En met name om ervoor te zorgen dat deze historie ook nooit meer plaats zal vinden.

In 2023 begon DIP dus uitgebreid en openlijk over integriteit te spreken om met de cultuur van het verleden te breken en om een nieuwe cultuur te introduceren van transparantie, eer en trots.

In 2024 zal verder worden gewerkt aan gedragscodes, meldpunt en andere belangrijke instrumenten die de DIP zal invoeren om integriteit nog nader te benadrukken. DIP is ook de enige dienst van het ministerie AZIORO die meedoet aan deze pilot.

FINANCIËLE RAPPORTAGE

Er is ook een inhaalslag gemaakt in het factureren en innen van erfpachtcanon inclusief jaarlijkse kohieren. In 2023 is totaal 32 miljoen Arubaanse guldens gefactureerd, waardoor de voorgestelde target is behaald. De DIP is erin geslaagd om de debiteurenachterstand vanaf het jaar 2014 bij te werken. Dit was de achterstand van het niet tijdig opvoeren van de nieuwe erfpachtsuitgifte’s in de administratie ten behoeve van het inningsproces.

In vergelijking met vorig jaar is de financiële productie met 25% gestegen. Deze significante toename wijst op een verbeterde efficiëntie, groeiende inspanning van de werknemers of mogelijk beide. Het geeft ook aan dat de beslissingen en operationele inspanningen van DIP vruchten beginnen af te werpen. Deze stijging is dankzij verschillende factoren, zoals nieuwe, verbeterde processen, uitbreiding van diensten of betere prestaties van bestaande klanten. Het is een bemoedigend teken van vooruitgang en succes voor de organisatie.

Er is ook een stijging te zien in de facturatie vergeleken met jaar 2022 op andere terreinen, zoals:

- bestemmingswijzigingen Afl. 17,000 extra
- omzetten huur in erfpacht en splitsing Afl 24,000 extra
- huur voor woningbouw (oude situaties) Afl 46,000 extra,
- huurgronden Afl 200,000
- vergoeding voor grondgebruik Afl 167,000

CONCLUSIE

Ondanks dat 2023 een uitdagend jaar was voor DIP, vanwege de omstandigheden en erfenissen uit het verleden die rechtgezet moesten worden, heeft DIP heel hard gewerkt om de doelen te bereiken. Vooral opmerkelijk was de toewijding en motivatie binnen het team, die hebben geholpen om obstakels te overwinnen en vooruitgang te boeken. De medewerkers hebben samen gestreden, zich aangepast aan veranderingen en zijn sterker uit de uitdagingen gekomen. Deze ervaring heeft DIP niet alleen veerkrachtiger gemaakt, maar heeft ook een solide basis gelegd voor groei en succes in de toekomst. In 2024 zullen de eerste vruchten van de inspanningen zichtbaar worden.

4.2 DIENST LANDMEETKUNDE EN VASTGOEDREGISTRATIE

Met betrekking tot het functioneren van de Dienst Landmeetkunde en Vastgoedregistratie (DLV) worden een verhoogde efficiëntie en effectiviteit nagestreefd waarbij aan de dienst (wettelijk) toebedeelde taken correct worden uitgevoerd. Daarbij wordt zoveel als verantwoord mogelijk, ingespeeld op de vraag naar producten en diensten van de DLV met een daaraan beantwoordende productie, kwaliteit en tijdigheid. Modernisering (door automatisering) van de bedrijfsvoering van de DLV, zal hierbij steeds een grote rol spelen. Dit allemaal in uitvoering en uitwerking van zowel het regeringsbeleid als de missie, visie en doelstellingen van de DLV.

Invulling van de taken van de DLV waar de betreffende personeelsleden van de DLV in gekend c.q. mee bekend zijn en inhoud aan geven, is gericht op het realiseren van de volgende omstandigheden die de dienst, overheid en gemeenschap van Aruba, aangaan:

- Het bevorderen van de rechtszekerheid in het onroerende goederenverkeer door een actueel, betrouwbaar en modern kadaster;
- Het beschikbaar komen van actuele, op moderne wijze ontsluitbare geo-informatie;
- Een klantgerichte en efficiënte DLV die handelt naar een kostendekkend functioneren;
- Gemotiveerde DLV-personeelsleden;
- Verhoogde productiviteit;
- Verbeterde bedrijfsprocessen en informatiehuishouding bij de DLV waarbij ook wordt beoogd verkorting van doorlooptijden van de uitvoering van opdrachten.

VOORGENOMEN DOELSTELLINGEN VOOR 2023:

In het jaar 2023 zullen activiteiten i.h.k.v. het behalen van de volgende doelstellingen aandacht verkrijgen:

- De afronding van wet- en regelgeving met betrekking tot de kadastrale registratie;
- Oppakken tot het terugdringen van de achterstand in het omzetten van overgedragen delen van percelen zodat dan elk o.b.v. een kadastrale aanduiding is te identificeren;
- Het functioneren van de DLV maakt het aanpassen van tarieven mogelijk en noodzakelijk t.b.v. ook een kostendekkende DLV;
- Professionele klanten en particulieren kunnen informatie uit de kadastrale registratie digitaal opvragen en verkrijgen;
- Geodetische en cartografische producten zijn geo-gerefereerd aan het nieuwe in te voeren meetkundige grondslagnet;
- Metingen zullen met moderne meetinstrumenten en hoofdzakelijk GPS digitaal geschieden en op die wijze worden vastgelegd, gecontroleerd en verwerkt;
- De kadastrale kaart en aan ander actueel beeldmateriaal van het grondgebied van Aruba ontleende data, zijn in digitale vorm in een database opgenomen en waar vanuit gegevens zowel in digitale als analoge vorm kunnen worden geleverd;
- De afronding van de kadastrering van het grondgebied van Aruba is structureel opgepakt;
- Het management wordt voor de doorloop, behandeling en management-informatie m.b.t. opdrachten ondersteund met een geautomatiseerd informatiesysteemsysteem;
- De modernisering van de bedrijfsvoering heeft geleid tot een verhoogde efficiëntie, klantvriendelijkheid en productiviteit.

GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN IN 2023:

Vooropgesteld dat bij de voorgenomen doelstellingen 2023 het gaat om doelstellingen die heel nauw met elkaar zijn verweven. Daardoor vallen vele van tot het overgrote deel daarvan behorende doelstellingen, niet geheel zelfstandig te bereiken. Door die verwevenheid kan een ontwikkeling m.b.t. ene doelstelling, bevorderend of vertragend werken voor het behalen van één of meerdere van de andere doelstellingen.

Met inachtneming van de eerder beschreven, in deze toepasselijke strategie om een doelstelling duurzaam te realiseren, kan een in een bepaald traject ontplooide en afgeronde activiteit op zich al als het behalen van een deel van de doelstelling (mijlpaal) worden beschouwd. Immers worden die mijlpalen niet gehaald, zo ook niet de daaraan gekoppelde doelstelling(en).

Het bereiken van een doelstelling c.q. mijlpaal kan ook inhouden het hebben vervuld van een complex en langdurig traject dat in voorkomende gevallen over meer dan een jaar kan lopen. Kortom, geen van voornoemde doelstellingen zijn volledig gerealiseerd terwijl bij die betreffende de modernisering van de bedrijfsvoering, het gaat om een continu proces. Wel zijn enige belangrijke, concreet op het daarmee gelijktijdig realiseren van menige van die doelstellingen gerichte activiteiten, uitgevoerd.

En door hierop voort te borduren, kunnen de betreffende trajecten verder worden doorlopen tot afsluiting. Van deze activiteiten worden de vier belangrijkste genoemd onder het stuk “Aanvullende gerealiseerde doelstellingen”. Hierbij wordt tevens vermeld dat over 2023 m.b.t. de bijhouding van de openbare registers en de hieruit voortvloeiende bijhouding van de kadastrale registratie, geen aanhangige opdrachten kenden terwijl bij de technische/kadastrale sectie van de DLV dat wel en als verderop weergegeven in het overzicht ter zake op sheet nummer 10 het geval was.

Voorgenomen te realiseren doelstellingen vergen een gedegen voorbereiding en uitvoering van activiteiten om het zover te laten komen. Hiervoor moet toereikende capaciteit bij de Dienst Landmeetkunde en Vastgoed registratie aanwezig zijn wat over 2023 niet het geval was. Hierdoor moesten keuzes worden gemaakt. Activiteiten bedoeld om bestaande heel grote risico’s voor de bedrijfsvoering te ondervangen, gingen voor.
Daarbij wordt zoveel als haalbaar en verantwoord geacht, met bedoelde activiteiten het realiseren van meerdere doelstellingen gelijktijdig te dienen. Bedoelde activiteiten kunnen ook een lange, in voorkomende gevallen zelfs een meerjarige uitvoeringsduur (incl. voorbereiding) hebben. Door de onderlinge verwevenheid van de activiteiten om onderhavige doelstellingen te realiseren, moeten meerdere van de activiteiten gelijk of in een vereiste volgorde uitgevoerd worden om succesvol te kunnen zijn. Het was onverantwoord om onder de werksituatie die in 2023 bij de DLV had geheerst, meerdere activiteiten die de hele dienst zouden aangaan, gelijktijdig uit te voeren.

AANVULLENDE GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN:

- De gegunde werken van het daarmee tezamen te dienen project waarmee bij de DLV in 2024 zullen worden gerealiseerd de voor het in eerste instantie creëren van een solide uitgangssituatie ter zake, geautomatiseerd informatiesysteem ter vervanging van het CadSys dat thans de voor de bijhouding van de Openbare Registers en de kadastrale registratie toegepaste Registracion Automatisa Kadaster Aruba (RAKA) ondersteunt, dienst brede vergrote zowel mogelijkheden als uniformiteit aangaande de doorloop, behandeling en management-informatie m.b.t. opdrachten en een compleet nieuwe IT-infrastructuur;

- Het met gebruikmaking van de resultaten van het in 2023 opgeleverde werk voor het maken van een query om daarmee gegevens uit het geautomatiseerde informatiesysteem CadSys van het Kadaster Nederland dat thans ‘End of live” is en waarmee het RAKA wordt ondersteund, te extraheren en weg te schrijven in een Excel-bestand en middels toepassing van GIS kunnen tonen van onderling gekoppelde gegevens van in de RAKA en op de kadastrale kaart voorkomende (deel)percelen;

- Het o.b.v. een daartoe door het Land Aruba gegund werk, opgeleverde van de zijdens de Universiteit Twente door de hoogleraar prof. J.A. Zevenbergen opgemaakte ‘Voorbereidingsplan voor het ontwikkelingsprogramma voor de DLV van Aruba’ en de in uitvoering hiervan door het Land Aruba opgegeven, verlangde uitwerking van de voor de bedrijfsvoering van de DLV dringendste onderdelen daarvan;

- Het hebben verzet van een ander belangrijke stap voor het dichter komen bij het boven het dak van de Multi Functionele Accommodatie te Savaneta realiseren van een tweede, door de DLV te gebruiken en beheren vaste GPS-station in de zin van het hebben geïnstalleerd van de GPS-antenne.

PRODUCTIE VAN DLV IN CIJFERS:

TOTALE INKOMSTEN BIJ HYPOTHEEKKANTOOR 2023
(VOLGENS GEGEVENS RAKA)

INZAGES EN KOPIEëN

RAKA		INKOMSTEN		
Soort werk	**Aantal**	**Verrekeningen**	**Contant**	**Totaal**
Negatieve mededeling	456	560,00	3.088,00	3.648,00
Object	13866	7.080,00	416.248,00	423.328,00
Object beperkt	7942	2.776,00	162.776,00	165.552,00
Registerstuk	3371	2.960,00	170.432,00	173.392,00
Subject	224	1.264,00	10.816,00	12.080,00
Totale Inkomsten	**25859**	**14.640,00**	**763.360,00**	**778.000,00**

STUKKEN

RAKA		INKOMSTEN		
Soort werk	**Aantal**	**Verrekeningen**	**Contant**	**Totaal**
Afgifte legaat	10		990,00	990,00
Akte van rectificatie	30		2.385,00	2.385,00
Beeindiging erfpachtsrecht	1	105,00		105,00
Cessie/subrogatie	4		180,00	180,00
Conservatoir beslag	14		560,00	560,00
Conservatoir maritaal beslag	2		80,00	80,00
Doorhaling hypotheek	1492		126.820,00	126.820,00
Erfpachtverlening	158		19.665,00	19.665,00
Executoriaal beslag	41	680,00	960,00	1.640,00
Gerechtelijke uitspraak	1		120,00	120,00
Huwelijkse voorwaarden	5		405,00	405,00
Hypotheek	86		16.245,00	16.245,00
Krediethypotheek	1439		272.766,00	272.766,00
Kwijting	11		1.170,00	1.170,00
Kwijting/Gunning	13		1.425,00	1.425,00
Levering	4		525,00	525,00
Ondersplitsing	2		315,00	315,00
Opheffen beslag	99	340,00	8.075,00	8.415,00
Overdracht	511		59.400,00	59.400,00
Overig stuk	57		5.550,00	5.550,00
Prijsgeving en wederuitgifte	11		1.635,00	1.635,00
Procesverbaal van publieke verkoping	24		2.760,00	2.760,00
Ruiling	4		510,00	510,00
Scheiding en deling	147		16.500,00	16.500,00
Schenking	88		10.305,00	10.305,00
Splitsing in appartementsrechten	4		4.410,00	4.410,00
Tenaamstelling	30		3.300,00	3.300,00
Verjaring	1		180,00	180,00
Verkoop en koop	766		90.030,00	90.030,00
Verkoop/koop vruchtgebruik	1		150,00	150,00
	5056	**1.125,00**	**647.416,00**	**648.541,00**

RAKA		INKOMSTEN		
ALLE WERKZAAMHEDEN	**Aantal**	**Verrekeningen**	**Contant**	**Totaal**
	30915	**15.765,00**	**1.410.776,00**	**1.426.541,00**

AANHANGIGE OPDRACHTEN 2023 M.B.T. KADASTRAAL/TECHNISCHE SECTIE VAN DLV:

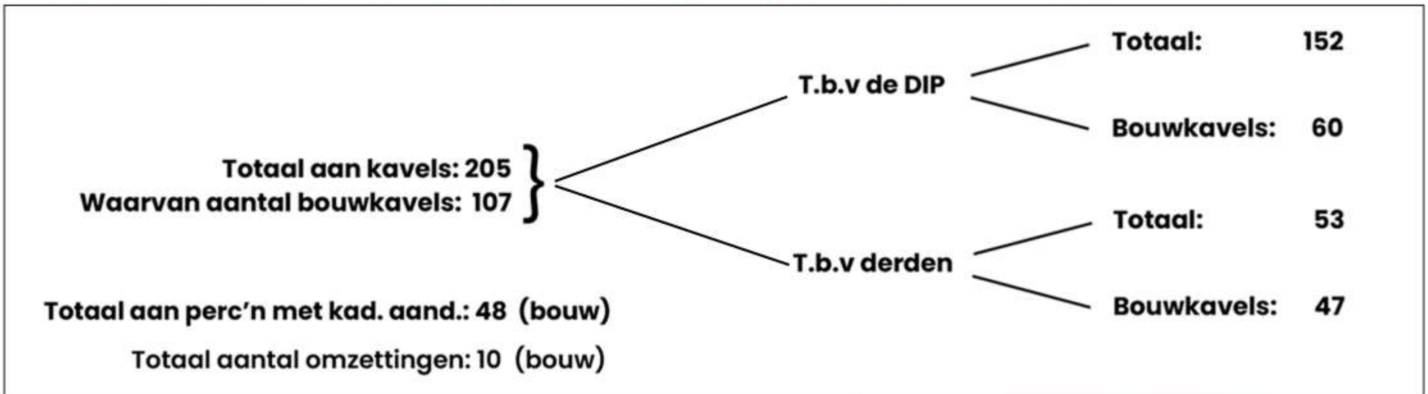
Soort opdrachten	Aanhangig 1-1-2023	Aanhangig 31-12-2023
Meetopdracht van de DIP t.b.v. het vormen van percelen	228	331
Meetopdracht van anderen dan de DIP t.b.v. het vormen van percelen	* 94	* 94
Totaal	**322**	**425**

* = Een deel van deze opdrachten is in het verleden tot stand gekomen als gevolg van meetopdrachte van de DIP, n.a.v. een andere destijds toegepaste administratie.

Soort opdrachten	Aanhangig 1-1-2023	Aanhangig 31-12-2023
Opdrachten van niet overheidsdepartementen m.b.t. informatieopvraag waaronder grensaanwijs	222	243
Opdrachten m.b.t. dienstverlening aan overheidsdepartementen	165	179
Totaal	**387**	**422**

Opmerkingen:
- Alle interne opdrachten werden buiten beschouwing gelaten.
- Aanhangige aanvragen zijn incl. oude aanvragen.

AANTAL DOOR DE DLV INGEMETENKAVELS ANNO 2023:



TOTALE INKOMSTEN BIJ PLANBUREAU ANNO 2023

Soort werk	Verrekeningen (INKOMSTEN)	Contant (INKOMSTEN)	Totaal (INKOMSTEN)
Splitsingen	285.725,00	8.579,99	294.304,99
Grensaanwijs	3.150,00	54.779,40	57.929,40
Landm onderst civiele werker	9.212,50	0,00	9.212,50
Situatieplan	722,50	74.542,52	75.265,02
Techn. Info	355,00	3.717,52	4.072,52
Afschrift meetbrief	67,50	105,00	172,50
Overige	0,00	5,00	5,00
Totale inkomsten	**299.323,50**	**141.729,43**	**440.961.93**

Het functioneren van de Dienst Landmeetkunde en Vastgoedregistratie zal gedurende het jaar 2024, bijzonder grote uitdagingen vervatten. Zonder kordaat en op een structurele wijze te kunnen voorzien in de dringende behoefte aan versterking van de mens-capaciteit van die dienst met goed gekwalificeerde krachten om daarbij een gezonde verhouding tussen de bezetting en de werklast te realiseren, is het zeker niet uit te sluiten dat gemeld functioneren niet tot klachten zal leiden.

4.3 DIENST OPENBARE WERKEN

De Dienst Openbare Werken (DOW) heeft tot taak het zorg dragen voor - en of een bijdrage leveren aan - een goed geordende en kwalitatief hoogwaardige fysieke leefomgeving op Aruba ten behoeve van de Arubaanse gemeenschap, haar gasten, haar strategische partners in het Koninkrijk en de overige partners in de Caribische- en Latijns-Amerikaanse regio. Bovendien ondersteunt de dienst de regering en overheid in het nemen van beleidsmatige beslissingen en het verzorgen van vervoers- en werkcapaciteit. Het streven blijft om inhoud te geven aan het beleid van de regering en de minister van Infrastructuur door dit beleid te vertalen naar strategische ontwikkeling en tastbare projecten, rekening houdend met de SDG's.

De DOW zal eveneens samenwerkingsverbanden blijven aangaan met zowel de publieke als private sector, lokaal en internationaal, opdat kennis en ervaring kan worden uitgewisseld, alsmede het nodige doen om steeds paraat te zijn om bij calamiteiten snel te kunnen optreden.

DIRECTIE EN STAFAFDELING

GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN 2023

- Opleidingsplan;
- Procesbeschrijving afdeling P&O;
- Beoordelingssysteem handboek;
- Prestatiemanagement;
- Ziekteverzuimbeleid;
- Salarisadministratie;
- Digitalisatie en implementatie;
- Werving en selectieproces voor diverse functies.

Een andere belangrijke doelstelling is de **Reorganisatie**. Het proces is reeds opgestart, maar nog niet afgerond.

AFDELING BELEID EN TOEZICHT

GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN 2023

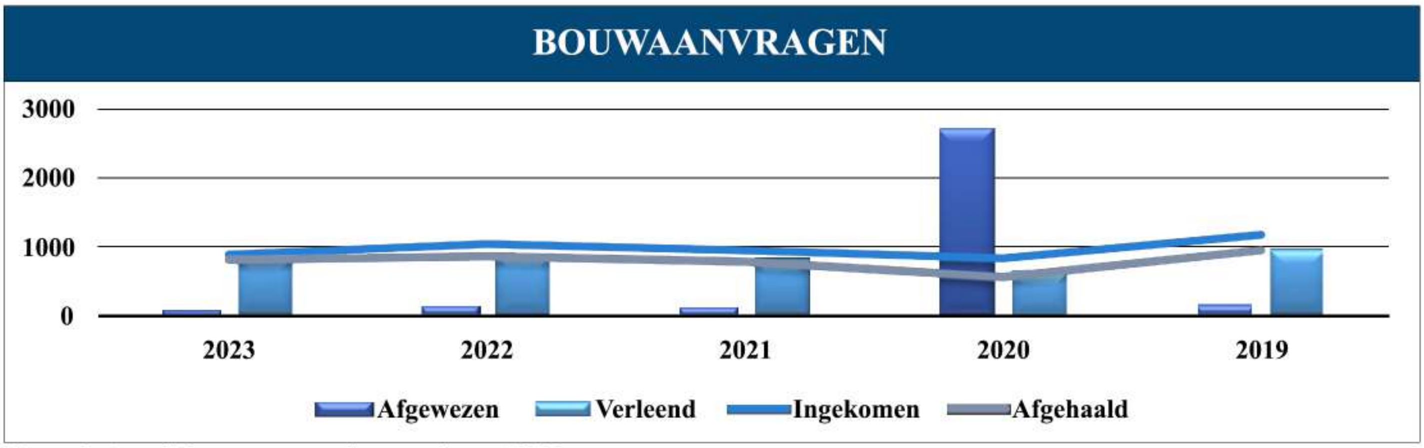
- Het aantal afgehandelde/behandelde bezwaren: 17 (7 tegen afwijzende Beschikking, 3 LOB, 2 tegen verleende bouwvergunning en 5 tegen handhaving/afbraak);
- De Bouw- en sloopverordening begint middels diverse landsbesluiten in werking te treden en wordt sedert 15 december 2023 toegepast, voor zover de artikelen uit de Bouw- en woningverordening zijn komen te vervallen. De werkprocessen van de Welstandscommissie zijn ook aangepast aan het Landsbesluit Welstandscommissie, die inmiddels in werking is getreden;
- De Beoordelingscyclus heeft het jaar doorlopen;
- Concipiëren templates m.b.t. rapporten, aanschrijvingen/sommaties en bestuurlijke boetes;
- Het project legaliseren Kinderopvang is afgerond. De benodigde informatie met betrekking tot de gebouwen en bestemming is doorgegeven en de wetgeving m.b.t. de kinderopvang is reeds in werking gesteld. Dit betreft verder geen aangelegenheid van de DOW.
- De 'Recommendation paper on Climate Change and Infrastructure (for fundings)' is vrijwel afgerond maar zal in 2024 van de laatste (financiële) informatie worden voorzien om aan de minister aan te bieden;
- Toepassen controle & handhaving is voortgezet. Er zijn nieuwe templates gemaakt maar nog niet geïmplementeerd (i.v.m. afwachten inwerkingtreding Bouw- en Sloopbesluit). Dit zal in het eerste kwartaal van 2024 geschieden;
- Het gis-dashboard voor afdeling Toezicht (controleurs) is geïmplementeerd en wordt (in pilot) meegewerkt;

- Er is een betere coördinatie en toezicht op civieltechnische graafwerkzaamheden verricht door utiliteitsbedrijven. Er zullen in de toekomst boetes worden gegeven indien men zich niet aan de voorwaarden van de Graafwerkvergunning houdt dan wel indien de weg/bermen niet deugdelijk en/of binnen de gestelde termijn worden afgedicht. Hiertoe is het Graafwerkbeleid aangepast.
- Interne training nieuwe Bouw- en sloopverordening en inwerking getreden landsbesluiten (Bouw- en sloopbesluit I, Landsbesluit Welstandscommissie);
- Nieuwe vergunningaanvraag en checklists opgesteld;
- Beleid Wegencategorisatie gereviseerd en geüpdatet;
- Beleid Graafwerk gereviseerd en geüpdatet;
- Kabels en Leidingenovereenkomst (PPP) gereviseerd en aangepast;
- Diverse contracten (LNG en PPP) opgesteld, nog niet in werking aangezien het LNG-project nog niet klaar is om te beginnen.

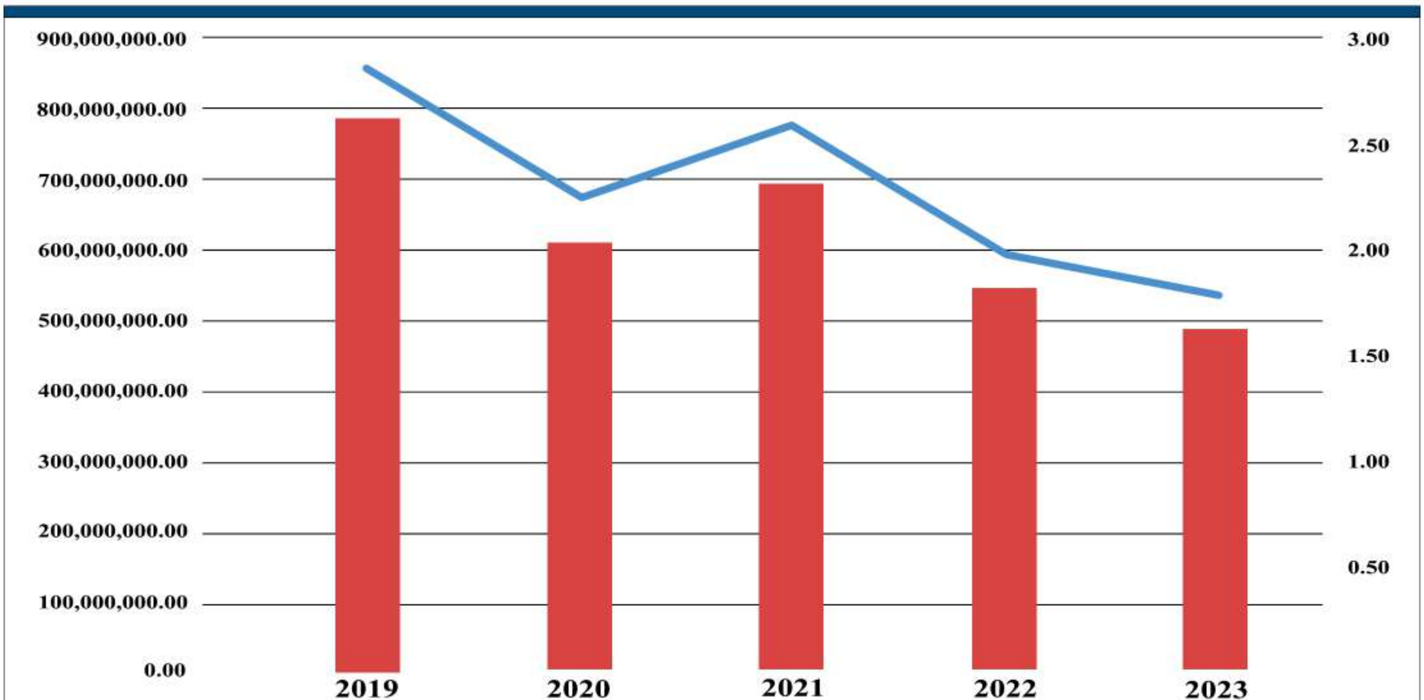
GEDURENDE HET JAAR 2023 ZIJN ER OP DE AFDELING TOEZICHT 888 BOUWAANVRAGEN INGEDIEND.

- 888 bouwaanvragen binnengekomen;
- 857 bouwaanvragen verleend;
- 81 bouwaanvragen afgewezen;
- 810 bouwaanvragen opgehaald.

Met een totale bouwwaarde van Afl. 536.400.342,=, en een totaal aan leges Afl. 1.620.162,=.



Figuur 1. Aantal bouwaanvragen/vergunningen 2023



	2019	2020	2021	2022	2023
Totale Leges	2,616,717.00	2,031,483.00	2,317,908.00	1,815,195.00	1,620,162.00
Bouwwarde	856,315,456.00	674,497,761.00	777,346,491.00	592,256,670.00	536,400,342.00

Figuur 2. Leges en Bouwwaarden

NIET ALLE DOELSTELLINGEN ZIJN GEREALISEERD, ZOALS:

- Digitalisatie van het archief; dit heeft te maken met het feit dat er geen financiering voor los komt;
- Digitalisering en automatisering vergunningaanvragen en templates; dit is bijna afgerond, op de aanschaf van licenties na
- Concipiëren en zorgen voor implementatie Handhavingsbeleid en bestuurlijke boetes; dit dient samen te gaan met de algehele implementatie van de bouw- en sloopverordening. Niet alle Landsbesluiten hiertoe zijn gereed.
- Opleiding en bijscholing voor bestuursrechtelijk handhaven en rapporteren; dit zal geschieden bij afronding van het handhavings- en boetebeleid.

AFDELING ONTWERP & PLANNING

GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN 2023

• CIVIELE PROJECTEN

Jaarverslag 2023 O&P - Overzicht Civiele Projecten

	Financier	Bestek	OB OH UH	Aanbest. datum	Onderdeel	Project	Aannemer	Afl.	Raming of beschikbaar bedr	(Directie-) begroting	Inschrijfsom aannemer	Gunnings-Bedrag	Status
						VERFRAAIING & INFRASTRUCTUUR UPGRADING							
1	LAND	-	-	-		Verfraaiing rotonde Plaza di Cultura - fase 2	DOW		100,000.00	-	-	-	ontwerp afgerond en overgedragen voor uitvoering in eigen beheer, ondersteuning gedurende uitvoering in 2023 (vlaggenmast & sierverlichting)
2	LAND	03 - 2022	OB	2 dec 2022		Plaza Tino Ruiz te KPA Noord	AWM		288,100.00	288,100.00	257,438.00	257,438.00	gunning 28 dec 2022, ondersteuning gedurende uitvoering in 2023
3A	ATA	13 - 2023	OB	8 dec 2023		Verfraaiing en parkeerplaats te Rodger's Beach	-		1,700,000.00	1,700,000.00	2,866,225.00	0.00	advies DOW om aanbesteding te beeindigen wegens te hoge inschrijving (68% boven raming)
3B	ATA	02 - 2023	OB	15 dec 2023		Upgrade sport- en tennisbanen te Sero Colorado	-		1,200,000.00	-	-	-	er waren geen inschrijvingen bij de aanbesteding
4A	TPEF	11 - 2023	OB	1 dec 2023		Onderhoud- en upgradingswerkzaamheden te Boardwalk Malmok	VKH		505,000.00	556,544.00	432,627.00	432,627.00	gunning 28 dec 2023 voor inschrijving conform bestek inclusief additionele prijs
4B	TPEF	03 - 2023	OB	3 nov 2023		Kwaliteitsverbetering landscaping Eagle Beach, 2de fase	VKH		666,000.00	839,120.00	1,243,463.00	989,138.75	gunning 28 dec 2023
5	LAND	12 - 2023	OB	24 nov 2023		Revitalisatie Wilhelminastraat en omgeving	AWM		450,645.96	450,645.96	544,090.00	544,090.00	gunning 28 dec 2023
6	LAND	09 - 2023	UH	-		Revitalisatie San Nicolas Mainstreet Area Fase 2	AWM		825,000.00	-	848,490.00	848,490.00	vrijblijvende offerte aangevraagd en verkregen 20 nov 2023, middelen tbv project zijn restfondsen van andere projecten gegund aan AWM, pending advies, goedkeuring en gunning
		SUBTOTAAL						**Afl.**	**5,734,745.96**	**3,834,409.96**	**6,192,333.00**	**3,071,783.75**	
						WEGEN INFRASTRUCTUUR							
1	LAND	05 - 2022	OB	3 nov 2023		Upgrading Infrastructuur High Rise Hotels area, fase 1	AWM		3,900,000.00	3,900,000.00	3,129,177.00	3,216,475.00	gunning 28 dec 2023 voor alternatieve inschrijving, ondersteuning gedurende uitvoering in 2024
		SUBTOTAAL						**Afl.**	**3,900,000.00**	**3,900,000.00**	**3,129,177.00**	**3,216,475.00**	
						WATER INFRASTRUCTUUR							
1A	LAND	17 - 2021	-	-		Vervangen influent leiding van headworks tot AT RWZI Bubali	-		620,000.00	-	-	-	geen doorgang vanwege beperkt DOW budget door herprioritering incinerator hoger uitgaven na sluiting Parkietenbos afvalstortplaats per 1 januari 2023
1B	LAND	offerte	-	-		Wrapping of 18 inch influent line from headworks to AT at RWZI Bubali	Johnson's Ent.		175,000.00	-	216,460.00	-	gezien hoge kosten voor vervanging, beperkt DOW budget, en geplande overdracht van RWZI's en rioleringstelsel aan Utilities Aruba, was besloten om een tijdelijke oplossing op kort termijn te doen, offerte van Johnson's Ent. NV ontvangen 15 december 2023 en MB voor gunning uit de hand verstuurd voor goedkeuring, pending MB en gunning
2	LAND	offerte	UH	-		Meerwerk RWA Columbusstraat tbv "Revitalisatie Wilhelminastraat fase 1" p	AWM		710,855.54	-	788,917.82	788,917.82	extra krediet was aangevraagd mbt onvoorziene schade aan bestaande RWA betonnen bakprofiel te Columbusstraat, project was in uitvoering en offerte aangevraagd aan AWM, advies en MB was goedgekeurd en opdracht verleend
3	LAND	15 - 2023	OH	07-Nov		Vernieuwen DWA leiding en aanleg nieuwe RWA in voetpad thv La Cabana deel 2	C2		100,000.00	-	115,600.00	115,600.00	opdracht verleend 8 nov 2023
4	LAND	Oct-23	OB	-		Regenwaterafvoer Irenestraat	-		275,000.00	275,000.00	-	-	project aangekondigd 14 dec 2023, aanbestedingsdatum 16 feb 2024
		SUBTOTAAL						**Afl.**	**1,880,855.54**	**275,000.00**	**1,120,977.82**	**904,517.82**	
						OVERIGE PROJECTEN							
1	LAND	-	-	-		Aanwijzing en/of openstelling van wegtraces bij diverse lokaties t.b.v. nutsvoorzieningen	DOW		-	-	-	-	coordineren van aanwijzingen en/of openstellingen met DLV en nutsbedrijven
2	LAND	-	-	-		Upgrade Infra High Rise Hotels deel 2	-		2,826,000.00				projectdossier voorbereid en ingediend 1 maart 2023 voor Investeringsaanvraag 2024 proces (DEZHI-DirFin), geen officiele terugkoppeling ontvangen
3	LAND	-	-	-		Nieuwe Infrastructuur te Sero Colorado	-		2,594,000.00	-	-	-	projectdossier voorbereid en ingediend 1 maart 2023 voor Investeringsaanvraag 2024 proces (DEZHI-DirFin), geen officiele terugkoppeling ontvangen
4	LAND	-	-	-		Rehabilitatie Wilhelmina brug te LG Smith Blvd Oranjestad	DOW		1,450,000.00	-	-	-	projectdossier voorbereid en ingediend 1 maart 2023 voor Investeringsaanvraag 2024 proces (DEZHI-DirFin), geen officiele terugkoppeling ontvangen tot eind oktober, waar project was goedgekeurd voor meevallersbeleid, project was aangeboden dec 2023 en goedgekeurd
5	LAND	-	-	-		Reconstructie Julianastraat brug te Oranjestad	DOW		1,200,000.00				projectdossier voorbereid en ingediend 1 maart 2023 voor Investeringsaanvraag 2024 proces (DEZHI-DirFin), geen officiele terugkoppeling ontvangen tot eind oktober, waar project was goedgekeurd voor meevallersbeleid, project was aangeboden dec 2023 en goedgekeurd
6	TPEF	01 - 2023	-	-		Het verfraaien rondom bunkers te Sero Colorado - Amenities Memorial	-		345,000.00	-	-	-	projectvoorbereiding, pending 'paneboard' toevoeging en uitwerking, aanbesteding gepland voor begin 2024
7	Amsterdam Manor	-	-	-		Betonplaat & muur tbv plaatsing Drickiel te rotonde Amsterdam Manor	-		-	-	-	-	ontwerptekening overgedragen aan Amsterdam Manor ter uitvoering
8	LAND	-	-	-		Ontwerp parkeerplaatsen tbv Ayo Rock Formations - Amenities	DOW		-	-	-	-	ontwerptekening overgedragen aan afd Beheer Infra ter uitvoering
9	ATA	-	-	-		Ontwerp parkeerplaatsen te Kapel Alto Vista	-		-	-	-	-	concept ontwerp voor parkeerplaatsen
		SUBTOTAAL						**Afl.**	**8,415,000.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	
		TOTAAL						**Afl**	**19,930,601.50**	**8,009,409.96**	**10,442,487.82**	**7,192,776.57**	

Tabel 1. Civiele projecten.

√ De civiele projecten betreffen verfraaiing en infrastructuur upgrading, wegen infrastructuur, water infrastructuur en overige projecten zoals aangegeven in bovenstaande tabel. In totaal zijn 13 civiele projecten voorbereid waarvan 6 zijn gegund voor een totaalbedrag van Afl. 6.935.338,57.

- **Gegunde civiele projecten in 2023 zijn:**
  * Boardwalk Malmok (fase 3),
  * Eagle Beach landscaping fase 2,
  * Revitalisatie Wilhelminastraat en omgeving (fase 2),
  * Meerwerk RWA Columbusstraat,
  * Vernieuwen riolering t.h.v. voetpad voor La Cabana en High-rise infra upgrading fase 1.

- **Vier projecten zijn in afwachting goedkeuring voor gunning of in het aanbestedingstraject, t.w.:**
  * Revitalisatie mainstreet San Nicolas fase 2
  * Sero Colorado memorial
  * 'Wrapping of 18 inch influent line' te RWZI Bubali
  * RWA Irenestraat

- **Drie projecten kregen geen doorgang, zijnde:**
  * Verfraaiing Rodger's Beach: er was alleen één inschrijving en was ca. 68% hoger dan de raming; het advies was om aanbesteding te beëindigen
  * Upgrade sport- en tennisbanen te Baby Beach: er waren geen inschrijvingen bij aanbesteding;
  * Vervangen influent leiding headworks te RWZI Bubali: de hiervoor bestemde middelen moesten worden ingezet om de additionele kosten voor de incinerator te dekken; deze additionele kosten zijn veroorzaakt door de sluiting afvalstortplaats te Parkietenbos.

√ Advieswerkzaamheden mb.t. projecten zijn er twee van de vier goedgekeurd, zijnde

* Rehabilitatie Wilhelmina brug en
* Reconstructie Julianastraat brug die in het meevallersbeleid 2023 zijn opgenomen en goedgekeurd.
De twee andere adviezen zijn projectdossiers voor High-rise infra upgrading fase 2 en nieuwe infrastructuur (toegangsweg) te Sero Colorado t.b.v. Secrets Hotel. Deze zullen in 2024 worden behandeld.

√ Voor ontwerp zijn er drie tekeningen gemaakt, twee waarvan zijn uitgevoerd:

* Betonplaat en muur t.b.v. Driekiel kunstwerk
* Parkeerplaats t.b.v. Ayo Rock Formations
Tekening voor parkeerplaats Alto Vista Kapel was goedgekeurd en pending uitwerking voor projectvoorbereiding en aanbesteding 2024.

√ Ondersteuning bij twee projecten gedurende uitvoering:

* Plaza Tino Ruiz en
* Verfraaiing rotonde Plaza di Cultura.

Een overzicht van de civiele werkzaamheden is aangegeven in onderstaande tabel.

Bouwkunde	Projecten			Advies			Ontwerp			Support
	#	gunning	%	#	akkoord	%	#	akkoord	%	
Scholen - Verbouwing / Renovatie / Onderhoud	0	0	0%	0	0	0%	0	0	0%	0
Overheidsgebouwen	7	4	57%	0	0	0%	0	0	0%	0
Overige Projecten	4	2	50%	10	5	50%	0	0	0%	2
Totaal	11	6	55%	10	5	50%	0	0	0%	2

Tabel 2. Civiele werkzaamheden.

• **BOUWKUNDIGE WERKEN**

Jaarverslag 2023 O&P - Overzicht Bouwkundige Projecten

Project		Onderdeel	OB OH UH	Financier	Afl.	Raming of beschikbaar bedr	(Directie-) begroting	Inschrijfsom aannemer	Gunnings- Bedrag	Aannemer
	SCHOLEN - Verbouwing / Renovatie / Onderhoud									
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
				SUBTOTAAL	**Afl.**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	
	OVERHEIDSGEBOUWEN									
1	Het uitbesteden van de voorbereiding advieswerkzaamheden tbv de renovatie en groot onderhoud van het Arubahuis pand	project	OH	LAND		1,053,000.00	-	905,338.39	905,338.39	Riley Projectmanagement & Studio Breuer
2A	Animal Control Department te Kibaima, fase 1 deel 1	project	OB	LAND		1,639,988.00	-	2,079,076.54	1,640,000.00	Freman
2B	Animal Control Department te Kibaima, fase 1 deel 2	project	OB	LAND		1,089,927.00	-	1,898,905.22	1,090,000.00	Freman
3	Reparatie daklekkages bij het Cocolishi gebouw te	project	UH	LAND		-	-	12,872.00	12,872.00	ALBO
4	Renovatie van het Statengebouw	project	OB	LAND		179,997.00	179,997.00	193,800.00	193,800.00	VKH
5	Renovatie Directie Sociale Zaken, gebouw B fase 3B	project	OB	LAND		1,325,685.00	1,325,685.00	-	-	-
6	Het Bouwen van een kiosk gebouw te Baby Beach	project	OB	LAND		327,132.00	-	-	-	-
				SUBTOTAAL	**Afl.**	**5,615,729.00**	**1,505,682.00**	**5,089,992.15**	**3,842,010.39**	
	OVERIGE PROJECTEN									
1	Leveren kerstdecoraties t.b.v. kerstseizoen 2023 - 2024	project	UH	LAND		250,000.00	-	249,843.60	249,843.60	Zhongshan Longshine
2	Renovatie bestaande Hulpbestuurskantoor (HBK) tot Multi Functionele Accomodatie te San Nicolas	advies	-	LAND		2,625,000.00	-	-	-	-
3	Restaurant te Baby Beach	advies	-	ATA		550,000.00	-	-	-	-
4	Renovatie sportvloer Centro Deportivo Betico Croes te	project	OH	LAND		445,000.00	-	472,750.00	472,750.00	ALBO
5	Opname onderhoudstoestand scholen	advies	-	-		-	-	-	-	-
6	Opname onderhoudstoestand SABA complex te Palisiaweg	advies	-	-		-	-	-	-	-
7	geval huis Sabana Grandi 55-D	project	-	LAND		50,000.00	-	-	-	DOW
8	Verplaatsen wachtpost thv woning Gouv. te Papaya	project	-	LAND		-	-	-	-	DOW
9	Commissie deskundigen gebouw DIMAS-DAO	advies	-	LAND		-	-	-	-	-
10	Renovatie en inrichting Gebouw C, Trainingslocatie DRH Perceel A: Renovatie Gebouw C	support	-	LAND		2,070,447.84	-	-	-	-
11	Status 1e fase van project 'Concept masterplan tbv het verbouwen van het Statengebouw'	support	-	LAND		4,459,813.00	-	-	-	-
12	Masterplan verbouwing Statengebouw, Deel 1	advies	-	LAND		6,700,000.00	-	-	-	DOW
13	Verbouwing Brandweerpost OSCAR	advies	-	LAND		4,800,000.00	-	-	-	DOW
14	Groot onderhoud Kabinet van de Gouverneur te Oranjestraat	advies	-	LAND		610,000.00	-	-	-	DOW
15	2e fase Nieuwbouw Mon Plaisir College HAVO/VWO	advies	-	LAND		2,600,000.00	-	-	-	DOW
16	Nieuw gebouw Juliana school	advies	-	LAND		6,770,000.00	-	-	-	DOW
				SUBTOTAAL	**Afl.**	**31,930,260.84**	**0.00**	**722,593.60**	**722,593.60**	
				TOTAAL	**Afl.**	**37,545,989.84**	**1,505,682.00**	**5,812,585.75**	**4,564,603.99**	

note: ** OB / OH / UH => openbare aanbesteding / onderhandse aanbesteding / gunning uit de hand*

Tabel 3. Bouwkundige projecten.

√ Deze projecten betreffen scholen, overheidsgebouwen en overige projecten. In totaal zijn 11 bouwkundige projecten voorbereid waarvan 6 zijn gegund voor een totaalbedrag van Afl. 4.564.603,99.

• Gegunde bouwkundige projecten in 2023 zijn:
• Arubahuis renovatie voorbereiding advieswerkzaamheden,
• Animal Control Department fase 1 deel 1
• Reparatie dak lekkages te Cocolishi gebouw,
• Renovatie Statengebouw,
• Leveren kerstdecoraties 2023-2024,
• Renovatie sportvloer CENTRO DEPORTIVO BETICO CROES

• Vijf projecten zijn in afwachting goedkeuring of in het aanbestedingstraject, t.w.:
• Animal Control Department fase 1 deel 2 (gunning begin 2024),
• Renovatie Directie Sociale Zaken gebouw B fase 3B (aanbesteding begin 2024),
• Kiosk te Baby Beach (her aanbieding project),
• Geval huis Sabana Grandi 55-D (pending uitvoering) en
• Verplaatsen wachtpost Gouverneur woning te Papaya.

√ Advieswerkzaamheden mb.t. projecten zijn er vijf van de tien goedgekeurd, zijnde masterplan Statengebouw deel 1, verbouwing Brandweerpost OSCAR, groot onderhoud Kabinet v/d Gouverneur, 2e fase nieuwbouw Mon Plaisir College HAVO/VWO en nieuw gebouw Juliana school.

√ Voor support heeft DOW DRH ondersteund met raming voor project renovatie gebouw C en voor Staten heeft DOW een geüpdatet advies ingediend voor fase 1, allemaal t.b.v. gegevens voor projectdossier voor investeringsaanvraag dienstjaar 2024.

Een overzicht van de civiele werkzaamheden is aangegeven in onderstaande tabel.

NIET ALLE DOELSTELLINGEN ZIJN GEREALISEERD, ZOALS:

- Het opmaken van procesbeschrijving van hoofdprocessen van de afdeling (projectvoorbereiding, advieswerkzaamheden en speciale opdrachten) – pending procesbeschrijving van hoofdprocessen;
- Opleiding & bijscholing voor tekentools en ontwerp softwares (Revit, C3D, AutoCAD) – vanwege middelen en workload niet mogelijk geweest;
- Aanschaf en training voor nieuw software voor het opstellen van project ramingen en begrotingen - vanwege middelen en workload niet mogelijk geweest;
- ‘Air Quality’ en ‘Energy Audit’ t.b.v. basisgegevens (baseline data) voor DOW gebouw LEED certification – opdracht was verleend december 2021 en metingen begonnen in 2022, echter vanwege schade en onjuiste werking van instrumenten, moesten nieuwe instrumenten aangeschaft worden en metingen hervat in 2023. De rapporten zullen begin 2024 worden ingediend.

UITVOER

GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN 2023

• CIVIELE PROJECTEN

CIVIELE PROJECTEN VAN AFDELING UITVOER 2023					
Project	Aannemer	Aanneemsom	Ligging	Aanvangsdatum	Oplevering
Parkeerplaats Baby Beach	CVC Construction & Managment VBA	1,230,649.06	Baby Beach	3 november 2022	31 oktober 2023
Tino Ruiz Herdenking	Arubaanse Wegenbouw	257,438.00	Noord	6 februari 2023	5 mei 2023
Plaza Rotonde Plaza di Cultura	DOW	100,000.00	Oranjestad	17 augustus 2022	In uitvoering fase 1
Riool Coco Loco	C2 Civiel & Construction	225,000.00	Eagle Beach	14 november 2022	1 februari 2023
Revitalisatie Wilhelminastraat	Arubaanse Wegenbouw	1,409,187.82	Oranjestad	11 april 2023	24 november 2023
Eagle Beach Middenberm Verfraaiing	CVC Construction & Managment VBA	775,623.19	Eagle Beach	28 augustus 2023	Q1 2024
RWA Palm Beach	CVC Construction & Managment VBA	814,997.55	Palm Beach	27 maart 2023	Q1 2024
		4,812,895.62			

Tabel 5. Totaal uitgevoerde civiele werken

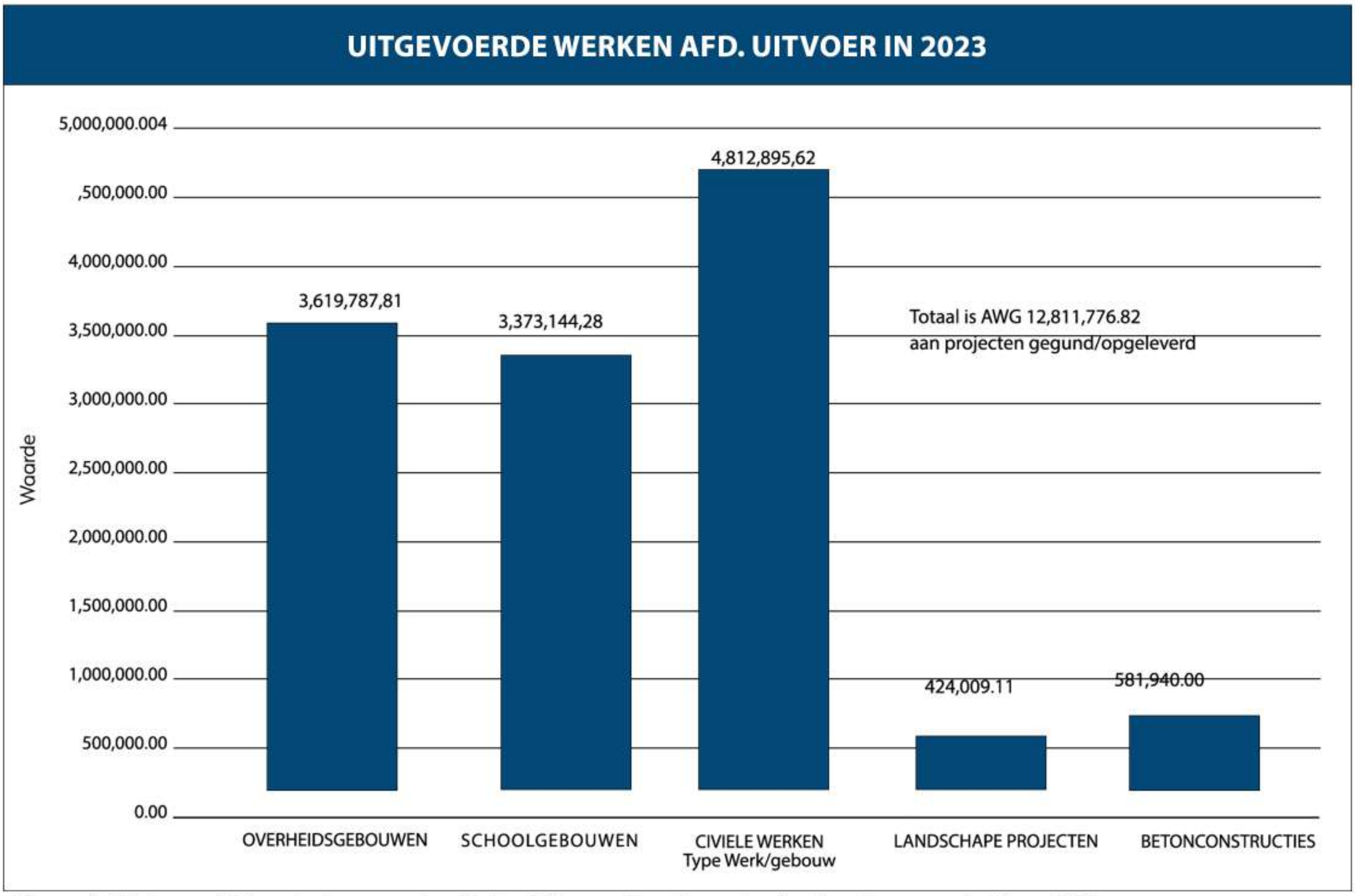
In totaal is Afl. 4,812.895.62 aan civiele werken uitgevoerd bij diverse plaatsen.

• BOUWKUNDIGE WERKEN

BOUWKUNDIGE PROJECTEN VAN AFDELING UITVOER 2023					
Project	Aannemer	Aanneemsom	Ligging	Aanvangsdatum	Oplevering
RWZI Aeratie tank	Arends Inspection	581.940,00	Bubali	2 augustus 2021	24 maart 2023
Mon Plaisir HAVO	Jash VBA (Geerman)	1.389.106,00	Oranjestad	27 juni 2022	12 april 2023
FOL	Albo Aruba NV	547.045,77	Sabana Berde	7 augustus 2023	31 oktober 2023
Directie Sociale Zaken gebouw B	Freman Construction & Maintenance NV	1.262.985,04	Oranjestad	14 maart 2023	13 december 2023
Colegio San Jose	Van Kessel Havenbouw	109.400,00	St. Cruz	23 februari 2022	8 maart 2023
Emma School te Ayo	Van Kessel Havenbouw	484.820,00	Ayo	23 februari 2022	8 maart 2023
Washington school verbouwing	Freman Construction & Maintenance NV	1.389.818,28	Washington	14 maart 2022	28 maart 2023
BID Magazijn	Van Kessel Havenbouw	1.376.959,00	Sabana Blanco	25 juli 2022	6 september 2023
Trap Hooiberg	Jash VBA (Geerman)	158.887,00	Hooiberg	30 november 2022	31 maart 2023
Trap Baby Beach	CVC Construction & Managment VBA	265.122,11	Baby Beach	12 december 2022	22 september 2023
Biblioteca National	Jash VBA (Geerman)	432.798,00	Oranjestad	21 februari 2023	15 juni 2023
		7.998.881,20			

Tabel 6. Totaal uitgevoerde bouwkundige werken.

In totaal is Afl. 7,998.881.20 aan kantoren, trappen en overheidsgebouwen gerenoveerd en/ of verbouwd.



Figuur 3. Met overzicht projecten waar de afdeling Uitvoer directievoering heeft gedaan voor het jaar 2023

• PPP-PROJECTEN GREEN CORRIDOR EN WATTY VOS BOULEVARD

Green Corridor

Het project heeft reeds op 23 juli 2018 het Beschikbaarheidscertificaat (Availability Certificate) behaald, gevolgd door het openstellen van de wegen door DOW. Het contractueel gedefinieerde Voltooiingscertificaat als afsluiting van de realisatiewerkzaamheden (Completion Certificate) werd door het Land afgegeven op 23 november 2018. De weginfrastructuur zal tot 23 juli 2036 worden beheerd en onderhouden door CIC (Caribbean Infrastructure Company, de lokale projectvennootschap van Grupo Odinsa) overeenkomstig de eisen zoals opgenomen in de DBFM-overeenkomst Green Corridor d.d. 15 juli 2015.

Het kalenderjaar 2023 kenmerkte zich voor het project Green Corridor als een reguliere periode tijdens de exploitatie van het project waarin DBFM-opdrachtnemer prestaties heeft geleverd waarvoor beschikbaarheidsvergoedingen zijn betaald. Onderstaand enkele voorbeelden van noemenswaardige onderhoudswerkzaamheden:

- Onderhoudswerkzaamheden aan de brug van het Spaans Lagoen. Het noordelijk gedeelte is reeds afgerond en het zuidelijk gedeelte is momenteel in de afrondingsfase.
- Preventieve onderhoudswerkzaamheden aan de asfalt laag van het noordelijk gedeelte van het tracé tussen de rotonde Kibaima en Sero Tijshi.
- Werkzaamheden voor het plaatsen van "New Yersey" tussen de luchthaven en rotonde Mahuma.

In april, juli en oktober 2023 zijn betalingen geschied van de beschikbaarheidsvergoedingen voor de door de DBFM-opdrachtnemers geleverde prestaties betreffende respectievelijk het eerste, tweede en derde kwartaal van 2023, alsmede van enkele zgn. "compensation events" (betreffende reparaties van schades veroorzaakt door weggebruikers). Na toepassing van de jaarlijkse indexatie is de hoogte van de beschikbaarheidsvergoeding voor 2023 bepaald op een kwartaalbedrag van Afl. 4.522.362,15 inclusief belastingen. Indexatie heeft plaatsgevonden overeenkomstig het contractuele arrangement met toepassing van de door CBS Aruba (Centraal Bureau voor Statistiek) gepubliceerde "consumer price index" (CPI).

Opgemerkt wordt dat de jaarlijkse indexatie een partieel karakter heeft, hetgeen inhoudt dat de aanlegkosten die in de beschikbaarheidsvergoeding liggen besloten, niet worden geïndexeerd. Over "compensation events" worden afspraken gemaakt en wordt door de DBFM-opdrachtnemer gerapporteerd in de periodieke (kwartaal-)opgave.

Watty Vos Boulevard

Het jaar 2023 kenmerkte het project Watty Vos Boulevard als een reguliere periode tijdens de exploitatie van het project waarin de DBFM-opdrachtnemer prestaties heeft geleverd waarvoor beschikbaarheidsvergoedingen zijn betaald. Verstrekking van het Beschikbaarheidscertificaat vond plaats op 25 oktober 2019. Het contractueel gedefinieerde Voltooiingscertificaat als afsluiting van de realisatiewerkzaamheden (Completion Certificate) werd door het Land afgegeven op 4 december 2020 aan de projectvennootschap WVB Project Company VBA (de lokale projectvennootschap van Mota Engil en InfraRed). Weginfrastructuur zal tot 25 oktober 2039 worden beheerd en onderhouden door Watty Vos Boulevard Project Company BV overeenkomstig de eisen zoals opgenomen in de DBFM-overeenkomst Watty Vos Boulevard d.d. 23 februari 2017.

Ook voor project Watty Vos Boulevard zijn in april, juli en oktober 2023 betalingen geschied van de beschikbaarheidsvergoedingen betreffende respectievelijk de door de DBFM-opdrachtnemer geleverde prestaties in het eerste, tweede en derde kwartaal van 2023, alsmede voor enkele zgn. "compensation events" (betreffende reparaties van schades veroorzaakt door weggebruikers). Project Watty Vos Boulevard kent eveneens de jaarlijkse – ook hier partiële – indexatie van de beschikbaarheidsvergoeding voor 2023 welke voorafgaand aan de eerste factuur werd bepaald na publicatie van de "consumer price index" (CPI) door CBS Aruba, resulterend in een kwartaalbedrag van Afl. 5.820.253,33 inclusief belastingen. Ook hier wordt opgemerkt dat partieel indexeren inhoudt dat de aanlegkosten die in de beschikbaarheidsvergoeding liggen besloten, niet zijn geïndexeerd.

Een niet gerealiseerd doel van de afdeling Uitvoer voor 2023 is het niet kunnen beginnen en afronden van het civiele project RWA te Pos Chikito. Reden waarom het niet gerealiseerd kon worden is omdat de aannemer onder financiële problemen kwam door het aannemen van te veel werk, zowel van Land Aruba als van particuliere bedrijven, het onvoldoende bekwame vaklieden aan het werk zetten en door het slecht onderhouden van zijn materieel en asfalt plant waarbij de meeste projecten veel van zijn projecten onnodige oponthoud en vertragingen opliepen.

Project	Aannemer	Aanneemsom	Ligging	Aanvangsdatum	Oplevering
RWA Pos Chikito	CVC Construction & Managment VBA	376.087,05	Pos Chikito	Pending	Is in gebreke met boete

Wel heeft het personeel van de afdeling verschillende cursussen kunnen volgen om zo de kwaliteit van het geleverde werk te verhogen. Tevens om het werk op een effectiever en efficiënter manier uit te voeren.

BEHEER INFRASTRUCTUUR

GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN 2023

√ In het jaar 2023 heeft de afdeling succesvol meer dan 6.5 kilometer aan asfaltwegen aangelegd en adequaat onderhouden, waarbij de totale kosten neerkwamen op Afl. 2.015.000,00;

√ De afdeling heeft tevens twee schoolpleinen geasfalteerd:

- Sint Aloysius Basisschool in Noord
- Laura Wernet Paskel, Kadushi Largo, Santa Cruz

√ 8 verkeersplateau's;

√ Gedurende de periode van januari tot en met december 2023 is er in totaal circa 1075 ton asfalt gebruikt voor het repareren van gaten en andere herstelwerkzaamheden aan asfaltwegen. De totale kosten gedurende het jaar 2023 bedroegen Afl. 340.000,-;

√ In het jaar 2023 is er ongeveer 4.415 kubieke yards graniet gebruikt voor het onderhoud van onverharde bermen;

√ Bijna alle zandwegen ondergaan gemiddeld 1 tot 3 keer per jaar onderhoud. Voor het onderhoud van deze wegen is in totaal 18.900 kubieke yards granito gebruikt. Gedurende 2023 is er een hersteloperatie uitgevoerd op ongeveer 52.000 kilometer aan zandwegen;

√ In 2023 zijn ongeveer 5.250 yards wit zand verkocht, waarvan 3.160 yards zijn gebruikt voor het herstel van diverse stranden op Aruba. Daarnaast zijn in totaal 97 yards aan donaties verstrekt, waarbij het merendeel is ingezet voor de aanleg van sportvelden. Het totale uitgifte- en verkoopvolume van wit zand door DOW bedroeg in hetzelfde jaar 8.410 kubieke yards;

√ In 2023 bedroegen de totale kosten voor verkeersborden en straatnaamborden Afl. 13.300,-. Gedurende het jaar zijn 31 bewegwijzeringsborden gereinigd en voorzien van een nieuwe verflaag, waarbij de totale investeringskosten Afl. 9.700,- bedroegen. Daarnaast zijn er 2 bewegwijzeringsborden gewijzigd ter hoogte van de luchthaven en Colony, met een totale investering van Afl. 20.600,-;

√ In 2023 zijn er reparatiewerkzaamheden uitgevoerd aan vangrails over een lengte van 215 meter, met name in Rooi Bosal fase 1 & 2. De totale kosten voor deze werkzaamheden bedroegen Afl. 2.200,-;

√ In het jaar 2023 is er een totaal van 280 gallons wegenverf gebruikt voor wegmarkering. De algehele kosten voor verf en materiaal met betrekking tot wegmarkering bedroegen Afl. 71.000,- gedurende dit jaar;

√ In het jaar 2023 zijn er op diverse wegen en verkeersplateaus op het eiland reflectoren geïnstalleerd. De totale kosten voor deze reflectoren over het jaar 2023 bedroegen Afl. 40.000,-;

√ De Minister van Economische Zaken, Communicatie, Duurzame Ontwikkeling heeft in samenwerking met DOW additionele financiële middelen van respectievelijk Afl. 100.000,- en Afl. 150.000,- toegewezen voor de kerstversiering. De totale kosten voor dit initiatief bedroegen Afl. 263.000,-;

√ Het onderhoud van tramrails heeft geleid tot kosten van ongeveer Afl. 200.000,-, inclusief totale materiaalkosten van Afl. 5.000,-;

√ De vlaggen voor de spiraalrotonde en diverse activiteiten hebben in totaal Afl. 66.600,- gekost in het jaar 2023;

AFDELING ADMINISTRATIE EN MATERIEEL

√ In totaal zijn er zevenenzestig (67) aanbestedingen gehouden voor diverse overheidsdiensten, zoals o.a. Sociale Zaken, Voogdijraad, DVG, Douane, DLV, Directie Luchtvaart;

√ Gedurende de periode van januari 2023 tot december 2023 zijn eenentachtig (81) leasecontracten aangegaan, waarvan vijftig (50) voertuigen zijn toegewezen aan de DOW;

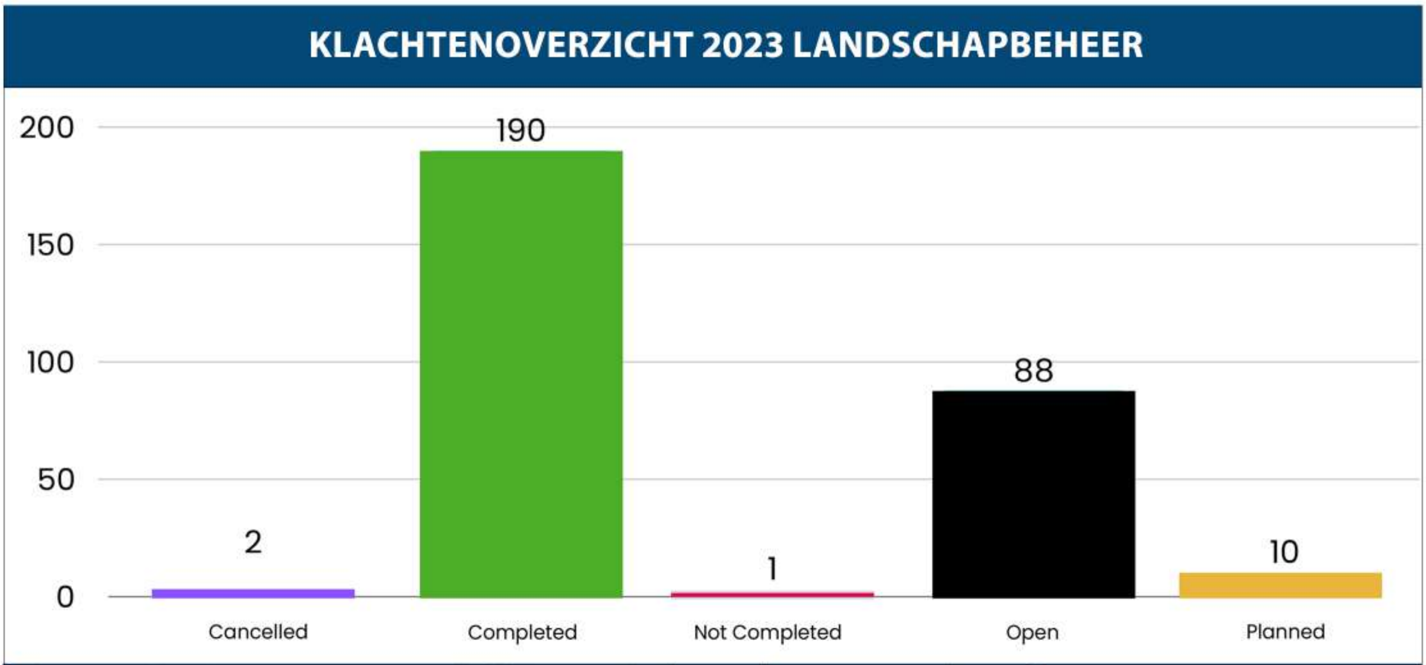
√ In 2023 heeft de afdeling veertien afkeuringsrapporten opgesteld voor de bedrijfsmiddelen;

√ In 2023 zijn er zes (6) gevallen van schade aan dienstvoertuigen van de DOW gemeld. Wat betreft schade aan weggebruikers werden drieëntwintig (23) schadeformulieren ontvangen. Van deze gevallen zijn er twintig (20) afgehandeld, waarbij twaalf (12) gevallen zijn uitbetaald. In drie (3) gevallen heeft de DOW geen aansprakelijkheid erkend, en deze zijn doorgestuurd naar onze verzekering voor verdere afhandeling. Eén (1) geval (nr. 3) is incompleet. Momenteel zijn er nog drie (3) gevallen in behandeling van dit jaar;

AFDELING LANDSCHAPSBEHEER

In 2023 zijn er in totaal 291 klachten geregistreerd bij Landschapsbeheer in ArcGis. Hiervan zijn 65% volledig afgehandeld (190 klachten), 30% staat nog open (88 klachten), 3% heeft een geplande actie (10 klachten), en 1% is geannuleerd (2 klachten). Er is slechts één klacht die als 'niet voltooid' is gemarkeerd. Het is essentieel om openstaande klachten goed te beheren en de redenen voor annulering nader te onderzoeken.

Ook dient te vermelden, dat de geregistreerde klachten niet het volledige klachtenoverzicht weergeven. Dit komt doordat sommige klachten mogelijk telefonisch of via WhatsApp zijn afgehandeld zonder formele registratie. Het is belangrijk om te erkennen dat de geregistreerde klachten slechts een deel van de werkelijke klachtenervaring kunnen weergeven.



Status klachtenregistratie 2023	Aantal	Percentage
Completed	190	65%
Not Completed	1	0%
Open	88	30%
Planned	10	3%
Cancelled	2	1%

Figuur 4. Klachtenoverzicht 2023.

AFDELING BOUWKUNDIGE WERKEN

√ In 2023 heeft de afdeling twee fonteinen gerepareerd:
- Plaza Daniel Leo
- Een gedeelte van de fontein bij Plaza Padu.

De totale kosten voor deze reparaties bedroegen AFL 100.000,00

√ In 2023 hebben vier scholen hun onderhoudsbeurt gekregen:
- Scol Primario Washington,
- Scol Soeur Juliette/Emma School,
- Scol Primario Arco Iris School
- Prinses Amalia Basisschool.

√ De plankieren bij Linear Park zijn vernieuwd, waarbij drie bruggetjes zijn vervangen. De totale kosten hiervoor bedroegen Afl. 25.000,00;

√ In 2023 ontving de afdeling in totaal 883 werkorders, waarvan er 861 zijn verwerkt. Van deze werkorders zijn er 776 afgerond, 10 gepland, 7 geïnspecteerd, 43 in de wacht gezet, 2 nog open, 3 in uitvoering en 20 geannuleerd;

√ Het merendeel van de ontvangen werkorders in 2023 had betrekking op het objecttype schoolgebouwen, gevolgd door looppadverlichting als tweede en overheidsgebouwen als derde. Deze verdeling weerspiegelt de diversiteit van de werkzaamheden die de afdeling heeft uitgevoerd, waarbij de focus lag op het onderhouden en beheren van schoolfaciliteiten, verlichting van looppaden en overheidsgebouwen;

√ Binnen de ontvangen werkorders in 2023 kwam loodgieten als meest voorkomende discipline naar voren, gevolgd door elektrawerkzaamheden, timmerwerk, bouwkundige taken en lassen. Deze diversiteit aan disciplines benadrukt de brede expertise en het veelzijdige karakter van de werkzaamheden die de afdeling BKW heeft uitgevoerd. Van sanitair tot elektrische installaties, timmerwerk en bouwkundige taken tot laswerkzaamheden, de afdeling heeft zich succesvol ingezet voor een scala aan disciplines om te voldoen aan de uiteenlopende behoeften en onderhoudsvereisten.

√ In 2023 zijn er met behulp van TPEF 100 afvalbakken geïnstalleerd bij de stranden. Dit initiatief beoogt de beheersing van zwerfvuil, zowel van toeristen als lokale bezoekers, en draagt bij aan het behouden van schonere stranden.

NIET ALLE DOELSTELLINGEN ZIJN GEREALISEERD.

- Vanwege een tekort aan ruimte zal de werk- en opslagplaats van diverse materialen van de DOW in Tarabana gefaseerd worden verplaatst naar Barcadera. Helaas kon dit doel niet worden gerealiseerd in 2023 omdat de grondzaken bij Barcadera nog niet zijn geregeld voor DOW. Daarom zal deze doelstelling worden verschoven naar 2024;
- Het baggeren en beheren van witzand in het depot te Barcadera voor het onderhoud van openbare stranden was een beoogd doel. Echter, dit doel kon niet gerealiseerd worden omdat de DOW nog steeds wacht op een antwoord met betrekking tot een aanlegvergunning. Zonder de benodigde vergunning kan de DOW geen aanbesteding houden voor de baggerwerkzaamheden. Dit resulteert momenteel in een tekort aan reserve witzand bij de DOW.

BEHEER WATERSCHAPPEN

GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN 2023

- Het upgraden van het beluchtingssysteem van de rwzi Bubali met drie Aqua-jet 40HP (Vonnis);
- Het upgraden van het beluchtingssysteem van de rwzi Bubali met drie Refurbished Brushrotors (Vonnis);
- Het inhuren van onderhoud specialisten voor het uitvoeren van gestructureerd onderhoud bij de rwzi's en gemalen;
- Het elimineren van het lozingspunt te Faradaystraat (Pos Chiquito) voor 90% klaar;
- Het saneren van de riolering te Coco Loco Beach Bar;
- In 2023 is er een experiment uitgevoerd met Bio-augmentatie om de geuroverlast bij RWZI Bubali te verminderen. Dit experiment is succesvol verlopen, en vanaf december 2023 wordt dagelijks 20 kilogram Bio-augmentatie ingezet.

NIET ALLE DOELSTELLINGEN ZIJN GEREALISEERDE

- Het starten van een aanbestedingsproces voor schoonmaakwerkzaamheden Aeratie Tank te rwzi Bubali (Vonnis);
- Het starten van het vervangingsplan van de besturingskasten en pompen voor de gemalen;
- Het doortrekken van het privatiseringsproces van de hoofdafdeling BWS;
- Het verbeteren van het Scada systeem bij de rwzi's;
- Het starten van een aanbestedingsproces voor schoonmaakwerkzaamheden van de rwzi's en 17 pompgemalen;
- Het starten van een aanbestedingsproces voor schoonmaakwerkzaamheden van het rioolstelsel;
- Het starten van een inventarisatie proces voor het gehele rioolstelsel (civiel);

- Het saneren van het rioolstelsel (achter Embassy Suites) richting rwzi Bubali;
- Het starten van een aanbestedingsproces voor het aanleggen van riool te Sero Colorado;
- Het optimaliseren van de administratie processen binnen de afdeling BWS.

Deze afdeling zal in 2024 niet meer als afdeling binnen de DOW bestaan maar wordt verzelfstandigd en gaat over naar Utilities N.V. onder een andere entiteit.

De werkzaamheden van de DOW zullen steeds gericht blijven op het tegengaan van de verdere verloedering en verpaupering van de fysieke leefomgeving en van het landschap, door meer aandacht te besteden aan de duurzame zorg van wegen- water-, en bouwwerken. Dit met als doel om de leefbaarheid in de woon-, werk- en recreatiegebieden te waarborgen en de mobiliteit te verbeteren. Aruba dient ondanks de reële noodzaak tot versobering en bezuinigingen goed onderhouden te worden t.b.v. de toeristische industrie.

De uitvoering van bovengenoemde taken zal daarom gemeten worden aan de hand van de volgende kritische prestatie indicatoren:

- Hogere productiviteit leveren aan de gemeenschap met de beschikbare middelen;
- Het bevorderen van de integriteit, de transparantie en de objectiviteit van de DOW;
- Het verhogen van de kwaliteit van dienstverlening en de klantvriendelijkheid;
- Het minimaliseren van overlast c.q. hinder aan de gemeenschap bij de uitvoering van de werkzaamheden.

Ten aanzien van de middelen dienen de juiste prioriteiten gesteld te worden, zodat effectiever omgesprongen wordt met de steeds schaarser wordende middelen. Dit zonder dat daarbij de beleidsmissie en -visie van de DOW ten behoeve van de Arubaanse gemeenschap uit het oog verloren gaan.

4.4 DIENST VOOR TECHNISCHE INSPECTIES

De Dienst Technische Inspecties (DTI) heeft als doelstelling het leveren van een positieve bijdrage aan de arbeidsveiligheid en/of technische veiligheid van burgers en bedrijven op beleidsniveau, adviesniveau en uitvoerend niveau.

De Dienst Technische Inspecties heeft tot taak het bevorderen van de veiligheid (van de arbeid, van werktuigen, toestellen, installaties, en motorrijtuigen) in de ruimste zin des woord, het optimaliseren van de arbeidsomstandigheden van de werknemers in bedrijven en het onderzoeken van onveilige situaties en ongevallen, het beschermen van de burgers tegen het gebruik van onjuiste maten, gewichten en weeg- en meetwerktuigen het beschermen van arbeiders, burgers en omgeving tegen het onveilige gebruik van stoomketels en drukvaten en het beschermen van de burgers tegen onveilige aanleg van elektrische installaties en gasinstallaties.

De DTI is belast met het toezicht op de naleving van de bepalingen van de diverse landsverordeningen en landsbesluiten op de diverse werkgebieden.

BEREIKTE DOELEN 2023

- **ICT-hardware project afgerond**
  Dit project is door de DTI en de DIA uitgevoerd en afgerond. Dit project hield in het vervangen van de servers, werkstations (computers en monitors) aanschaf van smartboard, scanners, printers e.d.

- **Investeren in de kennisopbouw van het personeel door het aanbieden van opleidingen, cursussen en trainingen.**

  De navolgende trainingen zijn gevolgd in 2023:
  - 1-on-1 development training → 1 op 1 coaching en begeleidingstraject.
  - “Bienestar Positivo” training → klantvriendelijkheid en dienstverlening.
  - Cultuurmeting→ onderzoek naar de cultuur die bij de DTI heerst.
  - Diverse trainingen via de “Land Aruba Academy”, variërend per afdeling of persoon.

- **IJkwezen investeringsproject**
  Dit betreft vernieuwing en vervanging van instrumenten van de afdeling ijkwezen.
  De goedkeuring voor de aanschaf is inmiddels formeel verleend en het wachten is op de leveringen. Een deel van de instrumenten zijn in 2023 geleverd en het resterende deel wordt in het jaar 2024 geleverd. Er is sprake van vertragingen bij de leveranciers in het buitenland.

GEREALISEERDE DOELSTELLINGEN 2023

Niet alle van de voorgenomen doelstellingen zijn gerealiseerd in het 2023 maar zijn overgegaan in het jaar 2024.

- **ICT-software project.**
  Dit project is een verregaand complex proces dat op de lange termijn zal lopen (jaar 2024/2025). Middelen dienen hierbij nog beschikbaar gesteld te worden.

- **Vernieuwing Retributies en Legesbesluit DTI.**
  De DTI heeft hierover overleg gevoerd met DWJZ. Het nodige voorwerk zal moeten worden verricht ter onderbouwing van de gewenste aanpassingen.
  Uitgangspunt voor de vernieuwing is de leges in lijn te brengen met de uitgevoerde werkzaamheden (manuren en materieel) alsmede tot een meer rechtvaardige verdeling van de kosten voor de klant te komen.
  Indienstneming van een juridische medewerker is ook essentieel voor het bereiken van deze doelstellingen.
  Deze doelstelling zal overgaan in het jaar 2024.

- **Herziening en aanpassing van de diverse verouderde wetgeving.**
  De nodige startnotities op te stellen t.o.v. de wetswijzigingen die nodig zijn.
  Indienstneming van een juridische medewerker is ook essentieel voor het bereiken van deze doelstellingen.
  Deze doelstelling zal overgaan in het jaar 2024.

- **Herinrichting van de dienst.**
  Het doel voor het jaar 2023 in het eerste opzicht was dat de DTI in samenwerking met DRH en de nog aan te trekken externe (senior) technische consultant zou onderzoeken over een mogelijke herinrichting van de dienst. Middels vaststellen van de kerntaken zou gezocht worden naar de optimale inrichting van de organisatie. Dit was gebaseerd op de ministerraadbeslissing van 14 juni 2022 (BE-36/22).

  Dit doelstelling was niet meer van toepassing gezien dat er in de ministerraad vergadering van 23 mei 2023 (BE-29/23) besloten is om:

  1. Het onderzoek van het mogelijk (deels) afstoten van autokeuringen door de DTI mee te nemen in het totale plaatje voor de herinrichting van het overheidsapparaat onder Landspakketmaatregel B.4.2.
  2. Intrekken van de beslissing t.a.v. het aanstellen van een extern technisch consultant.
     De DTI loopt nu het proces middels een kerntaak analyse via de diverse bedrijven die ingeschakeld zijn door de overheid.

INSPECTIES EN KEURINGEN 2023

Onderafdeling Voertuigkeuring	
Totaal goedgekeurde voertuigen	15101
Totaal afgekeurde voertuigen	4774
Totaal aangeboden ter keuring	**19875**

Onderafdeling Veiligheidsinspectie	
ALGEMEEN (winkels/kantoren/e.d.)	40
Algemene Inspectie	20
BOUW (bouwwerken/graafwerk/e.d.)	627
HORECA (hotels/restaurants/bars/e.d.)	6
TECHNISCH (werkplaatsen/fabrieken/e.d.)	6
Benzinestations	14
Evenementen	28
Vuurwerkverkooppunten (verkoopplaatsen)	62
Bevel tot staking v.d. Arbeid	14
Meldplicht	1
Totaal	**818**

Her-controle inspectie soorten VI&O	
Liften/Kranen/Manlift/Scissorlift/Hangsteiger	199
Afgeven van OTB, brieven, TTG,VC	125
Totaal	**271**

Onderafdeling Elektro keuringen	
Keuring en inspectie soorten	
Aardelektrode meting	474
Additionele Meter	6
Herkeuring	13
Kabel gleuf	0
Meerdere Meters wordt een	31
Generator	10
Meterverplaatsing	43
Nieuw	1038
Plafond	37
Renovatie	31
Tijdelijk	156
Uitbreiding	351
Vermogen vermindering	16
Verzwaring	8
Vloer	37
Vloer en plafond	0
Wand	4
Wand en plafond	0
Wederaansluiting	6
Wijziging	15
Zonne Paneel	430
Totaal	**2706**

Onderafdeling Veiligheidsinspectie	
Hangsteiger	11
Verreiker met werkbak	7
Bouwlift/platform	12
Hijskraan (Mobile)	34
Hijskraan (Toren)	5
Hijskraan (Overhead)	3
Hijskraan (Manlift/ Scissor/Forklift)	29
Ontheffing hijskraan met werkbak	0
Vergadering (lift/kranen/gas)	63
Straatverlichting opname	19
Hinder opname	1
Totaal	**184**

Onderafdeling stoomwezen	
Gasinstallatie keuring	141
Gasreservoir keuring	15
Erkenning - Gasinstallateurs	9
Keuring Keteltoestellen	17
Totaal	**182**

Onderafdeling IJkwezen	
J14-Ijk/herijk v/e meetwerktuig of -instrument	238
J15-Ijk/herijk van een weegwerktuig te D.T.I.	329
J16-Ijk/herijk van een weegwerktuig op locatie	223
Totaal	**790**

Lift, roltrap en roldeur keuringen	
Liften	256
Roltrappen	17
Roldeuren	1
Totaal	**274**

UITDAGINGEN 2023

Tekort aan kaderpersoneel en personeel in het algemeen.
Uitval van personeel (door ontslag/pensioen) heeft met zich meegebracht dat er achterstanden zijn opgelopen. Achterstanden zijn ontstaan t.a.v. de navolgende werkzaamheden;

- **Hinderadviezen aanvragen →**
  In totaal zijn er 60 Hinderadviezen aanvragen binnengekomen in het jaar 2023.
- **Straatverlichting aanvragen →**
  In totaal zijn er 17 Straatverlichting aanvragen binnengekomen in het jaar 2023.
  Aandacht was gegeven aan overheidsprojecten waarbij in totaal 177 lampen zijn aangelegd in het jaar 2023.
- **Hoogspanning aanvragen →**
  In totaal zijn er 27 Hoogspanning aanvragen binnengekomen in het jaar 2023.

Een grote uitdaging hierbij is het tekort aan personeel. In 2023 hebben de selectie en wervingsprocedures plaatsgevonden en binnenkort wordt de beslissing van de ministerraad verwacht. Bij indienstneming van de nieuwe personeelsleden zullen deze achterstanden op korte termijn ingehaald worden.

RETRIBUTIES EN LEGES 2023

DTI Inkomsten				
	2023	**2022**	**Verschil 2023-2022**	**%**
Totaal Awg.	**1977556**	**1790013**	**187543**	10,48%

In vergelijking met het jaar 2022 is in het jaar 2023 sprake van een toename van de geïnde retributie en leges. Het bevat een stijging van 10.5 %.

Dit toename is naar aanleiding van de toename van het aantal inspecties en keuring in de diverse afdelingen. De begrotingspost “Retributie en Leges ” ten bedrage van Afl. 2.200.000,- is voor 90% bereikt voor het jaar 2023.



GOBIERNO DI ARUBA

Jaarverslag 2023
Ministerie van Algemene Zaken,
Innovatie, Overheidsorganisatie,
Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening



VOORUITBLIK 2024

"STABILIDAD Y PROSPERIDAD"

Het jaar 2023 was geen makkelijk jaar, maar tekens van het herstel van Aruba zijn al duidelijk zichtbaar. Dit herstel zal zich in 2024 voortzetten en stabiliseren.
Het jaar 2024 zal dan ook in het teken staan van stabilisering van de economie, het toerisme, de werkgelegenheid, de openbare financiën, etc, met uiteindelijk een verdere verlaging van de nationale schuld naar 79%.

Zoals eerder is opgemerkt laten de macro indicatoren zien dat Aruba volop in herstel is, en dat er welvaart is. Hoewel welvaart en welzijn duidelijk te zien zijn in Aruba, heeft deze welvaart zich nog niet vertaald in welzijn voor een ieder. In 2024 zal het onderzoek om te komen tot een bestaansminimum voor de verschillende gezinssamenstellingen in Aruba, voorlopige resultaten opleveren, zodat de regering aan de slag kan gaan om de welvaart te vertalen naar welzijn voor elke burger van Aruba.

Wij hebben ons verplicht om niet alleen te herstellen van de pandemie, maar om sterker en weerbaarder uit de crisis te komen. In deze mag niemand achter blijven. "We do not only want to bounce back, we want to bounce forward, and we will not leave anyone behind". Om dit doel te bereiken zal in 2024 verder gewerkt worden aan de hervormingsplannen die gebaseerd zijn op het Masterplan "Repositioning our Sails" en het Landspakket, op het gebied van financieel beheer, kosten en effectiviteit van de publieke sector, belastingen, financiële sector, economische hervormingen, zorg, onderwijs en versterken van de rechtsstaat.

Daarnaast zullen concrete stappen worden ondernomen op het gebied van energietransitie, teneinde minder afhankelijk te zijn van fossiele energie, en op het gebied van klimaatverandering, met een robuust plan voor adaptatie en mitigatie.

Uitdagingen zullen er zeker zijn, maar ook die zullen wij overkomen. Aruba heeft in de korte geschiedenis als autonoom land bewezen hoe sterk, weerbaar en zelfredzaam het land kan zijn. Deze sterkte, weerbaarheid en zelfredzaamheid zullen in 2024 de pijlers zijn waarop het herstel van Aruba verder vorm zal krijgen.

De Minister-President van Aruba
Evelyn Wever-Croes



JAARVERSLAG 2023

De Minister-President van Aruba

Evelyn Wever-Croes